

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

Magisterská diplomová práce

Bc. Věra Kromsiánová

Taneční soubor Hradišťan

Olomouc 2020

vedoucí práce: MgA. Petr Martínek

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím literatury a zdrojů uvedených v seznamu literatury. Prohlašuji, že tištěná a elektronická verze jsou shodné.

V Olomouci, dne 2020

.....

Bc. Věra Kromsíanová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce panu MgA. Petru Martínkovi za jeho rady, ochotu, trpělivost a vstřícnost. Především bych chtěla poděkovat paní doc. PhDr. Martině Pavlicové, CSc. za cenné rady, připomínky, ochotu a čas, kterou mi věnovala, za pomoc při shromažďování zdrojů a informací, ale především za to, že mě celou dobu povzbuzovala a nasměrovala mě správným směrem. Děkuji též Anně Maděričové za její čas a pomoc při hledání vhodné literatury a za zapůjčení jejích osobních materiálů. A v neposlední řadě bych ráda poděkovala mé rodině, přátelům a kolegům, kteří mně věnovali svůj čas a podporovali mě.

Obsah

Úvod	6
1 Folklorní hnutí	8
1.1 Formování folklorního hnutí v českých zemích v 19. a 20. století.....	8
1.2 Folklorní hnutí na Uherskohradištsku ve druhé polovině 20. století	15
1.3 Folklorní soubory na Uherskohradištsku	17
2 Lidový tanec	18
2.1 Vymezení pojmu lidový tanec	18
2.2 Klasifikace lidových tanců	19
2.2.1 Lidové tance obřadné – chorovody a kola.....	20
2.2.2 Točivé tance.....	21
2.2.3 Skoky	22
2.2.4 Figurální tance	23
2.2.5 Kolové tance	23
2.2.6 Taneční hry	24
2.3 Územní rozdělení lidových tanců	24
2.4 Lidové tance na Uherskohradištsku	25
2.5 Verbuňk	26
2.6 Sběratelství lidových tanců.....	28
2.7 Osobnost Zdenky Jelínkové.....	33
3. Folklor, folkloristika, folklorismus.....	35
3.1 Folklor	35
3.2 Folkloristika.....	35
3.3 Folklorismus	36
4. Historie souboru Hradišťan	39
4.1 Primáš a choreograf Jaroslav Václav Staněk.....	39
4.2 Hradišťan pod současným vedením primáše Jiřího Pavlici.....	45
4.3 Taneční choreografie Ladislavy Košíkové ve spolupráci s Jiřím Pavlicou.....	49
5. Osobnosti, jež se podílely na utváření podoby tanečního souboru Hradišťan	58
5.1 Jana Polášková.....	58
5.2 Radmila Baboráková-Staňková	59
5.3 Lenka Kraváčková	60
5.4 Yvona Kraváčková – Čižmárová.....	60

5.4 Ladislava Košíková	61
6 Dětský soubor Hradišťánek	64
7 Anna Maděričová – osobnost města Uherské Hradiště	71
Závěr	74
Seznam použité literatury a zdrojů	75
Resumé	
Summary	
Resümee	
Seznam příloh	I
Přílohy	IV
Anotace	

Úvod

Předkládaná diplomová práce pojednává o tanečním souboru Hradišťan, dnes profesionálně vedeném souboru, jehož kořeny sahají až do poválečného amatérského folklorního hnutí. Zpracovávané téma je mi blízké, protože se aktivně zajímám o folklor a bydlím nedaleko Uherského Hradiště, kde taneční soubor i cimbálová muzika Hradišťan vznikly. Za dobu existence souboru se zde vystřídal mnoho hudebníků a tanečníků, kteří mnozí pokračovali jako vedoucí souboru jednotlivých složek Hradišťanu či dětského souboru Hradišťánek.

V diplomové práci bych ráda navázala na svou bakalářskou práci, ve které jsem detailně popsala historii cimbálové muziky Hradišťan. Nyní se věnuji tanečnímu souboru, který je sice s hudební složkou spjat, ale v posledním desetiletí pod vedením choreografky Ladislavy Košíkové funguje i samostatně v různých projektech.

K hlubšímu pochopení problematiky tanečního folklorního souboru jsem se věnovala i zpracovávanému materiálu, tedy především lidovým tancům, a to jak na území Moravy obecně, tak zejména na Uherskohradištsku.

Při studiu tématu jsem čerpala zejména z monografií a odborných studií, které publikovali Josef Jančář, Martina Pavlicová, Lucie Uhlíková a další badatelé, převážně etnologové. Využila jsem rovněž odborných časopisů, sborníků, regionální literatury, místního tisku, rukopisných materiálů a internetových zdrojů.

Diplomová práce je rozdělena do sedmi kapitol. V první kapitole se zabývám folklorním hnutím v českých zemích a podrobněji se zaměřuji také na Uherskohradištsko ve druhé polovině 20. století. V druhé kapitole se věnuji vymezení lidového tance, jeho zakotvení, charakteristikám jednotlivých typů tance a následnému územnímu rozdělení. Dále přibližuji osobnost etnochoreoložky Zdenky Jelínkové, která je spojena zejména s lidovým tancem na Moravě. Třetí kapitola představuje terminologický diskurs, zabývající se pojmy folklor, folkloristika a folklorismus, jež se pojí s tradičními folklorními projevy, jejich studiem a následnou praktickou prezentací. Čtvrtá kapitola je stěžejní částí celé diplomové práce, zaměřena na historický vývoj souboru Hradišťan, ale snaží se podchytit především taneční složku souboru. Pátá kapitola obsahuje medailonky osobností, které se podílely na činnosti a rozvoji taneční složky Hradišťanu. Předposlední kapitola přináší stručnou historii dětského

souboru Hradišťánek, který byl založen v roce 1955 s cílem připravovat jejich děti pro případnou činnost v Hradišťanu v dospělosti. Závěrečnou kapitolu věnuji Anně Maděričové, bývalé člence tanečního souboru Hradišťan a jedné z vedoucích souboru Hradišťánek, autorce řady pořadů na MFF Strážnice a zakladatelce soutěže Zazpívej, slavičku, kterou považuji za důležitou osobnost uherskohradišťského regionu v oblasti folklorního hnutí.

Součástí diplomové práce je přílohová část, jež blíže dokumentuje obraz studovaného tématu. Jedná se o přílohy ve formě fotografií, programů a notového materiálu, jež zachycují významné okamžiky tanečního souboru.

1 Folklorní hnutí

Obecně lze termín folklorní hnutí definovat jako existenci folklorních souborů, s nímž souvisí zejména pořádání folklorních festivalů a dalších kulturních akcí, jež mají vazbu na lidovou kulturu.¹

1.1 Formování folklorního hnutí v českých zemích v 19. a 20. století

Za počátky předvádění folkloru v českých zemích, kde, již byl patrný cílený záměr této prezentace, můžeme považovat období poslední třetiny 19. století. V souvislosti s národním hnutím však navazovalo na starší historii.² V Praze např. fungovaly studentské spolky jako *Blaník* (1861), *Radhošť* (1863) nebo *Moravská beseda* (1873), které měly také podíl na zájmu české společnosti o folklor a obecně o lidovou kulturu.³ Mezníkem pro tento zájem se však stala až *Národopisná výstava československá*,⁴ která se konala Praze roku 1895. Této výstavě předcházela Zemská jubilejní výstava v roce 1891.⁵ Jako příprava na Národopisnou výstavu československou se konaly menší výstavy na Moravě, Slezsku a v Čechách, tzv. krajinské výstavy, jež měly za úkol seznámit veřejnost se sběratelskou činností a prezentovat lidovou kulturu. Na těchto výstavkách byly představovány lidové zvyky a obřady a rovněž předměty hmotné kultury. Z některých výstavek byl sesbírán materiál na samotnou Národopisnou výstavu československou a těmito sběry byla podnícena i muzejní činnost.⁶ Významnou úlohu v tomto zájmu sehrál také Vlastenecký muzejní spolek v Olomouci, který uspořádal výstavu v roce 1885 a prosazoval sběratelské aktivity v obcích na Moravě.⁷

Národopisné výstavy československé předcházely asi tři roky přípravné práce jednotlivých regionů. Na prezentaci lidové kultury se podíleli pracovníci z řad učitelů a kněží,

---

¹ STAVĚLOVÁ, Daniela: Zítřejší se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. *Český lid* [online], roč. 104, č.4, 2017, s. 412. [cit. 20.1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: „Něco za něco...“: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid* [online], roč. 105, č. 2, 2018, s. 178. [cit. 18. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/media/articles/733/submission/original/733-1865-1-SM.pdf>

³ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorní soubory jako výrazný činitel etnokulturních procesů: úcta k tradici i naplňování sociálních a osobních potřeb. In: TONCROVÁ, Marta (ed.). *Vývojové proměny etnokulturní tradice*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2008, s. 25.

⁴ Tato výstava se uskutečnila 15. května 1895 a trvala do 31. října 1895.

⁵ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 6.

⁶ HOLCNEROVÁ, Petra: *Národopisná výstava československá v Praze 1895*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 8.

⁷ FROLEC, Václav: Národopisná výstava československá a Morava. *Národopisné aktuality* [online], č. 3-4, 1970, s. 195. [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

jež se v průběhu přípravy snažili zachytit lidové tance, písně a další tradiční folklorní projevy a stejně tak představit hmotné památky jako výstavní exponáty. Návštěvníci pražské výstavy mohli kromě expozic vidět i „živou“ kulturu, tedy ukázky písní, tanců či obyčejů v podání samotných venkovských obyvatel.⁸ Velkého uznání dosáhly moravské slavnosti, kde mj. vystupovaly skupiny z Vlčnova a Kněždubu s jízdou králů, tanečníci ze Strání s tancem *pod šable*, rekruti z Kyjova, královničky z Ořechova aj.⁹ Samotná výstava byla vnímána jako celonárodní akce, jež představovala obraz života vesnického lidu v českých zemích na sklonku 19. století. Výstavní plakát¹⁰ vytvořil malíř Vojtěch Hynais (1854–1925), avšak koncept plakátu byl v té době spojován spíše s malířem Jožou Uprkou (1861–1940).¹¹ Zásluhou Národopisné výstavy československé se zvedla velká vlna zájmu o lidovou kulturu a z ní vzešly podněty k založení Národopisné společnosti československé (dnešní Česká národopisná společnost¹²), ke zformování Národopisného muzea a také k rozvoji samotného oboru národopis.¹³

Uvedenou národopisnou výstavu můžeme vnímat mj. také jako velmi silný stimul k rozvoji hnutí, které se později označuje jako folklorní a jež přispělo k formování a uchování lidových tradic a kultury nejenom na venkově, ale i v městském prostředí. Doprovodné slavnosti, kdy zde vystoupily různé skupiny venkovských obyvatel se svou kulturou, byly vlastně prvním národopisným programem, kde se začaly uplatňovat zásady určité dramaturgie a režie.¹⁴

O prezentaci lidové kultury se zajímala ale také různá politická nebo tělovýchovná sdružení, jako byl Sokol, Orel či Sdružení venkovské omladiny.¹⁵ Kromě zmíněných organizací existovaly i neformální chasy, baráčeknické spolky a krůžky. Akce, které pořádaly

---

⁸ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: „Něco za něco...“: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid* [online], roč. 105, č. 2, 2018, s. 178. [cit. 18. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/media/articles/733/submission/original/733-1865-1-SM.pdf>

⁹ JANČÁŘ, Josef: Národopis a folkloristické festivaly. *Národopisné aktuality* [online], č. 4, 1986, s. 224. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

¹⁰ Příloha č. 1.

¹¹ MĚDÍLKOVÁ, Veronika: *Umění a architektura národopisné výstavy 1895*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012, s. 9.

¹² Česká národopisná společnost (tento název nese od roku 2002) – cílem je napomáhat rozvoji etnologie (dříve národopis), popularizaci a propagaci tohoto oboru.

¹³ FROLEC, Václav: Odkaz národopisné výstavy československé. *Národopisné aktuality* [online], č. 3, 1985, s. 151. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

¹⁴ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 6.

¹⁵ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: „Něco za něco...“: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid* [online], roč. 105, č. 2, 2018, s. 178. [cit. 18. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/media/articles/733/submission/original/733-1865-1-SM.pdf>

již organizované spolky, měly společenský, náboženský a politický charakter, ale zároveň se jistým způsobem podílely i na udržení zájmu o folklor a lidové tradice.¹⁶

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 se ještě více prohloubilo národní vědomí a vlastenectví, což se promítlo také do existence tzv. krúžků – valašských či slováckých a také do pořádání nejrůznějších slavností, např. *Slovácký rok* v Kyjově (1921), *Slezský rok* v Jablunkově (1923), *Národopisné svátky Moravy* v Brně a jiné.¹⁷ V Uherském Hradišti se konala v roce 1937 *Výstava Slovácka*, která mj. souvisela s odbornou prací muzea v Uherském Hradišti. Tato výstava předváděla hmotné a nehmotné kulturní památky z oblasti Slovácka,

ale také touto akcí prezentovala světu daný region jako moderní a prosperující. Výstava trvala dva měsíce a zahrnovala rovněž vystoupení folklorních skupin, tzv. *Národopisný den u příležitosti Výstavy Slovácka*. Zúčastnilo se ho přes třicet skupin z regionu, což byla v podstatě největší národopisná slavnost tehdejšího Československa.¹⁸

V období protektorátu Čech a Moravy, tj. od roku 1939 do roku 1945, byl logicky potlačen společenský a kulturní život obyvatel a tím i utlumeno narůstající folklorní hnutí. Po skončení druhé světové války v roce 1945 folklorní hnutí dostalo nový impuls, který souvisel i s etablováním oboru národopis. Soubory se zapojily do organizovaného sběru folklorního materiálu, podnikaly záchranné výzkumy, spolupracovaly s odborníky. V roce 1946 se realizoval první ročník strážnických slavností – dnes známý jako *Mezinárodní folklorní festival Strážnice*.¹⁹

Ve slovníku *Od folkloru k folklorismu* autorky Martina Pavlicová a Lucie Uhlíková uvedly: „Vznik tzv. organizovaného folklorního hnutí je v odborné literatuře pravidelně spojován s poválečným obdobím, což pro mnohé v podstatě splývá s politickým převratem v roce 1948.“²⁰ Vývoj hnutí v Československu postupně nabíral na síle a navazoval na tendence aktivit v době první republiky. Folklorní hnutí se rychle obnovovalo a bylo řízeno

---

¹⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 6-7.

¹⁷ Tamtéž, s. 7.

¹⁸ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 9.

¹⁹ PAVLICOVÁ, Martina: Folklor a folklorismus v historické a sociální perspektivě. In: KŘÍŽOVÁ, Alena-PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav (eds.). *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. d., s. 182–183.

²⁰ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorismus v historických souvislostech let 1945-1989 (na příkladu folklorního hnutí v České republice). *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 188. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

tzv. národopisnými sekcemi při osvětových radách. Je nutné ale připomenout změnu organizovaného života podle vládnoucí politické ideologie s nástupem totalitárního režimu, který ničil soukromý život lidí a izoloval je. Režim se zbavoval nepohodlných a nebezpečných organizací, které ohrožovaly tehdejší ideologii a nesplňovaly politické požadavky doby, zavládla tvrdá cenzura. Zároveň se snažil se nastolit podmínky k vytváření nových „folklorních“ příležitostí, jako byly např. družstevní dožínky, a využít programy folklorních souborů k vlastní propagaci.²¹

Pod vlivem Sovětského svazu se utvářel nový model života a lidová kultura v něm sehrávala důležitou roli; byla však využívána a její tradiční funkce byla chápána špatně.²² I přes všechny tyto negativní dopady jsou označována padesátá léta 20. století ve folklorním hnutí za tvůrčí období, kdy začaly vznikat velké počty folklorních souborů a rozvíjel se jejich program. Etnolog Josef Jančář (*1931) se k tomuto tématu vyjádřil: „*Po nástupu totalitního režimu v roce 1948 byly postupně zrušeny všechny 'folklorní' spolky a sdružení a byly zakládány tzv. soubory lidových písní a tanců. Jejich zřizovatel se staly organizace Revolučního odborového hnutí, Československého svazu mládeže, městských Domů osvěty nebo jednotných zemědělských družstev.*“²³ Smyslem vzniku těchto souborů nebylo uchování lidových tradic, tak jako tomu bylo u zájmu o lidovou kulturu v 19. století, ale naopak budování ideologicky moderního kulturního života.²⁴ Tento ideologický tlak se ale dotýkal samozřejmě nejen folklorního hnutí, ale celé kultury, tedy např. i literatury, filmu, divadla či hudby.²⁵ Na druhou stranu musíme podotknout, že zájem mladých lidí o lidovou kulturu vedl k národopisným výzkumům a sběratelské činnosti. Přesto ale existovala zcela jasná manipulace se zájmovými aktivitami, jež byly propojené s folklorním hnutím, což se promítlo např. při nácvičce spartakiád. Na první celostátní spartakiádě v roce 1955 byla předvedena *Veselice krojovaných skupin*, na které se podílelo 12 000 účinkujících, na druhé spartakiádě vystupovalo asi 400

---

²¹ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorismus v historických souvislostech let 1945-1989 (na příkladu folklorního hnutí v České republice). *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 189-192. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

²² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 7-8.

²³ JANČÁŘ, Josef: Institucionalizace folklorismu v českých zemích. *Národopisná revue* [online], roč. 25, č. 4, 2016, s. 273. [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2015.pdf>

²⁴ STAVĚLOVÁ, Daniela: Zítřka se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. *Český lid* [online], roč. 104, č. 4, 2017, s. 412. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

²⁵ KRŽIŽOVÁ, Alena – PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav: *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 190.

folklorních souborů s programem *Píseň rodné zemi*.²⁶ V této době se zájem o folklor rozrostl také díky rozhlasovým pořadům, jako *Na pěknú notečku* nebo *Za živou písní*.²⁷

V době socialismu tzv. nové lidové umění mělo potlačit původní kulturní dědictví a stát se nástrojem politické moci. Nové „lidové projevy“, do kterých byl vkládán politický a agitační obsah, často ale působily směšně a postupně nebyly brány vážně.²⁸ Příkladem může být film s názvem *Zítřka se bude tančit všude* natočený režisérem Vladimírem Vlčkem v roce 1952 na námět spisovatele Pavla Kohouta, jenž zachycuje obraz vzniku poválečného folklorního hnutí a jeho využití jako nástroje politické moci.²⁹ Na tuto situaci reagoval Vladimír Mináč³⁰ v *Literárních novinách*, konkrétně v článku *Tíha folkloru* z roku 1958.³¹ V kritickém textu se Vladimír Mináč vyhraňuje proti nadužívání folkloru ve společnosti. Článek se stal impulsem pro přehodnocení kulturních aktivit spojovaných s odkazem lidové tradice. Podnítil také diskuse v národopisné odborné obci i diskuse o vývoji strážnického festivalu.³²

Další filmovou produkcí, kterou je nutno v této souvislosti zmínit, je *Moravská Hellas*, absolventský film režiséra a scenáristy Karla Vachka (1940).³³ Jak již bylo řečeno, v době komunistického režimu byla lidová kultura, resp. její prezentace, komplikovanou společenskou otázkou, a proto se Karel Vachek na toto téma zaměřil. Jeho krátkometrážní film zachycuje slavnosti lidových písní a tanců ve Strážnici v roce 1963, a to zejména zákulisí festivalu. Etnolog Josef Tomeš však o tomto filmu napsal: „*Řetěz negativních jevů smíchaný a přibarvený škálou polopravd i faktů zapůsobí na každého diváka mocně. Když film končí, je člověk rád, že buď s folklórem nikdy nic neměl, nebo je rozhořčen, má-li k lidovému umění a vůbec k lidové kultuře kladný vztah.*“³⁴ Původně měl být film reportáží, a proto se zde objevují vstupy lidové

---

²⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 7

²⁷ JANČÁŘ, Josef: Institucionalizace folklorismu v českých zemích. *Národopisná revue* [online], roč. 25, č. 4, 2016, s. 274. [cit. 21. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2015.pdf>

²⁸ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 7.

²⁹ STAVĚLOVÁ, Daniela: *Zítřka se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. Český lid* [online], roč. 104, č. 4, 2017, s. 412. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

³⁰ Vladimír Mináč (1921–1996) byl slovenský spisovatel, publicista, prozaik, kulturní organizátor, politik Komunistické strany Československa a autor výrazu „prýč s folklórem“.

³¹ MINÁČ, Vladimír: *Tíha folkloru. Literární noviny*, 22. 3. 1958, č. 12, s. 1.

³² STAVĚLOVÁ, Daniela: *Zítřka se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. Český lid* [online], roč. 104, č. 4, 2017, s. 412. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

³³ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 7.

³⁴ TOMEŠ, Josef: Problémy okolo Moravské Hellas. *Národopisné aktuality* [online], č. 1, 1964, s. 58. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

maléřečky, vypravěče, sběratelů atd.³⁵ Vachkův absolventský film byl nakonec režimem zakázán, sám Vachek v sedmdesátých letech emigroval. V tomto snímku byl totiž náhled na folklor prezentován jiným způsobem, než jak přikazovala oficiální propaganda. Snímek Moravská Hellas způsobil rozruch v odborných kruzích i ve folklorním hnutí, ale ne z ideologických důvodů, spíše ze zkreslení obrazu lidové kultury a také z určité dezorientace veřejnosti.³⁶

Vrátíme-li se k využívání lidové tradice v 50. letech, pak pro toto období byly typické projevy folklorismu, které se tematicky vztahovaly k zemědělství. Objevovала se pásma družstevních svateb a dožíněk, rozorávání mezí, vznikaly písně o traktoristech atd. I když se nejednalo pouze o pozitivní přínosy folklorního hnutí, tak jistá negace přinesla určitý vliv na jeho činnost.³⁷

V šedesátých a sedmdesátých letech však podoba folklorního hnutí již byla obsahově odlišná. Folklorní soubory ve městech se zaměřovaly spíše na jevištní formu, naproti tomu práce vesnických folklorních kolektivů se podílela na uchování lidových tradic.³⁸ Jak uvedla etnoložka Martina Pavlicová, „*napomáhala tomu také rozvinutá síť odborníků – etnografů, folkloristů, režisérů, choreografů, hudebníků.*“³⁹ Zvláště od 70. let se objevuje i další funkce folklorních souborů, se kterou se pojí termín *vnitřní emigrace*, tedy prostředí a zájem, které u člověka, v tomto případě člena souboru, přispívá k pocitu smysluplnosti a radosti, tedy možnost cítit se svobodně v nesvobodné společnosti.⁴⁰ Bylo to i proto, že v té době bylo nahlíženo na folklorní soubory méně dogmaticky, nepodléhaly tak velké kontrole jako v letech 50. a lidé zde měli větší možnost seberealizace a i cest do zahraničí.⁴¹ Členové folklorních souborů zde hledali jistý únik před politickým režimem, často zde nacházeli pocit naplnění, poučení a ocenění, kterého se jim v profesním životě nedostávalo.⁴² Soubor měl funkci dnešní

---

³⁵ TOMESŠ, Josef: Problémy okolo Moravské Hellas. *Národopisné aktuality* [online], č. 1, 1964, s. 58-59. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

³⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorismus v historických souvislostech let 1945-1989. *Národopisná revue* [online], č. 4, 2008, s. 188. [cit. 11. 2. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

³⁷ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 7-8.

³⁸ Tamtéž, s. 7.

³⁹ KRŽÍŽOVÁ, Alena – PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav: *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 192.

⁴⁰ DAVIDOVÁ, Klára: Chorea Bohemica – Folklorní soubor jako místo pro vnitřní emigraci. *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 198. [cit. 25. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

⁴¹ MUDRUŇKOVÁ, Kateřina: *Pohled členů folklorních souborů na folklor a folklorismus v ČR*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012, s. 29.

⁴² STAVĚLOVÁ, Daniela: Zítřka se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. *Český lid* [online], roč. 104, č. 4, 2017, s. 413. [cit. 24. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

volnočasové aktivity, zábavy, dával lidem možnost se v něm seberealizovat, i když vše obnášelo v té době jisté riziko.

Zásadní zlom nastává se změnou politického režimu v roce 1989, kdy se začínají objevovat větší životní možnosti než doposud. To s sebou přineslo dočasný útlum zájmu o lidovou kulturu a folklorismus a s tím např. rušení folklorních pořadů v rozhlasu a televizi, zrušení sítí osvětových pracovišť, která podporovala folklorní hnutí, dále zanikl např. Československý státní soubor písní a tanců v Praze a Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů.⁴³ Etnolog Josef Jančář k této proměně konstatoval: „*Změny, k nimž došlo po roce 1989, se samozřejmě projeví i v této sféře kulturní činnosti. Dočasně ubylo souborů, zanikly i některé slavnosti. Byla zrušena také celá síť státních metodických institucí. Kolektivy pracující s folklorním dědictvím si obtížně hledaly své postavení ve společnosti. Významným stimulem pro tyto aktivity se však stalo Doporučení UNESCO k ochraně tradiční a lidové kultury z roku 1989.*“⁴⁴ Nutno dodat, že s proměnou společenské situace se proměnilo i folklorní hnutí, ze kterého se stala občanská nezisková aktivita.⁴⁵ Jak uvedly Martina Pavlicová a Lucie Uhlíková, „[...] *společenské kontexty se proměnily, ale folklorní hnutí je nadále silným proudem současné kultury.*“⁴⁶ V roce 1990 vznikla zastřešující organizace *Folklorní sdružení* pro folklorní soubory, jejichž členové byli zástupci z folklorních souborů a v dnešní době činí asi 385 folklorních souborů a skupin.⁴⁷ Tato organizace převzala některé funkce z již zaniklých osvětových zařízení a v dnešní době funguje na regionální bázi. Jako další instituce, které jsou pro folklorní hnutí důležité, můžeme jmenovat *NIPOS-ARTAMA* (Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, s útvarem pro neprofesionální aktivity ARTAMA) a Národní ústav lidové kultury ve Strážnici.⁴⁸

Je zřejmé, že i nové generace se stále vrací k tradiční lidové kultuře, ať už nově pojatým způsobem, nebo se navrácí ke kořenům. Funkce folklorních kolektivů ale není dnes spojena jen

---

⁴³ KRŽÍŽOVÁ, Alena – PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav: *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 193.

⁴⁴ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 332.

⁴⁵ KOUŘIL, Petr: Displacement a pojem tradiční lidové kultury. *Sociální studia*, roč. 2004, č. 2, s. 54.

⁴⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorismus v historických souvislostech let 1945–1989 (na příkladu folklorního hnutí v České republice). *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 194. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

⁴⁷ ŠORM, Luděk: Folklorní sdružení ČR. [online] *Folklorní sdružení České republiky*. [cit. 27. 1. 2020]. Dostupné z: <http://archiv.fos.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=18786>

⁴⁸ KRŽÍŽOVÁ, Alena – PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav: *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 195.

s uchováním a pěstováním lidové kultury, ale zejména jde o naplňování vlastních vnitřních potřeb a tužeb členů.

1.2 Folklorní hnutí na Uherskohradištsku ve druhé polovině 20. století

Po druhé světové válce se obnovila aktivita předválečných slováckých krúžků a zvýšil se zájem o lidové tradice. Tyto ambice byly podporovány Zemským národním výborem,⁴⁹ jenž měl za cíl „oživit naše staré lidové umění písňové, hudební a taneční“.⁵⁰ V této osvětové radě působili např. univerzitní profesoři Antonín Václavík (1891–1959) a Vladimír Úlehla (1888–1947), jež byli uznávanými členy národopisného hnutí. Z Uherského Hradiště zde působili Ing. Vladimír Bouček (1901–1985), JUDr. Ladislav Rutte⁵¹ a Vladimír Červinka (1899–?), kteří se zasloužili v roce 1946 o vytvoření a schválení stanov pro národopisné kroužky, z nichž poté vzešly směrnice pro rozvoj péče o folklorní dědictví.⁵²

Také v Uherském Hradišti byl obnoven slovácký krúžek,⁵³ kterému předsedával již zmíněný Vladimír Červinka. Členové krúžku se scházeli ve veslařském klubu, v hotelu Fojta a v restauraci Koruna. V tomto krúžku působili muzikanti už od roku 1939, po válce navázali spolupráci s chasou ze Starého Města a Mařatic. Společně se podíleli na přípravách besed u cimbálu, dožínek, jízdě králů, hodů. Návčivky tanců probíhaly pod vedením Hynka Pleváka ze Starého Města a návčivky písní vedl Miroslav Píro.⁵⁴ Po spojení města Uherského Hradiště se Starým Městem a Mařaticemi v jednu aglomeraci došlo ke sloučení slováckých krúžků v jeden soubor s oficiálním názvem Hradišť'an,⁵⁵ a to v roce 1949. Město Uherské Hradiště

---

⁴⁹ Zemský národní výbor (ZNV) se sídlem v Brně vykonával v Československu v letech 1945–1948 správu země.

⁵⁰ JANČÁŘ, Josef: Využívání folklóru k novodobé kulturní aktivitě. *Národopisné aktuality* [online], č.4, 1989, s. 221–222. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

⁵¹ Ladislav Rutte (1893–1967) působil v Uherském Hradišti od roku 1920, kde vykonával právnickou praxi a zároveň rozvíjel folklorní hnutí. Stal se zakladatelem Sdružení přátel lidového umění a rázu Slováků orientované na pěstování česko-slovenské vzájemnosti, dále se angažoval v projektu Župního svazu slováckých krúžků v Uherském Hradišti.

⁵² JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišť'an: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 12.

⁵³ Slovácký krúžek v Uherském Hradišti byl založen v roce 1912 jako volné sdružení přátel lidových písní a lidové hudby.

⁵⁴ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišť'anu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 16.

⁵⁵ Soubor Hradišť'an byl založen jako první soubor lidových písní a tanců na Slovácku.

umožnilo souboru Hradišťan nacvičovat ve *Slovácké búde*,⁵⁶ která se dodnes nachází ve Smetanových sadech a která byla postavena pro Výstavu Slováků v roce 1937.⁵⁷

Na začátku padesátých let se veřejně prezentovala spíše cimbálová muzika, společně pak obě složky souboru vystoupily na mírových slavnostech v Liberci, uspořádaly krojový ples, či účinkovaly na festivalu ve Strážnici. Za první větší výsledek práce souboru můžeme považovat celovečerní vystoupení z roku 1951, na kterém se podílel zejména Otakar Horký (1920–1981). Program tvořila pásma *Okolo Hradiště*, *Dožínky* a *Veselé pásmo*, součástí programu byl také ženský sbor. Jednotlivá pásma byla provázána dramaticky upraveným vyprávěním strýca Matúša a mladého družstevníka Vincka.⁵⁸ Díky nově vytvořeným tanečním pásmům jako byla *Vojna*, *Dožínky* a *Svatba* získal soubor Hradišťan v roce 1952 státní cenu II. stupně a byl tak i politicky oceněn.⁵⁹

Ve stejné době, kdy vznikl soubor Hradišťan v Uherském Hradišti, vznikl také studentský národopisný kroužek při Okresním výboru Československého svazu mládeže (OV ČSM). Muziku tvořili studenti uherskohradišťského gymnázia a taneční složku zaplnili studenti z řad obchodní akademie. Soubor Hradišťan měl tento kroužek pod svými křídly, a proto později většina členů tohoto studentského kroužku přešla do Hradišťanu, jako byl např. Jaroslav Čech (1932–1970) nebo Věra Milevská-Domincová (*1935).⁶⁰ Podobným způsobem vznikaly další národopisné kroužky i na jiných místech v kraji a Hradišťan pořádal jejich školení pro vedoucí.

Ale i přímo v okolí Uherského Hradiště vznikaly nové folklorní soubory inspirované často Hradišťanem – *Dolina* (1956) ze Starého Města, z Bílovic *Včelaran* (1960), *Lučka* (1975) z Kudlovic a *Kunovjan* (1977) z Kunovic. Zmíněné soubory se podílely na udržování lidových tradic a formování folklorního hnutí na Uherskohradišťsku.⁶¹

---

⁵⁶ Slovácká buda byla postavena v roce 1937 při příležitosti Výstavy Slováků. Při této akci byla využita i jako vinárna, ve které večer hrála cimbálová muzika Samko Dudíka z Myjavy. Dnes slouží Slovácká buda ke kulturním účelům.

⁵⁷ Příloha č. 2.

⁵⁸ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 15–16.

⁵⁹ Tamtéž, s. 21.

⁶⁰ Tamtéž, s. 16–18.

⁶¹ NĚMCOVÁ, Adéla: *Dětské folklorní hnutí v pohledech jeho účastníků (na příkladu vybraných souborů z uherskohradišťského Dolňácka)*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 30.

1.3 Folklorní soubory na Uherskohradištsku

Oblast Uherskohradištska se z etnografického hlediska řadí k jednomu ze subregionů Slovácka – k Dolňácku.⁶² Samotné Dolňácko se ještě dále dělí na uherskohradištské, uherskobrodské, kyjovské a strážnické. K dalším subregionům Slovácka se řadí dále Hornácko (okolí Velké nad Veličkou), Moravské Kopanice (okolí Starého Hrozenkova) a Podluží (okolí Břeclavi).⁶³

Uherskohradištské Dolňácko se rozprostírá kolem středního toku řeky Moravy a dolního toku Olšavy. Městským centrem tohoto subregionu je Uherské Hradiště, ke kterému se přidružují původně samostatné obce Jarošov, Mařatice, Míkovice, Sady, Vésy a Rybárny.⁶⁴

Od 80. let do současnosti lze na Uherskohradištsku zachytit tyto folklorní soubory včetně souborů dětských a cimbálových muzik: Cifra, CM Viléma Zahradníka, CM Jaroslava Čecha s taneční skupinou, CM Ženičky, CM Čardáš, Dolina, Hradišťan, Kunovjan, Lúčka, Míkovjan, Národopisný soubor gymnázia Uherské Hradiště, Pentla, Včelaran, Děcka z Kunovic, Národopisný soubor Buchlovice, Jatelinka, Čerešnička, Čutora a dětská cimbálová muzika Čutora, Dolinečka, Děcka z Kunovic, Hradišťánek, Dětská cimbálová muzika Hradišťánek, Handrláček, Rochůsek, Dětská cimbálová muzika LŠU, Hájek, Šohajek, Veletánek, Dětský národopisný soubor Košiček. Dále Burčáci, CM Mladí Burčáci, Babica, Cifra, Čerešničky, Folklorní studio Buchlovice, Děcka z Buchlovic, Handrlák, Kalina, Kunovjének, Pentlička, Radovan, Radovánek, Mladý Včelaran, CM Stanislava Gabriela a CM Josefa Marečka, Veletánek, Vlčnovjan.⁶⁵

---

⁶² Příloha č. 3.

⁶³ DAVID, Petr – DOBROVOLNÁ, Věra – SOUKUP, Vladimír: *Slovácko – Uherskohradištsko*. Praha: Soukup & David, 2006, s. 8.

⁶⁴ Základní informace o městě. *Uherské Hradiště: Srdce Slovácka* [online] [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/zakladni-informace-o-meste>

⁶⁵ Osobní archiv Anny Maděričové, Seznam folklorních souborů okresu Uherské Hradiště a GRABACKI, Petr: *Folklorní soubory na uherskohradištském Dolňácku*. Bakalářská práce. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011, s. 21.

2 Lidový tanec

Už odnepaměti tvořil tanec důležitou součást společenského života lidí; lidový tanec se pak vztahoval především k prostředí venkova. V 19. století se stal jedním z nositelů národních tradic a inspiroval se jím i tanec umělecký.

2. 1. Vymezení pojmu lidový tanec

„Dějiny tance jsou dějinami pohybu těla a jeho různých forem, ale jsou také dějinami lidské duše.“⁶⁶

V národopisné encyklopedii se dočteme, že lidový tanec (folklorní, etnický) je: *„hudebně pohybový projev lidových vrstev předindustriální a zčásti též industriální společnosti.“⁶⁷* Výzkumem lidového tance neboli tradičního tance na venkově se zabývá etnologie,⁶⁸ resp. taneční folkloristika. Tanec se začal zkoumat a popisovat až později z důvodů obtížnosti samotného zápisu a zachycení jeho interpretace, a proto se taneční folkloristika jako samostatný obor vyvíjela se značným zpožděním oproti jiným folkloristickým specializacím.⁶⁹

Základním pramenem pro taneční folkloristiku se staly tance venkovského prostředí, které byly postupně zaznamenávány různými sběrateli od konce 19. století. Na tanec se však dá pohlížet i z obecnějších pohledů jako na součást sociokulturního prostředí a jako na prostředek komunikace. Tento širší záběr je předmětem etnochoreologie, která zastřešuje i úžeji vymezenou taneční folkloristiku. Etnochoreologie zkoumá principy vzniku a vývoj lidového tance a sleduje všechny formy taneční lidové kultury také z kulturně antropologického a historického hlediska.⁷⁰

Za starší stěžejní dílo z oblasti tance je považována monografie Čenka Zírta (1864–1932) *Jak se kdy v Čechách tancovalo* s podtitulem *Dějiny tance v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku z věků nejstarších až do své doby se zvláštním zřetelem k dějinám tance vůbec* z roku 1895. V tomto období také vznikaly mnohé sběry pro Národopisnou výstavu

---

⁶⁶ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 11.

⁶⁷ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 500.

⁶⁸ Etnologie je věda, zabývající se zkoumáním etnických a kulturních systémů, tj. kultura a společnost.

⁶⁹ MACEK, Josef: *Československá vlastivěda: Lidová kultura*. Díl III. Praha: Orbis, 1968, s. 364-365.

⁷⁰ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 500–501.

československou, které tiskem však většinou vycházely až ve století dvacátém (taneční sbírky Čeňka Holase či Josefa Vycpálka).⁷¹

Odborné studium lidového tance se u nás začalo formovat koncem čtyřicátých a padesátých let 20. století, byla zřízena první pracoviště⁷² v Brně, Praze a v Bratislavě na půdě Akademie věd.⁷³ Pro rozvoj etnochoreologie jsou významná sedmdesátá a osmdesátá léta 20. století, kdy se zdůrazňuje holistický způsob studia tance a jeho komplexní analýza. Za významnou osobnost tohoto období považujeme v Čechách např. Hannah Laudovou (1921–2005), která tyto tendence uplatňovala ve svých studiích, na Moravě Zdenku Jelínkovou (1920–2005). V současnosti se etnochoreologií zabývá Martina Pavlicová (*1964) v Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně nebo Daniela Stavělová (*1954) v Etnologickém ústavu AV ČR v Praze.⁷⁴

2.2 Klasifikace lidových tanců

Lidové tance můžeme členit podle různých hledisek, např. podle rodu na ženské a mužské tance; podle počtu účastníků na sólové, párové, trojicové a skupinové; podle prostorového utváření na kolové, řadové, čtverylky, párové, točivé na místě a postupové; podle funkčnosti rozdělujeme tance na obřadní a společensko-zábavní; podle rytmicko-metrické osnovy na tance ve dvoudobém a třídobém taktu a tance s proměnlivým rytmem. Podle propojení hudebního doprovodu se jedná o tance s pevnou, polopevnou či volnou vazbou na doprovod.⁷⁵

Zdenka Jelínková dělila lidové tance podle regionů (např. slovácké, valašské, lašské), podle funkce (např. zábavně-společenské, obřadně-zvykové), podle druhů a rodů (např. tance figurální, tance kolové, točivé hry), podle útvarů (např. tance řetězové, kruhové), podle účasti (např. sólové, párové, kolektivní), podle pohlaví (např. mužské, ženské, smíšené).⁷⁶

---

⁷¹ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 195–196.

⁷² Tehdejší Státní ústav pro lidovou pro lidovou píseň (SÚLP), jenž byl založen v roce 1919 a fungoval jako reprezentační vědecká společnost.

⁷³ JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice videodokumentace lidových tanců na Moravě a ve Slezsku. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 27.

⁷⁴ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 195–196.

⁷⁵ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 306.

⁷⁶ JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice formování etnochoreologie na brněnském pracovišti ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV (nyní Etnologickém ústavu AV ČR) od počátku padesátých let 20. století. In:

Taneční klasifikace však může být rozmanitá: „*podle příznačné taneční motiviky (vrták, skočná), podle pohybově plastického prvku (rejdivák, rejdovačka), podle obsahové náplně (furiant, minet, tkadlec), podle motivu hry (kaplanka), podle vytižení rytmické struktury (dupák, kalamajka, plácavá), podle proměny metra (mateník).*“⁷⁷

V následující části rozdělení lidových tanců jsem ve své diplomové práci vycházela z rozčlenění Jitky Matuszkové (*1953), které publikovala v kolektivní monografii *Lidová kultura na Moravě* v roce 2000.

2.2.1 Lidové tance obřadné – chorovody a kola

Tyto tance jsou typické snad pro všechny kultury, dříve měly obřadní a magický charakter. Tance obřadné se vztahují až k době předkřesťanské; jejich obsah i forma se samozřejmě proměnily, ale usuzuje se, že se mohly uchovat v lidovém tanci jejich kořeny. V českém prostředí k nim patří např. tance kolem svatojánských ohňů, Královničky⁷⁸ či vynášení Mařeny.⁷⁹ Většina těchto tanců se řadí k chorovodům. Jedná se o tance řetězové formy, chození ruku v ruce za doprovodu zpěvu nebo jednoduchého instrumentálního doprovodu. U nás se nejčastěji chorovody uplatňují v Královničkách, při obřadních svatebních tancích nebo smutečních.⁸⁰ Ve formě pohybu nacházíme přímky, spirály, průplety, podlézání bran, hada, kola, dvě soustředná kola, zástup, dvoj zástup, řady a další.⁸¹ Sběratel František Sušil (1804–1868) popsal Královničky takto: „*O letnicích anebo okolo nich, onde jednou, onde vícekrát, chodí krádky či královničky neb králenky, ale ne jedním všude způsobem. Obyčejně dvě děvčátka pěkně vystrojená v bílé sukni, stuhami, šátky, perlami a věnci – z předu a zadu z pestrých květin, na hlavě růžovými – ozdobená, jedna krádku, druhá krále představující, chodí dům od domu; doprovází je neurčitý počet děvčat jiných, z nich jedna nese škatulku na vybírání peněz, jedna chvojí či máj. Někde, n.p. u Hradiště, Kelče aj., okrášlená jánkou, tj. vínkem ze skleněných perel na hlavě; tři královničky ji provázejí, hlavu kvítím ozdobenou majíce, z nichž jedna nese košík na dary a druhá májek, výdumy barevnými, pentlemi a pozlátkem*

UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 9.

⁷⁷ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 502.

⁷⁸ Svatodušní obřad obchůzkového typu, který prováděla skupina dívek jako oslavu příchodu jara.

⁷⁹ Příloha č. 4.

⁸⁰ Kolektiv autorů: *Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti*. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 76–78.

⁸¹ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 307.

ověšeny. Když byly do domu vešly, tedy pozdravivše, počínají tancovati, a sice obyčejně král s kráľkou napřed kolibavý tanec, potom skočný, anoť jim komonstvo přizpěvuje. “⁸² Na Moravě se objevují také chorovody svatební a označující se jako *honění kota* nebo *hejnom*; úkolem tanečníků je napodobovat všechny činnosti vedoucího tanečníka. Dalším typem chorovodu jsou kola tančené ženami a muži samostatně, popřípadě smíšeně v uzavřeném kruhu nebo v kruzích vedle sebe v průběhu přestávek mezi tanečními sóly.⁸³

2.2.2 Točivé tance

Točivé tance jsou považovány za nejstarší vrstvu lidových párových tanců u nás.⁸⁴ Tyto tance se datují do období 16. a 17. století. Na konci 19. století se dochovaly již jen v moravském prostředí a na Slovensku, v Čechách byly překryty mladšími tanci.

Základní figura u točivých tanců je víření dvojice kolem společné osy, tedy otáčení na místě do kolečka.⁸⁵ Taneční schéma je třídílné, skládá se z předzpěvu taneční písně, společného víření dvojice a samostatného tance chlapce a dívky, poslední dvě části se dají i zaměnit. Tento typ tance se tančí na písni 2/4 taktu, které většinou mají více slok, takže vazba mezi hudbou a pohybem je volnější.⁸⁶ Zároveň „*tanec často bývá zakončen, a to buď poděkováním tanečnic, tzv. 'zaplacením', nebo krátkou satirickou písní rychlého tempa, 'zásmazkou', či krátkým hudebním dovětkem, 'cifrou'*.“⁸⁷ Točivé tance se tančí na Slovácku, na Lašsku, Valašsku a ve Slezsku. Podrobně se točivými tanci zabývala Zdenka Jelínková, která počátky točivých tanců uvádí ve středověké Evropě na území bývalých západních Slovanů, Maďarů, Rumunů a Ukrajinců.⁸⁸ Je zřejmé, že v každém kraji či v jednotlivých obcích se nachází jisté zvláštnosti ve stylu tance, tempu či rytmu. Tanec není jen o samotném pohybu, ale také o gestikulaci, o technice provedení jednotlivých figur, souhře tanečníků, ale také o schopnosti improvizace partnerů. Jedná se o tanec energický a např. na Slovácku se často

---

⁸² SUŠIL, František: *Moravské národní písně*. Brno: Karel Winiker, 1860, s. 755.

⁸³ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 307

⁸⁴ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 22.

⁸⁵ Metodika lidového tance [online] Moodle AMU [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2645#_Toc338604848

⁸⁶ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 308.

⁸⁷ Metodika lidového tance [online] Moodle AMU [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2645#_Toc338604848

⁸⁸ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 308.

při těchto tancích juchá, dupe, tleská atd.⁸⁹ Zařazujeme sem tance jako *sedlcká*⁹⁰, *danaj*, *vrtěná*, *bílovská* aj.⁹¹

2.2.3 Skoky

K nejstarším typům tance patří i sólové mužské tance, jako jsou *skoky*, *hajduchy*, *odzemky*, *cigány*, *marše*, *verbuňky*, *figurke*, *vovčácká*, *hajduk*, *skočná*, *hošije* a *do skoku*. Tyto tance jsou částečně individuální záležitostí, je nutná obratnost, mrštnost a také elegance pohybu. Tančí se hromadně nebo sólově. Začíná se pomalejším úvodem, který se spojuje s předzpěvem. Poté hudba zvýší rychlost tempa a tanečníci předvádí bohaté figury a cifry.⁹² Výjimku představuje mečový tanec *pod šable*, který tančí muži společně v kruhu se šavlemi a mají stanovené pořadí figur. Většinou tento tanec tančí pět tanečníků a jeden je v roli vůdce skupiny neboli „gazdy“. Tanec je typický obřadní tanec pro oblast moravsko-slovenského pomezí v době fašanku, tančí se ve Strání,⁹³ v Komni a v Bystřici pod Lopeníkem.⁹⁴

Odzemek je typem mužských skoků spojený s pastýřskou kulturou a datuje se do období 14. století. Tančí se zejména na Valašsku⁹⁵ a Hornácku, na Lašsku je známý jako hajduch. Tančí se na píseň *Hopsa, chlapci, od země* a muži často používají valašku nebo obušek. Nemusí se tančit pouze sólově, ale i ve dvojici, čtveřici nebo větší skupině, vždy je tam však jeden hlavní tanečník, který určuje figury a sled cifer.⁹⁶

Do této skupiny patří i obřadní mužský tanec *hošije*. Základem tance je vyskakování a tleskání. Na hanáckém Slovácku s tanečníkem byla i dívka, která mu pomáhala při vyšším výskoku. Na Podluží se *hošije* tančí dodnes jako hodový tanec.⁹⁷

---

⁸⁹ Metodika lidového tance [online] Moodle AMU [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2645#_Toc338604848

⁹⁰ Příloha č. 5.

⁹¹ Lidový tanec [online] *Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity* [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/elportal/estud/fsp/ps09/tanec/web/pages/uvod_lidovyTanec.html

⁹² Kolektiv autorů: Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 78.

⁹³ Příloha č. 6.

⁹⁴ Osobní rozhovor s Ondřejem Zderčíkem, Olomouc 30. 1. 2020.

⁹⁵ Příloha č. 7.

⁹⁶ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 308.

⁹⁷ Tamtéž, s. 309.

2.2.4 Figurální tance

Tance figurální se objevují už v 16. století, vyvíjely se do počátku 19. století. Jedná se o tance s pevnou nebo polopevnou vazbou na hudební doprovod.⁹⁸ Taneční figury a motivy jsou spojeny s určitými takty, mají pevný sled tanečních prvků a na jeden nápěv je vázán jeden tanec. Mezi figurální tance patří párová *mazurka*, *šotyška*, *hulán*, *kalamajka* a další. Dále se ve trojici tančí *troják* a *požehnaný* zejména na Valašsku, Slezsku a Lašsku. Zakončení tance bývá rychle v kole, tzv. *zásmazka*. Tanečním typem jsou *mateniky* typické střídavým 2/4 a 3/4 taktem a jsou oblíbené zejména v Čechách. Na Moravě patří k figurálním tancům *čtverylka* neboli *křížák*, k nejrozšířenějším typům patří tanec *zahradník*.⁹⁹ Taneční figury mohou mít kroky přísunné, různé druhy kroků poskočných, polkový krok, dále zátočky a přídupy. Figurální tance se jim říká proto, že jednotlivé taneční prvky se spojují v pevné figury. Figury se utváří různými způsoby: opakování stejného prvku, vazbou dvou nebo více prvků jednotlivě, ve dvojicích, smíšeně nebo řazením dvou prvků. Nejméně se objevují figury vzniklé řazením, naopak oblíbené jsou figury vzniklé vazbou. Do českých i moravských figurálních tanců řadíme tance *husar*, *hulán*, *mazurka*¹⁰⁰, *maděra*, *šotyška* atd. Figurální tance jsou mladší taneční vrstvou oproti tancům točivým.¹⁰¹

2.2.5 Kolové tance

Kolové tance jsou typické vířivým pohybem páru volně v prostoru v polouzavřeném držení. Charakteristické je dvojí víření, nejprve kolem své osy, poté kroužení po prostoru. Kolové tance se vyskytly na začátku 19. století v podobě *obkročáku*, *třasáku* a *lendleru*, rozšířily se poté v podobě valčíku, polky a kvapíku, jež pronikaly do venkovského tanečního repertoáru v druhé polovině 19. století z městského prostředí.¹⁰² Kolový tanec je živý a energický tanec, který se tančí na mnoho nápěvů, s rychlými otáčkami i s častou změnou směru. Po choreografické stránce jsou tyto tance založené na opakování jednoho tanečního prvku stále dokola, nemají tedy odpočinkové části a většinou jsou technicky dost náročné.

---

⁹⁸ Kolektiv autorů: Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 80.

⁹⁹ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 310.

¹⁰⁰ Příloha č. 8.

¹⁰¹ MACEK, Josef: *Československá vlastivěda: Lidová kultura*. Díl III. Praha: Orbis, 1968, s. 385-386.

¹⁰² JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 311.

U těchto tanců se i uvolnila vazba s nápěvem. Za starší formu kolového tance ve 3/4 taktu považujeme různé druhy *sousedské*. Dá se také říci, že vývoj lidového tance vrcholí právě kolovými tanci a všechny pozdější formy tance patří k umělým tancům.¹⁰³

2.2.6 Taneční hry

Taneční hry patří do kategorie kolektivní zábavy. Většinou mají formu soutěže a jsou založeny na postřehu při opakování pohybu, schopnosti střídat rytmy a na mrštnosti. Mezi chlapecké taneční hry patří *vařajková*, *šindelový* neboli *zaječí* a spočívá v přeskakování z nohy na nohu a současně v podvlékání šindele nebo vařečky z jedné ruky do druhé pod zdviženým kolenem. Mezi dívčí hry patří tanec *slámečkový*, kdy dívky přeskakují stébla slámy a mezitím se zrychluje tempo hudby. Taneční hry se často předváděly i na svatbě a měly zajistit novomanželům plodnost.¹⁰⁴ Ve Starém Městě byla oblíbená hra kolo mlýnské, které se říkalo „jež“ a v Boršicích u Blatnice *hojačky* a *juháska*.¹⁰⁵ V dnešní době jsou stále oblíbené hry jako *šátečková*, *holúbek*, *klobúkový*¹⁰⁶ aj.

2.3 Územní rozdělení lidových tanců

Základní dělení tradiční hudební lidové kultury na našem území vytváří dvě odlišné oblasti. Jedná se o oblast západní a východní. Do západní oblasti patří Čechy, ale i valná část Moravy (střední a západní), tj. Haná, Horácko, větší část Podhorácka.¹⁰⁷ V této oblasti převažuje tzv. instrumentální typ, písňe jsou převážně durového charakteru ve 2/4 a 3/4 taktu. Je zde patrný i vliv umělé hudby barokní. Sdružená nástrojová hra měla obvykle tuto sestavu: první a druhé housle, první a druhý klarinet, flétna, basa a kontry (housle, viola), případně i dudy (gajdy).¹⁰⁸

---

¹⁰³ MACEK, Josef: *Československá vlastivěda: Lidová kultura*. Díl III. Praha: Orbis, 1968, s. 387–388.

¹⁰⁴ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 311.

¹⁰⁵ JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: popisy tanců ke stejnojmenné videokazetě*. Díl VII., část 2. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1996, s. 66.

¹⁰⁶ Příloha č. 9.

¹⁰⁷ Kolektiv autorů: *Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti*. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 74.

¹⁰⁸ FRIČOVÁ, Marie: *Lidový tanec (učební text pro výuku studentů)* [online] *Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy* [cit. 1. 2. 2020]. Dostupné z: <https://ftvs.cuni.cz/FTVS-740-version1-lidovy-tanec-pro-tvs-a-aptv-osp.pdf>

Na ni navazuje sféra kultury východní, kam patří východní Morava, tj. Laško, Valaško, Slovácko, a je typická vokálním folklorem,¹⁰⁹ s nímž se spojují charakteristické točivé tance. Často se používají tvrdé a měkké tóniny, ale setkáme se i s archaickými, které se odvíjely od různého ladění píšťal a fujar. Východní typ představuje neomezený počet písní, které jsou spíše ve 2/4 taktu.¹¹⁰ Naproti tomu západní typ se spojuje s hudbou západoevropskou a střeoevropskou barokní kulturou a váže se k jednomu tanci jedna píseň.¹¹¹ Sdružená hra je složena podobným způsobem jako v oblasti západní, ale je obohacena cimbálem a píšťalkami. Doprovodné moravské muziky jsou: cimbálová, dechová, hudecká a gajdošská.¹¹²

2.4 Lidové tance na Uherskohradištsku

V oblasti Uherskohradištska, podobně jako jinde na Slovákku, byly v tradičním venkovském repertoáru na přelomu 19. a 20. století nejvíce rozšířeny již tance figurální, zejména trojicové figurální tance, jako *jatelinka*, *zahradnická* a *hruška*. Přímou pro Uherskohradištsko jsou typické tanec tzv. *hopany*, *husar*, *husárka* či *Rúbal buček*, *švihák*, *vrták*, *sekera*, *holáň* atd.¹¹³ Charakteristickým tancem této oblasti byl ale točivý párový tanec *sedlcká* (-ký).¹¹⁴ Nejstarší zmínky o tomto tanci z Uherskohradištska najdeme ve sbírce *Národní písně moravské* od Františka Bartoše (1837–1906) z roku 1889 pod číslem 501, kde je otištěna píseň *Má milá orala s černýma volama* z Bílovic. Záznam obsahuje i popis tance: „*Chlapec zazpívá jednu nebo dvě sloky písně, hudba ji zahraje, pár se otočí na místě vpravo, vlevo a zas vpravo; pak zazpívá zas ona a hudba i tanec se opakuje.*“¹¹⁵

V dochovaných pramenech se setkáváme i s jinými původními označeními, než je tanec *sedlcká*. Vyskytovala se zde pojmenování jako „súsedská“ z Derfle, „vrtěná“ z Nedakonic, anebo názvy podle obce: *hucká*, *bílovská*, *častkovská*, *staroměstská*. Původně měl tento tanec jednoduchou formu, tj. zpěv a víření. Tato forma byla zjištěna i v obcích jako Polešovice,

---

¹⁰⁹ Kolektiv autorů: Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 74.

¹¹⁰ Lidový tanec [online] *Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity* [cit. 29. 1. 2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/elportal/estud/fsp/ps09/tanec/web/pages/uvod_lidovyTanec.html

¹¹¹ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 307.

¹¹² FRIČOVÁ, Marie: Lidový tanec (učební text pro výuku studentů) [online] *Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy* [cit. 1. 2. 2020]. Dostupné z: https://ftvs.cuni.cz/FTVS-740-version1-lidovy_tanec_pro_tvs_a_aptv_osp.pdf

¹¹³ JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: popisy tanců ke stejnojmenné videokazetě*. Díl VII., část 2. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1996, s. 66.

¹¹⁴ Příloha č. 10.

¹¹⁵ JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: popisy tanců ke stejnojmenné videokazetě*. Díl VII., část 2. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1996, s. 63.

Nedakonice, Bílovice, Kunovice, Topolná, Částkov a další. Ojedinele se objevuje i třetí figura, při které se tanečnice obvykle točí sama na místě a tanečník se točí kolem ní nebo cifruje. Tančívávala se i mezifigura, např. ve Starém Městě, což bylo obcházení tanečníků přísunnými kroky kolem společné osy. S touto mezifigurou se můžeme setkat i v Uherském Ostrohu, Veselí nad Moravou, v Hroznové Lhotě a na Strážnicku.¹¹⁶

Kroky sedlcké můžeme rozdělit následovně:

„a) krok se zvrtem

U starší taneční formy bývá klidnější, u mladších forem bývá živější a přechází až do kroku s mírným poskokem.

b) krok poskočný - "skočný"

Jak jsme poukázali již v bodě a) jde o umocněný krok se zvrtem. Vykračuje buďto vnitřní noha nebo vnější noha (viz Boršice). Druhá noha pak dopadá tvrdě celou plochou chodidla na zem.

c) krok s mírným podřepem na vnitřní nohu

(Kunovice, Ostrožské Předměstí.)

d) obyčejný rychlý krok nebo krok mírně běhový

*Patří k mladším druhům sedlckých.*¹¹⁷

2.5 Verbuňk

Verbuňk¹¹⁸ patří mezi mužské tance skočného charakteru založené zejména na improvizaci. Verbuňk se vyskytuje dodnes na jihovýchodní Moravě, v minulosti byl zachycen tento tanec i pod místními názvy jako *čardáš*, *skákání*, *gřepčení*, *cifrování*, *cifra*.¹¹⁹ Může se tančit sólově, ve dvojicích a skupinově. Má obvykle tři části: předzpěv, taneční část pomalého či středního tempa a taneční část rychlou. Tančí se na určité typy písní, tzv. novouherské, od druhé pol. 19. století, znakem doprovodu je tečkovaný rytmus, 2/4 takt je charakteristický pro rychlou část a 4/4 pro pomalou část.¹²⁰ Mezi hlavní taneční prvky

---

¹¹⁶ JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: popisy tanců ke stejnojmenné videokazetě*. Díl VII., část 2. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1996, s. 64–65.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 65.

¹¹⁸ Příloha č. 11.

¹¹⁹ JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Mužské taneční projevy na Slovácku*. Svatobořice-Mistřín: Folklorní sdružení Kyjovska, 1991, s. 1–3.

¹²⁰ JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000, s. 309.

verbuňku patří dřepy, odskoky, podupy, potlesky, přednožení, přeskoky, příklepy, srážení pat, výskoky, zanožování atd.¹²¹

Výraz verbuňk se odvozuje z německého slova Werbung, což v překladu znamená najímání, ucházení se ve spojitosti s náborem do vojenských služeb. Vznik tance na našem území můžeme datovat do první poloviny 18. století při zavedení verbování do armády, kterých se účastnili tzv. *verbunkoši*, kteří se svým tanečním uměním snažili nalákat chlapce na vojnu. Souvislost s vojenskou terminologií či životem je patrná z různých textů, ale i charakteru a figur verbuňkových písní.¹²² První zaznamenaná píseň spojená s verbuňkem je z roku 1819 „*Juž sem přišel, daj že mi*“; odkud pochází, není zcela jasné, možná z Kyjovska či Ždánicka. Nejstarší písemný pramen o mužském tanci na Slovácku pochází ze spisu Josefa Rohrera z roku 1804. Označení *cifrování* a *hopkání* se objevuje v monografiích až na konci 19. století a vztahuje se k verbování na Horňácku, Slovácku a Podluží.¹²³ Na Uherskohradištsku zachytila zmínky o verbuňku Zdenka Jelínková v 50. letech při svém výzkumu v Mařaticích a zprávu z taneční zábavy ve Starém Městě podal Hynek Plevák.¹²⁴

Verbuňk se jako samostatný mužský tanec na Slovácku zformoval na přelomu 19. a 20. století, největšího rozvoje dosáhl ve dvacátých letech 20. století a vyvinul se do šesti základních typů podle subregionu Slovácka.¹²⁵ Badatelé v knize *Slovácký verbuňk* uvedli: „*Podle stavu současného bádání lze hovořit o typu z okolí města Strážnice, z okolí města Kyjova, typu hanácko-slováckém z okolí měst Hustopeče-Ždánice, horňáckém z okolí Velké nad Veličkou, uherskohradištském z okolí Uherského Hradiště a Uherského Brodu a o typu podlužáckém z okolí města Břeclavi.*“¹²⁶ Vývoj verbuňku ve 20. století je už spojen s folklorním hnutím a folklorismem. Na Uherskohradištsku byl verbuňk ovlivněn zejména zmíněným Hynkem Plevákem ze Starého Města, který učil verbuňk ve Slováckém krúžku v Uherském Hradišti. Byl také iniciátorem mnoha vystoupení na Strážnicku, Horňácku a Podluží. Jako další jména

---

¹²¹ BLAHŮŠEK, Jan – KRIST, Jan, Miroslav – MATUSZKOVÁ, Jitka – PAVLIŠTÍK, Karel: *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva: The Slovácko verbuňk – Dance of Recruits*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006, s. 18.

¹²² KRIST, Jan Miroslav: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: (doprovodná publikace ke stejnojmenné videokazetě)*. Řada druhá. Mužské taneční projevy. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2002, s. 13.

¹²³ BLAHŮŠEK, Jan – KRIST, Jan, Miroslav – MATUSZKOVÁ, Jitka – PAVLIŠTÍK, Karel: *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva: The Slovácko verbuňk – Dance of Recruits*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006, s. 15-17.

¹²⁴ KRIST, Jan Miroslav: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: (doprovodná publikace ke stejnojmenné videokazetě)*. Řada druhá. Mužské taneční projevy. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2002, s. 15.

¹²⁵ BLAHŮŠEK, Jan – KRIST, Jan Miroslav – MATUSZKOVÁ, Jitka – PAVLIŠTÍK, Karel: *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva: The Slovácko verbuňk – Dance of Recruits*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006, s. 15-17.

¹²⁶ Tamtéž, s. 18.

novodobého vývoje verbuňku v 50. letech můžeme uvést Milana Kropáčka a Františka Vališe, kteří oba byli tanečníky Hradišťanu.¹²⁷

Na Uherskohradišťsku a také na Uherskobrodsku je při verbuňku kladen důraz na pomalou část, která se tančí na celou sloku. Často se objevují vysoké výskoky, zdvihání kolen, otočky kolem vlastní osy těla, předklánění se, rozpažené paže v úrovni hlavy, zavýsknutí, podupání atd. Oblíbenou figurou je poskočný a zakládaný krok a vyskočení z dřepu do přednožení, spojené s potleskem o holeň nohy. V posledních třech desetiletích verbuňk ovlivnilo pořádání soutěže ve verbuňku¹²⁸ na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici.¹²⁹ V současnosti verbuňk můžeme vidět jako součást slavnostních průvodů, na besedách u cimbálu, na hodech aj. Vynikajícími tanečníky z Uherskohradišťska, kteří prošli strážnickou soutěží, jsou např. Josef Bazala (*1960), Erik Feldvabel, Aleš Rada¹³⁰ (*1984), Jakub Tomala (*1983). V roce 2005 byl slovácký verbuňk zapsán organizací UNESCO na seznam Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva.¹³¹ Stal se první oceněnou nemateriální českou památkou na prestižním seznamu této organizace.¹³²

2.6 Sběratelství lidových tanců

Lidový tanec se u nás začal zkoumat a popisovat později než většina projevů tradiční lidové kultury, a to z důvodu složitého zápisu.¹³³ Většina starších zmínek o tanci je proto nesystematická, a proto není jednoduché zrekonstruovat takto zachycené tance v autentické podobě.¹³⁴

První zmínky a charakteristiky lidových tanců se objevují v písňových sbírkách v první polovině 19. století. V této době je pro nás klíčovým pramenem ke studiu lidových tanců písňová sbírka nazývaná *Guberniální sbírka* z roku 1819, jež vznikla z podnětu státních úřadů.

---

¹²⁷ KRIST, Jan Miroslav: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: (doprovodná publikace ke stejnojmenné videokazetě)*. Řada druhá. Mužské taneční projevy. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2002, s. 19.

¹²⁸ Příloha č. 12.

¹²⁹ BLAHUŠEK, Jan – KRIST, Jan Miroslav – MATUSZKOVÁ, Jitka – PAVLIŠTÍK, Karel: *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva: The Slovácko verbuňk – Dance of Recruits*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006, s. 19-20.

¹³⁰ Příloha č. 13.

¹³¹ Na počest zapsání slováckého verbuňku na seznam UNESCO, vyšla publikace *Slovácký verbuňk*, kterou vydal Národní ústav lidové kultury v roce 2006.

¹³² HABARTOVÁ, Romana: Jak se rodí festival? In: HABARTOVÁ, Romana (ed.). *Kunovské léto*. Kunovice: Občanské sdružení „Kunovjan“, 2013, s. 9.

¹³³ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 18.

¹³⁴ DOUŠEK, Roman – DRÁPALA, Daniel (eds.): *Časové a prostorové souvislosti tradiční lidové kultury na Moravě*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 47–48.

Částečně byla publikovaná v roce 1825, jsou v ní zaznamenány lidové písně, instrumentální hudba, ale i písně tanečního charakteru z Moravy a Slezska.¹³⁵ Objevují se zde tance, jež zřejmě byly v repertoáru venkova od konce 18. století, např. tanec uherská, hanácká, *lendler*, *maďara*, *dajč* či *štajdyš*. Od třicátých let 19. století se sběratelstvím písní na Moravě zabýval František Sušil (1804–1868), jeho sbírka *Moravské národní písně s nápěvy do textu vřaděnými* vyšla v roce 1835 a byla rozšířena v letech 1853–1860. Ve svých sbírkách uvádí také charakteristiky figurálních tanců z Moravy a Slezska, obřadní tance, taneční hry, svatební tanec atd.¹³⁶ Na Sušila navázal František Bartoš (1837–1906), a to sbírkou *Nové národní písně moravské*, kterou vydal v roce 1882 (zde je uveden poprvé popis točivého tance *kúlaná* ze Zlínska), následně pak vydal za spolupráce Leoše Janáčka v roce 1889 *Národní písně moravské v nově nasbírané* a pod stejným názvem nakonec třetí sbírku v letech 1899–1901, kde byl již Janáček uveden oficiálně jako spoluautor.¹³⁷ Bartoš byl také autorem řady národopisných monografií, kde popisoval tradiční lidovou kulturu v různých oblastech Moravy.

Zájem o lidový tanec přichází více s přípravami Národopisné výstavy československé v osmdesátých a devadesátých letech 19. století. V době výstavy vyšel již zmíněný přehled dějin tance od Čenka Zírta *Jak se kdy v Čechách tancovalo*.¹³⁸ V Čechách se sběrem lidového tance zabývali Josef Vycpálek (1847–1922), Karel Václav Adámek (1868–1944), Augustin Hajný (1868–1944), Čeněk Holas (1855–1939) a další. Zájem o lidový tanec na Moravě na konci 19. století je spojován také s hudebním skladatelem Leošem Janáčkem (1854–1928), který mj. spolupracoval v této otázce s Martinem Zemanem (1854–1919), Xaverou Běhálkovou (1853–1907) a Lucií Bakešovou (1853–1935). Pro nás jsou významné jejich *Národní tance na Moravě* (1891–1893), obsahující dvacet jedna tanců.¹³⁹

Významným obdobím jsou padesátá léta 20. století, kdy probíhá intenzivní sběratelská činnost zejména na Moravě a ve Slezsku; v Čechách byl tradiční fond lidového tance v terénu

---

¹³⁵ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 20.

¹³⁶ DEMETEROVÁ, Soňa: *Lidový tanec a jeho zpracování pro jeviště*. Bakalářská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 16.

¹³⁷ DVOŘÁK, Viktor: *Lidový tanec na Valašsku: minulost a současnost*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2017, s. 20–22.

¹³⁸ DEMETEROVÁ, Soňa: *Lidový tanec a jeho zpracování pro jeviště*. Bakalářská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 18.

¹³⁹ MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 20.

v podstatě už uzavřen. Do tehdejšího Státního ústavu pro lidovou píseň v Brně¹⁴⁰ nastoupila jako badatelka v oblasti lidového tance Zdenka Jelínková.¹⁴¹ Současně působila v pražském ústavu ČSAV Hannah Laudová¹⁴² a v Opavě Hana Podešvová¹⁴³ (1927–1989).¹⁴⁴ Sběrem lidových tanců v jednotlivých regionech se ale zabývaly různé osobnosti – učitelé, hudebníci, kulturní pracovníci – po válce pak již často spojení s činností ve folklorním hnutí.

Na Hané sbírala taneční folklor již od 30. let Ludmila Mátlová-Uhrová (1908–1978), která vydala sbírku *Hanácké tance z Tovačovska* v roce 1954, jež se stala základní pomůckou při nácvičce hanáckých tanců.¹⁴⁵ Z oblasti Malé Hané vycházejí popisy Vladimíra a Boženy Veselých, v Konici se sběratelstvím zabýval Karel Slepíčka a po něm Josef Pištělák. Na Brněnsku sbírali František Svoboda z Líšně (1883–1962) a z okolí Slavkova, Kyjovska a Uherskohradištska pak Milada Bimková (1926–2018), která vydala např. sbírky *Lidové tance z kyjovského Dolňacka*, *Lidové tance a taneční hry* aj.¹⁴⁶ Na Lašsku to byl hudebník Antonín Pustka z Kunčic, učitel Vincenc Socha (1903–1970), jenž vydal dvoudílnou práci *Lidové tance na Lašsku* (1948, 1952), Cyril Hykl ze Štramberka, Vlasta Genserová (1914–2010), pražský etnochoreolog František Bonuš (1919–1999), jenž vydal četné sbírky lidových tanců obsahující i metodické poznámky k nácvičce tanců.¹⁴⁷ Dále se na sběratelské práci a výzkumu lidových tanců na akademickém pracovišti v Brně podíleli etnomuzikologové Jaromír Gelnar (1931–1990), Olga Hrabalová (1930–2017) a Marta Toncrová (*1945), z ostravského rozhlasu Jan Rokyta (1938–2012), Jaromír Dadák (1930–2012) a Věra Šejvlová (1919–2004). Na Valašsku se tancem zabýval např. Miloš Kašlík (1894–1974), který popsal tanec odzemek, a na Hornácku Cyril Zálešák (1920–2013).¹⁴⁸

---

¹⁴⁰ Později přejmenován na Ústav pro etnografii a folkloristiku ČSAV, po roce 1989 Ústav pro etnografii a folkloristiku Akademie věd ČR a od roku 2002 Etnologický ústav Akademie věd České republiky.

¹⁴¹ Příloha č. 14.

¹⁴² Hannah Laudová (1921–2005), etnografka, metodička a autorka pořadů. Hlavní oblastí jejího zájmu byla lidová taneční kultura. Vedle Z. Jelínkové patří mezi hlavní osobnosti české taneční folkloristiky.

¹⁴³ Hana Podešvová byla etnografka, sběratelka, choreografka a poradkyně souborů. Zabývala se typologií a vývojem lidových tanců ve Slezsku a zpracovala jejich systematický katalog.

¹⁴⁴ PECHÁČEK, Stanislav: *Lidová píseň a sborová tvorba*. Praha: Univerzita Karlova, 2010, s. 37

¹⁴⁵ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 74–75.

¹⁴⁶ MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 21.

¹⁴⁷ PECHÁČEK, Stanislav: *Lidová píseň a sborová tvorba*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010, s. 37–39.

¹⁴⁸ MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 21.

Na Uherskohradištsku se sběratelství lidového tance pojí v podstatě až s poválečným folklorním hnutím. Pro brněnské pracoviště Akademie věd zapisovali písně a tance např. Jaroslav Čech (1932–1970) a Jaroslav Václav Staněk (1922–1978), kteří od padesátých let 20. století působili v souboru Hradišťan (jejich sběry jsou uloženy v archivu Etnologického ústavu AV ČR v Brně). Jaroslav Čech byl vystudovaný muzikolog a etnolog, Jaroslav Václav Staněk zapisoval tance jako podklad k choreografiím, které vytvářel pro soubor Hradišťan. Další sběratelkou, jež se zabývala lidovými tanci z Buchlovic, byla zmíněná Milada Bimková (1926–2018).¹⁴⁹ Zdenka Jelínková považovala region uherskohradištského Dolňácka [...] „za živou taneční oblast, ve které působili i další sběratelé, a že jejím prvotním zájmem bylo vždy vytěžit sbírkové záznamy tam, kde taneční tradice byla na ústupu.“¹⁵⁰ Tento předpoklad však badatelé vyvrátili při výzkumech v 80. letech 20. století. V oblasti Uherského Hradiště, stejně jako v jiných oblastech, se taneční repertoár proměňoval v závislosti na doprovodné hudbě, která zde byla už od konce osmdesátých let 19. století převážně dechová, což vedlo k vytlačení tradičních tanečních projevů. Po první světové válce se běžně tancovaly většinou už jen tance figurální, kolové a moderní společenské tance. Jen zřídka se setkáváme se staršími tanečními zápisy či postřehy o tanci z této oblasti, nejsou obsaženy ani ve sbírce Františka Sušila či Františka Bartoše. Záznamy o lidovém tanci se objevují v monografii *Moravské Slovensko* (1918–1922), kde jsou poznámky o tanci od sběratele Josefa Černíka (1880–1969).¹⁵¹

K písňovým sbírkám regionu, ovšem bez tanečních popisů, patří např. práce Valeše Lísy (1867–1939), který vydal v roce 1912 sbírku *Slovácké a lidové písně z Uherskohradištska*. V letech 1936–1960 vycházel sedmidílný zpěvník *Slovácké písníčky* od Jana Poláčka, ve kterém se objevují písně z Blatnice, Kunovic, Ostrožské Nové Vsi, Hluku, Bílovic, Buchlovic, Popovic atd.¹⁵²

Zdenka Jelínková se oblasti Uherskohradištska věnovala publikačně až v osmdesátých letech 20. století, kdy vydala sbírku *Tance z Uherskohradištska. Staré Město, Mařatice*, na které spolupracovala s Janou Poláškovou a Ladislavou Košíkovou (*1957). Ve Starém Městě

---

¹⁴⁹ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 107.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 104.

¹⁵¹ MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 21-22.

¹⁵² PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 105.

probíhaly v té době výzkumy u Hynka Pleváka (1906-1991), který se zasloužil např. o rekonstrukci tance staroměstské sedlcké s rysy sedlcké z Hornácka. Sama Zdenka Jelínková ve Starém Městě zapsala ještě v padesátých letech 20. století 19 tanců a v Mařaticích 25 tanců, jednalo se o tance figurální a kolové.¹⁵³

Se sbíráním lidových tanců souvisí, jak již bylo dříve naznačeno, problematika zápisu pohybu neboli taneční písmo. Existují dvě metody popisu, a to slovní popis a grafický záznam. Slovní popis pro taneční záznam vyšel v našem prostředí z Tyršova tělocvičného názvosloví, a to v podobě, kterou publikoval Cyril Zálešák jako *Opisovanie ľudových tancov* v roce 1956. Naproti tomu využití grafické notace zaznamenává všechny pohyby pomocí kinetogramů, což jsou grafické symboly pod jednotlivými notami.¹⁵⁴ Ve dvacátých letech 20. století se v Německu objevuje grafický systém Rudolfa Labana (1879–1959), tzv. Labanova notace,¹⁵⁵ kterou postupně zdokonalili jeho následovníci, především Albrecht Knust. Kinetografie se šířila nejdříve v západoevropských zemích, poté v Polsku, Maďarsku, v severských zemích, v Anglii atd.¹⁵⁶ Ve třicátých letech u nás na důležitost Labanovy notace upozornil etnolog František Pospíšil (1885–1958).¹⁵⁷ Pro běžný terénní zápis lidového tance se však Labanova notace příliš neujala, protože zápis je značně složitý a komplikovaný a vyžaduje speciální školení. Kromě slovního či grafického zápisu je důležitou součástí výzkumu lidového tance také zvuková a filmová dokumentace.¹⁵⁸

---

¹⁵³ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 107-108.

¹⁵⁴ MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 21-22.

¹⁵⁵ Příloha č. 15.

¹⁵⁶ JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice formování etnochoreologie na brněnském pracovišti ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV (nyní Etnologickém ústavu AV ČR) od počátku padesátých let 20. století. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 9.

¹⁵⁷ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 55.

¹⁵⁸ JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice formování etnochoreologie na brněnském pracovišti ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV (nyní Etnologickém ústavu AV ČR) od počátku padesátých let 20. století. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 9.

2.7 Osobnost Zdenky Jelínkové

„Etnochoreoložka, sběratelka, tanečnice, organizátorka, autorka pořadů, metodička, pedagožka.“¹⁵⁹

Zdenka Jelínková¹⁶⁰ se narodila 31. března 1920 ve Velké nad Veličkou na Hornácku. Studovala na gymnáziu ve Strážnici a poté na Masarykově univerzitě v Brně na filozofické fakultě obor francouzština a tělesná výchova, kterou bohužel nedokončila kvůli uzavření vysokých škol. V roce 1936 začala navštěvovat Slovácký krúžek v Brně, díky kterému se mohla seznámit blíže s lidovými tanci z ostatních regionů. V padesátých letech se stala vedoucí Slováckého krúžku.¹⁶¹ Během války navštěvovala cvičitelskou školu Sokola v Praze (1940), o dva roky později složila maturitní zkoušku na učitelském ústavě v Brně a nastoupila jako vedoucí zemědělského útulku v Kuželově. Další pedagogickou činnost prováděla na škole v Lipově, Nové Lhotě, Ochoze u Brna, Bukovince, Olbramovicích a Třebíči. Působila také ve Valašském krúžku do osmdesátých let a založila Horácký soubor lidových písní a tanců v Třebíči.¹⁶² Od roku 1950 působila jako odborná pracovnice Státního ústavu pro lidovou píseň v Brně¹⁶³ až do svého odchodu důchodu v roce 1980.¹⁶⁴

Během své pedagogické činnosti se Zdenka Jelínková zaměřila nejprve na dětský folklor a začala sbírat lidové tance, dětská říkadla a hry (*Dětské hry a říkadla z Hornácka, Zbytky jarních chorovodů v dětských hrách na Hornácku*). Zabývala se zejména tanečním folklorem a vydala sbírky z Hustopečska, Hornácka, Uherskobrodsko a Kopanic. V padesátých letech se zabírala problematikou točivých tanců, jejich zápisem a rozborem. V šedesátých letech se zabývala výskytem chorovodů a kolových tanců na našem území. Dále se věnovala monografickým tanečním studiím jednotlivých tanců: *zatačany, kulaná, lašský a slezský tanec smyk, valašský odzemek, konopice, královničky, moravské a slezské zbojnické tance*. Vydala také čtyřdílnou publikaci tanců z Hornácka a monografii tance hornácká sedlácká.¹⁶⁵

---

¹⁵⁹ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 48.

¹⁶⁰ Příloha č. 16.

¹⁶¹ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 44-49.

¹⁶² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 48.

¹⁶³ Později (ÚEF AV ČR) Ústav pro etnografii a folkloristiku Akademie věd České republiky, dnes Etnologický ústav AV ČR.

¹⁶⁴ PAVLICOVÁ, Martina: Zdenka Jelínková. *Národopisná revue*. Bibliografická příloha, 1992, č. 3, s. 1.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 19.

Její činnost je rovněž spojena s odbornou a organizační účastí na folklorních festivalech ve Velké nad Veličkou, ve Strážnici, Brně a Troubsku. Mimo jiné vedla školení a taneční kurzy pro vedoucí folklorních souborů a veřejnost, působila jako lektorka lidových tanců v Brně a Ostravě a spolupracovala také s brněnským rozhlasem a televizí, pro které připravovala folklorní pořady.¹⁶⁶

Můžeme říci, že sběratelská a publikační činnost Zdenky Jelínkové je opravdu rozsáhlá a obsáhla všechny moravské regiony. Díky své činnosti přispěla k udržení i obnovení lidových tanců na Moravě a ve Slezsku a patří mezi významné osobnosti poválečného zájmu o lidový tanec na platformě odborné i popularizační.¹⁶⁷ „*Nebylo by totiž možno rozvíjet etnochoreologie u nás, kdyby jí Zdenka Jelínková pomyslně nevěnovala nejen svůj profesní, ale i osobní život,*“¹⁶⁸ píše Martina Pavlicová ve své knize věnované osobnosti Zdenky Jelínkové v roce 2012.

---

¹⁶⁶ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 48-49.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 49.

¹⁶⁸ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 8.

3. Folklor, folkloristika, folklorismus

3.1 Folklor

Pojem folklor vychází z anglického spojení slov „folk“ (lid) a „lore“ (věda, vědomosti). Tímto termínem se označovaly tzv. starožitnosti, což v té době byly mravy, obyčeje, obřady, balady, pověry, přísloví a filozofické představy vytvářené nevzdělaným lidem, ale zahrnující také materiální druhy kultury. Poprvé jej použil v roce 1848 anglický spisovatel William John Thoms píšící pod pseudonymem Ambrose Merton v londýnském časopise *The Atheneum*.¹⁶⁹

V našem prostředí se dnes používá slovo folklor jako „označení pro slovesné, hudební, taneční a dramatické projevy, formálně i obsahově vyhraněné, závislé na tradování a těsně spjaté se způsobem života, zvyklostmi a myšlením svého nositele ať už je jím obyvatelstvo tradičního venkova, města či příslušníci nejrůznějších subkultur.“¹⁷⁰

Termínem folklor tedy myslíme zvyky, pohádky, písně či tance, které spojujeme s vesnickým prostředím. V 19. století je zapisovali především učitelé nebo kněží, postupně se zájem o tyto projevy přenášel na badatele, kteří stáli u zrodu folkloristiky jako oboru, jež se folklorem zabývá. Základem většiny definic folkloru byly znaky jako tradičnost, kolektivnost, ústnost a variantnost. Původně se folklor spojoval pouze s kulturními projevy venkovského obyvatelstva, postupně se zájem sběratelů a badatelů rozšířil i o tzv. městský folklor.¹⁷¹

3.2 Folkloristika

Folkloristika je obor, který se zabývá studiem folkloru a jevů s ním spojených. Folkloristiku můžeme dělit podle oblasti zkoumání, proto lze hovořit o folkloristice hudební, taneční či slovesné, kam patří i výzkum dramatických projevů či lidového divadla.¹⁷²

---

¹⁶⁹ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 219.

¹⁷⁰ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklor jako součást nehmotného kulturního dědictví: kam s ním? In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.). *Od folkloru k world music: Co patří do encyklopedie*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou, 2013. s. 10.

¹⁷¹ UHLÍKOVÁ, Lucie: Od folkloru k folklorismu. In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.). *Od folkloru k world music: Terminologický diskurz*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou, 2003, s. 8.

¹⁷² BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 220.

K vyhranění folkloristiky přispěly vědní obory jako literární věda, hudební věda, teatrologie či taneční věda.¹⁷³ V širším pojetí předmětu výzkumu i metod je hudební folkloristika zahrnuta pod etnomuzikologii, taneční folkloristika pod etnochoreologii.¹⁷⁴

Folkloristika studuje folklorní projevy tradiční lidové kultury, která je chápána jako protipól kultury umělecké.¹⁷⁵ V etnologickém slovníku nalezneme tuto definici: „Zabývá se otázkami vzniku, autorství, shod a odlišností folklorních skladeb, které spatřuje především v původní genetické jednotě národů, v migraci (kontaktové podobnostech) a v polygenezi, nezávislém vzniku na základě evoluce a analogických vývojových podmínek (stadiální teorie).“¹⁷⁶ Zaměřuje se na poznání šíření folkloru, funkci folkloru, na studium interpretace a interpretů, zabývá se podmínkami, ve kterých folklor vzniká a které ho ovlivňují. Pracuje často s tištěnými, rukopisnými a zvukovými prameny.¹⁷⁷

3.3 Folklorismus

Pojem folklorismus byl uveden německým národopiscem Hansem Moserem (1903–1990) v roce 1962 ve stati *Folklorismus in unsere Zeit* [...] jako výraz „pro existenci, využití, adaptaci a přeměnu tradičních jevů lidové kultury v nepůvodních podmínkách.“¹⁷⁸ Sám Hans Moser popisuje pojem folklorismus jako zprostředkování a předvádění lidové kultury „z druhé ruky“. Na Hanse Mosera navazují další badatelé jako Felix Hoerbuger (1916–1997), který se tímto termínem zabýval ve své studii *Once again: On the concept of „folk dance“* (1968).¹⁷⁹ Mezi další badatele patří Hermann Bausinger (*1926) a jeho text „Folklorismus“ jako mezinárodní jev, jenž je známý svou definicí o tzv. druhé existenci folkloru. Ta je podmíněna úmyslnou snahou o uchování, rozvíjení a přenášení typických projevů lidové kultury.¹⁸⁰ Mezi tyto projevy patří snaha o obnovu či rekonstrukci kroje,

---

¹⁷³ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 219.

¹⁷⁴ TONCROVÁ, Marta: K objektu studia české hudební folkloristiky. In: UHLÍKOVÁ, Lucie – PŘIBYLOVÁ, Irena (eds.). *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko, 2003, s. 32.

¹⁷⁵ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 220.

¹⁷⁶ JANČÁŘ, JOSEF – KRIST, Jan – SOUKUP, Václav – TYLLNER, Lubomír – UHEREK, Zdeněk: *Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011, s. 32–33.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 33.

¹⁷⁸ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 220.

¹⁷⁹ JANČÁŘ, JOSEF – KRIST, Jan – SOUKUP, Václav – TYLLNER, Lubomír – UHEREK, Zdeněk: *Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011, s. 32.

¹⁸⁰ BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 220.

dodržování venkovských tradic ve městech, využívání výtvarných prvků jako výšivek a vzorů na různých výrobcích. Radíme sem i folklorní festivaly a činnost folklorních souborů, zpracované písně a lidovou hudbu obecně a jejich šíření médii.¹⁸¹

I když byl termín folklorismus odvozen od slova folklor a významově spolu souvisí, jeho obsahová náplň se značně liší. Na rozdíl od folkloru se folklorismus uplatňuje v novém kulturním a společenském systému, kde zastává netradiční funkci a je více spjat s masovou kulturou.¹⁸² Termín folklorismus se tedy v evropské etnologii objevuje od šedesátých let 20. století a zahrnuje nejrůznější aktivity, jež jsou spojeny s folklorem a lidovou kulturou a které lze „s použitím myšlenky německého etnomuzikologa Waltera Wiory – přeneseně označit za ty, jež na rozdíl od původních tradičních 'nežijí', ale 'existují'“. ¹⁸³ Vysvětlují autorky Martina Pavlicová a Lucie Uhlíková ve slovníku *Od folkloru k folklorismu*.

Folklorista Oldřich Sirovátka (1925–1992), který byl v českém prostředí jeden z prvních badatelů, jenž se teoreticky začal zabývat folklorismem, stručně shrnuje: „*Folklorismus totiž spočívá, jak soudím, ve znovuobjevení lidového umění, lidové kultury a folklóru a ve snaze restaurovat její jevy a hodnoty pro současného člověka.*“¹⁸⁴ Rozeznává folklorismus přímý a nepřímý. Přímý folklorismus kopíruje projevy autentického folkloru jako původní živé projevy, jež můžeme označit za fiktivní folklor, protože se snaží navodit iluzi původního folkloru. Je to napodobený folklor, který zajišťuje kontakt interpreta s diváky, zejména na pódiu, festivalech a slavnostech, kde soubory nejčastěji vystupují. Naproti tomu nepřímý, zprostředkovaný folklorismus využívá moderní technické a komunikační zařízení, které přispívají větší efektivitě při šíření folklorních jevů mezi příjemce. Často se nepřímý folklorismus podceňuje, ale ve skutečnosti ovlivňuje společenské i kulturní povědomí lidí výrazněji než jevy folklorismu přímého.¹⁸⁵

Folklorismus se v českých zemích začal šířeti studovat až v posledních dvaceti letech,¹⁸⁶ k rozvoji zájmu o folklorismus na etnologické půdě přispěli např. již zmíněný Oldřich Sirovátka

¹⁸¹ DEMETEROVÁ, Soňa: *Lidový tanec a jeho zpracování pro jeviště*. Bakalářská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2016, s. 9-10.

¹⁸² BROUČEK, Stanislav – JERÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 220.

¹⁸³ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 6.

¹⁸⁴ SIROVÁTKA, Oldřich: Folklorismus v kulturním životě společnosti. *Národopisná revue* [online], č. 1, 1992, s. 13. [cit. 29. 2. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nul.cz/pdf/r1-1992.pdf>

¹⁸⁵ SIROVÁTKA, Oldřich: Folklorismus v kulturním životě společnosti. *Národopisná revue* [online], č. 1, 1992, s.14-16. [cit. 29. 2. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nul.cz/pdf/r1-1992.pdf>

¹⁸⁶ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 144.

nebo Dušan Holý (*1933). Je také důležité v této práci zmínit současné badatele, kteří se zabývají folklorismem; patří sem zejména Martina Pavlicová a Lucie Uhlíková. Společně mj. vydaly slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku *Od folkloru k folklorismu* v roce 1997.¹⁸⁷

---

¹⁸⁷ JANČÁŘ, Josef: *Etnografie na Moravě a ve Slezsku v limitech 20. století*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2014, s. 14.

4. Historie souboru Hradišť'an

Historii Hradišť'anu bychom mohli pomyslně rozdělit na dvě tvůrčí etapy. První etapa by se dala vymezit od roku vzniku, tj. od roku 1950, do roku 1978 a je spjata nepochybně se zakladatelem, primášem, uměleckým vedoucím a choreografem Jaroslavem V. Staňkem.¹⁸⁸ Ta druhá navázala rokem 1978 a trvá až doposud, k ní se váže osobnost primáše a hudebního skladatele Jiřího Pavlici. V devadesátých letech se k němu připojuje choreografka a umělecká vedoucí Ladislava Košíková.¹⁸⁹

4.1 Primáš a choreograf Jaroslav Václav Staněk

Folklorní soubor Hradišť'an oficiálně vznikl v roce 1950 spojením krúžků z Uherského Hradiště, Mařatic a Starého Města a svou činností tak navázal na krúžkařské hnutí v Uherském Hradišti a okolí.¹⁹⁰ Soubor získal vlastní zkušebnu – Slováckou búdu – k pravidelným schůzkám, k nácviku hudebních a tanečních vystoupení. Od svého vzniku byl Hradišť'an vnímán jako amatérský soubor lidových písní a tanců, jenž interpretuje folklorní dědictví zejména svého regionu, tedy uherskohradišťského Dolňácka. Předními osobnostmi, jež stály u zrodu Hradišť'anu byli cimbalista Jaroslav Čech, klarinetista Otakar Horký, a především primáš a výtvarník Jaroslav Václav Staněk.¹⁹¹

Na začátku tvořili krúžek děvčata a chlapci ze Starého Města, Uherského Hradiště a z Mařatic. Důležitou součástí tohoto krúžku byla cimbálová muzika z Uherského Hradiště, v níž hráli např. Vilém Zahradník, Jaroslav Staněk, František Hamada, Otakar Horký, Karel Piškytl atd.¹⁹²

První léta činnosti souboru byla ovlivněna ideologickým tlakem, ve vývoji souboru se odrážely dobové názory na úlohu lidové tradice v tehdejší společnosti, které byly spojeny s folklorním hnutím. Nově organizované kroužky a kolektivy začaly mezi sebou vytvářet přátelské družby, Hradišť'an navázal např. spolupráci s cimbálovou muzikou Slávka Volavého

---

¹⁸⁸ Příloha č. 17.

¹⁸⁹ POTYKA, Miroslav: První část: Šedesát let souboru Hradišť'an. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 17. 3. 2010, s. 4.

¹⁹⁰ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 154.

¹⁹¹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišť'anu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 5.

¹⁹² KROMSIÁNOVÁ, Věra: *Cimbálová muzika Hradišť'an*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018.

ze Strážnice a krúžky z Uherského Brodu, Malenovic a Vsetína. I když na začátku měla více veřejných vystoupení jen cimbálová muzika, taneční složka se prezentovala spolu i s muzikou na zájezdech, které organizovala Kulturní služba Gottwaldov. V roce 1950 byl soubor iniciátorem soutěže o nejlepší soubor strážnických slavností. O rok později vystoupil Hradišťan na jevišti v Tlumačově s celovečerním programem, jenž vytvořil Otakar Horký – kromě již zmíněných pásem jako *Okolo Hradišča*, *Dožínky* aj., byla v programu také agitační scénka o JZD (Jednotné zemědělské družstvo).¹⁹³ To souviselo s politickým smýšlením Otakara Horkého a Jaroslava Staňka, že je důležité, aby se soubory v kraji zaměřily na práci ve vesnici a na přerod vesnického člověka.¹⁹⁴ Soubor lidových písní a tanců JZD Uherské Hradiště pomáhal v akci HTUP (hospodářsko-technická úprava půdy) v tehdejší Gotwaldovském kraji a předvedl i vystoupení s programem „*Dožínky nové slovácké vesnice*“, který měl zvýšit agitační účinek. Výraznou roli v tomto směřování sehrával i člen souboru Vladimír Kolaja ze Starého Města. V tzv. nové tvorbě se odrážely i další ideově umělecké problémy doby, jak se o tom můžeme dočíst v tehdejší tisku.¹⁹⁵ Soubor však měl i jinou linii své práce, a to obnovování tradičních zvyků, jako byly např. hody, výuky tanců v okolních vesnicích atd. Pro jeviště připravil programové bloky jako *Svatba*, *Dožínky*, *Vojna* aj. Za všechny tyto aktivity a především za tzv. novou tvorbu se souboru dostalo ocenění – Státní cena Klementa Gottwalda¹⁹⁶ za tvůrčí činnost v oboru lidových písní, zejména na texty Anežky Gorlové v roce 1952.¹⁹⁷ Nejprve muzika zhudebnila několik písní Anežky Gorlové, které měly angažovaný obsah, a zařadila je do svého programu, těmto písním pak dokázal soubor dát přesvědčující taneční formu.¹⁹⁸ Významné bylo také pásmo *Svatba*, které bylo ve Strážnici v roce 1951 hodnoceno jako nejlepší. V tomto roce Hradišťan vystupoval na různých místech republiky, např. ve Valašském Meziříčí na Valašských národopisných slavnostech, v České Lípě, Mariánských Lázní, Poděbradech atd. V říjnu se soubor účastnil okresního kola lidové umělecké tvořivosti v Uherském Hradišti (SLUT), kde se těšil velkým úspěchům.¹⁹⁹ Obdobné

---

¹⁹³ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 19.

¹⁹⁴ LAUDOVÁ, Hannah – KOLAJA, Vladimír – PAVLIŠTÍK, Karel: Nová tvorba v práci „Hradišťanu“. *Lidová tvořivost*, roč. 3, č. 3, 1952, s. 110.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 112.

¹⁹⁶ Příloha č. 18.

¹⁹⁷ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 154.

¹⁹⁸ LAUDOVÁ, Hannah – KOLAJA, Vladimír – PAVLIŠTÍK, Karel: Nová tvorba v práci „Hradišťanu“. *Lidová tvořivost*, roč. 3, č. 3, 1952, s. 110.

¹⁹⁹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 23.

to bylo i v následujících letech. V roce 1954 se Hradišťan zúčastnil natáčení filmu *Ještě svatba nebyla* (režie Jaroslav Mach), kde členové souboru předvedli svatbu v hornáckých krojích.²⁰⁰

V roce 1954 se stal zřizovatelem souboru ZV ROH (Závodní výbor Revolučního odborového hnutí) namísto dosavadního JZD. Proměňovala se členská základna Hradišťanu, a to především v taneční složce souboru. Umělecké vedení tvořili Jaroslav Staněk, Otakar Horký a Jaroslav Čech, kteří se podíleli na podobě souboru a na nových tanečních a hudebních číslech, jež obohacovali vlastními sběry folkloru na uherskohradišťském Dolňácku.²⁰¹ Ve vztahu k tanci a jeho prezentaci měl hlavní slovo Jaroslav Staněk: „*Prováděl scénické úpravy, stylizoval tanec, vytvářel choreografie, pracoval s pohybem, gestem, světlem, vyměnil kroj za jeho stylizovanou podobu za 'kostým', podřizoval lidový projev zákonitostem jeviště – i hlediště.*“²⁰²

Po svém prvním úspěšném zahraničním zájezdu ve Vídni (1952) byl soubor vybrán na Mezinárodní festival studentstva ve Varšavě v roce 1955, o rok později reprezentoval lidové umění Československa na zájezdu ve Francii, mj. v Paříži a okolí, vystupoval také v Rakousku, Švýcarsku a Itálii (1958). I přes to, že konec padesátých let se potýkal s „tíhou folkloru“ [...] „*Hradišťan – stejně jako řada dalších souborů, které se vytvářely dobré zázemí v prohloubení práce s mládeží – nacházel stále nadšené publikum pro svá vystoupení.*“²⁰³

V těchto letech měl Hradišťan zhruba 8–15 tanečních párů, 6–9 členů pěveckého sboru, trio zpěvaček a až 17 muzikantů. Mezi pěvecké sólisty patřili Věra Milevská, Vlasta Grycová, Bohuslava Šamořilová a Josef Anderle. Zkoušky tanečníků se konaly dvakrát týdně, a to ve středu a v pátek večer, muzika zkoušela jedenkrát týdně se zpěváky. Vedoucí chasy byli Marie Kleinová a Ladislav Sabák a organizační vedoucí byl J. Hrdlík. Na nácvik nových tanců jezdily jeden až dva páry tanečníků do Strážnice, kde se naučily tance *klbový*, *sedlácké* a *straňanské*. Ostatní tance a taneční čísla nacvičil většinou sám Jaroslav Staněk, jako např. *Špacírpolka*, *Boršické*, *Lhoťácké*, *Danaje Skočné*, *Pod šable* aj. Kromě párových tanců měly velké ohlasy výpravná čísla, např. *Handrlák*, *Vojna* a *Svatební obrázky*²⁰⁴ a tance *čardáš*, *staroměstský* a *klbový*. Soubor mimo nácviku programových čísel zajížděl do lázní v Ostrožské

---

²⁰⁰ POTYKA, Miroslav: První část: Šedesát let souboru Hradišťanu. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 17. 3. 2010, s. 4.

²⁰¹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 26-28.

²⁰² JILÍK, Jiří a kol.: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 1998, s. 12.

²⁰³ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 29.

²⁰⁴ Příloha č. 19.

Nové Vsi vytvářet program pro lázeňské hosty, jezdil pravidelně na fašank do Korytné, pořádal fašankové zábavy v Uherském Hradišti.²⁰⁵ V roce 1955 Jaroslav Staněk založil dětský soubor Hradišťánek, jenž se stal základnou pro dospělý soubor Hradišťan a v dalších letech i pro jiné soubory na Uherskohradišťsku.²⁰⁶ O dva roky později vystoupili při příležitosti oslav 700 let od založení města Uherské Hradiště.²⁰⁷ V programu se objevily *Svatební obrázky*, *Dožínková veselice*, písně z Hornácka, tanec *danaj* ze Strážnicka, verbuňk, rekrutské písně atd.²⁰⁸

Postupně se práce souboru spolu s uvolněním poměrů ve společnosti odpoutala od dobových ideologických vlivů. Následující šedesátá léta se stala cennou uměleckou etapou souboru, zbavila se komunistického vlivu a byla jedním z vrcholů činnosti souboru. V šedesátých letech se soubor Hradišťan účastnil řady mezinárodních festival v zahraničí – v Belgii (1961, 1966, 1968), Lucembursku (1961), Polsku (1964), Francii (1964, 1967), Holandsku (1966) a v Itálii (1967). V roce 1962 získal první místo a pohár Zlaté mirabelky v mezinárodní soutěži v Nancy a v burgundském Dijonu²⁰⁹ získal nejvyšší cenu Zlatý náhrdelník burgundských vévodů v umělecké soutěži národů.²¹⁰

I přes všechny úspěchy a uznání v zahraničí se soubor Hradišťan snažil o uchování a rozvíjení lidové tradice především v oblasti svého působení. Inspiraci k novým číslům čerpali autoři z oblasti Dolňácka a moravsko-slezského pomezí. Část materiálů pocházela přímo z vlastních sběrů Jaroslava Staňka, Jaroslava Čecha a Karla Piškytla; členové souboru se snažili zapomenuté písně a tance obnovovat a upravovat pro jevištní představení.²¹¹ Zejména Jaroslav Staněk vytvořil nová pásma, která byla založená na točivých tancích. Vznikly tak choreografie, které se uváděly pod názvy jako *Kopanice*, *Boršické*,²¹² *Danaj*, *Lhoťácké* a další.²¹³ Hradišťan stál také u vzniku Dolňáckých slavností v Hluku, jež byly zařazeny mezi národopisné slavnosti Jihomoravského kraje, dále členové Hradišťanu vypomáhali nově vzniklým souborům

---

²⁰⁵ MADĚŘICOVÁ, Anna a kol.: *Hradišťan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000, s. 13-15.

²⁰⁶ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 29.

²⁰⁷ Příloha č. 20.

²⁰⁸ *Hradišťan laureát státní ceny: K oslavám 700 let založení města* (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště, 1957, nestránkováno.

²⁰⁹ Příloha č. 21.

²¹⁰ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 32-33.

²¹¹ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 154.

²¹² Jaroslav Staněk přinesl do souboru tanec *boršické*, dodnes se neví, zda se jedná o záznam lidového tance anebo o umělý výtvar. I přes to se tzv. boršické staly součástí repertoáru většiny souborů.

²¹³ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 34.

ve Vlčnově, Korytné atd.²¹⁴ V Československu v té době velmi dobře fungovala osvětová síť, zastřešená Ústavem pro kulturně výchovnou činnost v Praze. V krajích a okresech pak existovaly poradny lidové tvořivosti, jež organizovaly metodická školení pro folklorní soubory, včetně zapojení se do sběratelských aktivit. Tato propracovaná činnost přispěla k prohlubování zájmu o lidovou kulturu a také k udržování tradičních zvyků v regionu.²¹⁵

Ve scénické tvorbě Jaroslava Staňka se odrážela také jeho výtvarná divadelní praxe. Choreografka Ladislava Košíková se o choreografické práci Jaroslava Staňka vyjádřila následovně: „*Scénické zpracování viděl celistvě a jeho programové bloky jsou na svou dobu velmi moderní. Mnohdy viděl dál, než tehdy dokázal s lidmi realizovat.*“²¹⁶

Staňkovy choreografie²¹⁷ stály na přesnosti stejných pohybů tanečníků, jako tomu bylo např. v tancích *Lhoťácké* a *Straňanské*, pracovaly s prostorem – *Skočné* a *Zálesí* – či zdůrazňovaly proměnlivost lidového tance – *Hrozenské*. Např. již zmíněné pásmo *Husaři* bylo složeno ze seldckých tanců z Boršic, Nové Lhoty a opíralo se také o mužský tanec *pod šable*; pásmo *Láska, vojna, mír* bylo sestaveno podobným způsobem koláže (rekrutské písně, mužské tance, svatební obřad, aj.). K některým tancům se Staněk ještě po letech vracel a snažil se je upravit do jiné podoby, dochovalo se více než padesát choreografií a tanečních skic.²¹⁸ Martina Pavlicová k tvorbě Jaroslava Staňka napsala: „*Vytušil, že síla předávané tradice tkví v něčem zcela jiném než ve věrném kopírování tanečního kroku nebo hudební variace. Poučit se z minulosti, navázat na ni, ale zároveň ji obohatit a vložit do ní něco ze sebe, co osloví ostatní – tak by se možná dalo shrnout krédo Staňkovy taneční práce.*“²¹⁹

Na podzim v roce 1968 soubor Hradišťan připravil program s názvem *Neztratil sa dukát na hradišťských lúkách* a o rok později se představil ve Strážnici s pořadem *Zvony, zvoňte, hudci, hrajte*. V roce 1970 si soubor připomínal dvacet let od svého založení a v témže roce obdržel cenu města Uherské Hradiště. Sedmdesátá léta by se však pro dějiny souboru dala označit jako krizová. Doba normalizace byla spojena se zákazy činnosti některých členů souboru. Jednalo se o Jaroslava Staňka, Otakara Horkého, Jana Vančuru a některé další,

---

²¹⁴ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 32.

²¹⁵ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 34.

²¹⁶ POTYKA, Miroslav: První část: Šedesát let souboru Hradišťanu. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 17. 3. 2010, s. 4.

²¹⁷ Příloha č. 22.

²¹⁸ STANĚK, Jaroslav – JILÍK, Jiří: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 1998, s. 39-40.

²¹⁹ Tamtéž, s. 40.

kterým byla oficiální činnost v souboru stranickými orgány zakázána.²²⁰ Po určité stagnaci řada tanečníků opustila soubor. Postupně však taneční složku doplnili odchovanci Hradišťánu.²²¹ Novými vedoucími taneční složky se staly Jana Polášková, Radka Staňková, Ladislava Košíková a Štěpánka Tománková. V této době se stal novým organizačním vedoucím souboru klarinetista Svatopluk Bimka a roli vedoucího muziky převzal Petr Hrobař.²²² V roce 1973 soubor vystupoval společně s dětským souborem Hradišťánek ve Slovákém divadle v Uherském Hradišti. Taneční skupina představila tance *Vrťák*, *Husarka* a *Brúsek*.²²³

O rok později se soubor představil s novými mladými tanečníky na májové premiéře ve Slovákém divadle. Mimo jiné vystoupil také na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici a opět se snažil aktivně zapojit do folklorního hnutí. V roce 1975 se stal novým primášem cimbálové muziky Hradišťan Jiří Pavlica. Soubor Hradišťan se po obtížích způsobených normalizací znovu postavil na nohy, a především díky úsilí Jany Poláškové a Radky Baborákové – Staňkové se představil v plné síle na premiéře v roce 1978 v Uherském Hradišti s kmenovými choreografiemi a s novým číslem *Co si vypravují zvony*. S podobným materiálem vycházejícím z dětského folkloru pracovaly Jana Polášková s Ladislavou Košíkovou i v dětském souboru Hradišťánek – v provedení dospělých získal tento námět zajímavé umělecké uchopení.

Pro Jaroslava Staňka to bylo opravdu těžké období, zejména když musel odejít ze souboru a jen přihlížet zpozzdálí. Sám řekl: „*Soubor musí žít, [...]. „Nejste tu kvůli mně, ale kvůli písním...“*²²⁴ I přes oficiální zákaz docházel na zkoušky a vypomáhal tanečnímu souboru i muzice. Po dlouhé nemoci umírá 28. 2. 1978. Lze plně souhlasit se zněním jeho biografického hesla ve slovníku *Od folkloru k folklorismu*: „*Patřil k výrazným osobnostem poválečného folklorního hnutí zejm. pro svou umělecky podnětnou práci s folklorním materiálem na scéně, která se stala příkladem pro řadu dalších souborů.*“²²⁵ Staňkovým úmrtím se také uzavřela jedna etapa Hradišťanu.

---

²²⁰ POTYKA, Miroslav: Druhá část: Šedesát let souboru Hradišťanu. *Slováký deník*. Příloha Slováké noviny, 31. 3. 2010, s. 4.

²²¹ V této době aktivity dětského souboru Hradišťánek sehrály významnou roli.

²²² JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 35-37.

²²³ *Hradišťan laureát státní ceny Kl. Gottwalda* (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Sdružený závodní klub ROH, 1973, nestránkováno.

²²⁴ STANĚK, Jaroslav a JILÍK, Jiří: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 1998, s. 90.

²²⁵ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 110.

4.2 Hradišťan pod současným vedením primáše Jiřího Pavlici

Následující etapa je spojena zejména se jménem Jiřího Pavlici²²⁶, který se v roce 1978 stal uměleckým vedoucím Hradišťanu.²²⁷ V témže roce se uskutečnil zahraniční zájezd společně s dechovou hudbou Sadovanka do NDR.²²⁸ Na konci sedmdesátých let přišli do souboru noví členové souboru z řad středoškoláků z Uherského Hradiště a zejména nejstarší tanečníci z Hradišťánku. Pro rychlejší a efektivnější přípravu nácviků byla zřízena i příprava pro taneční výchovu pro nově příchozí členy. Oficiálním vedoucím souboru se stal František Luňák, umělecké vedení Hradišťanu tvořili Radka Baboráková-Staňková, Jana Polášková, Ladislava Košíková, Štěpánka Tománková, Petr Hrobař, Miloslav Maňák, Jiří Pavlica a Antonín Košík jako organizační vedoucí. Vedení mělo za úkol připravit slavnostní představení k výročí²²⁹ třiceti let souboru Hradišťan.²³⁰ „Lze říci, že v roce 1980 je Hradišťan opět tím souborem, který se zapsal tolika zajímavými a nápaditými vystoupeními do historie československých souborů lidových písní a tanců,“²³¹ zhodnotil situaci Josef Jančář, který se historií souboru dlouhodobě zabýval.

V roce 1980 se uskutečnil v Zakopaném²³² 13. mezinárodní festival folkloru podhorských oblastí. Z Československa byl k reprezentaci vybrán soubor Hradišťan. Festival byl zaměřen na podhorský folklor, což úplně neodpovídalo zaměření souboru, navíc nepocházel ani z podobného regionu. I přes velkou mezinárodní konkurenci ale nakonec zvítězil ve III. kategorii stylizovaného folkloru a získal Zlatý čekán a také mj. cenu města Zakopaného jako divácky nejúspěšnější soubor.²³³ Úspěšný byl soubor i na dalších mezinárodních festivalech ve Francii v Saintes a Gannat, kde získal ocenění nejlepší soubor v divácké anketě (1981), v Neubrandenburgu (1982), Řecku (1983), Rakousku (1984).²³⁴

---

²²⁶ Příloha č. 23.

²²⁷ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 88.

²²⁸ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 39-41.

²²⁹ Příloha č. 24.

²³⁰ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 41.

²³¹ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 42.

²³² Příloha č. 25.

²³³ JILÍK, Jiří: XIII. mezinárodní festival folkloru v Zakopaném. *Národopisné aktuality* [online], č.1, 1981, s. 67. [cit. 24. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nul.k.cz/1981/1/Nr.html#27>

²³⁴ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 42.

V roce 1981 byla souboru udělena Cena ministra kultury Československé republiky [...] „za cílevědomou a obětavou činnost v oboru lidových písní“.²³⁵ Činnost Hradišťanu nebyla jen pódiová vystoupení, ale také besedy u cimbálu nebo naučné besedy, které byly pořádány od roku 1979 s názvem *Povídání o folkloru*. Tyto besedy se snažily přiblížit informace o lidové kultuře včetně praktických ukázek písní a tanců zpracovaných regionů.²³⁶

V roce 1982 se soubor představil s pásmem *Nevěsto, vítěj* na národní přehlídce folklorních souborů v Třinci; autorsky se na něm podílely Radka Baboráková-Staňková a Jana Polášková. Pásmo se skládalo ze tří částí: svíca, čepení nevěsty a svatební veselí, soubor za něj získal čestné uznání.²³⁷

V roce 1982 získala ocenění gramofonová deska s názvem *Byla vojna u Slavkova*, kterou připravil Jiří Pavlica pod režijním dohledem hudebního skladatele Jaroslava Krčka a která byla inspirována napoleonskými válkami. Spolupráce s choreografkou Alenou Skálovou (choreografka pražského souboru Chorea Bohemica) pak vedla na základě této nahrávky k vytvoření choreografie *Byla vojna, byla*. Byla to práce s novými výrazovými prostředky, dosud nepříliš obvyklými ve folklorním hnutí na Moravě. Nová choreografie byla představena na premiéře souboru na jaře v roce 1983. Premiéra vzbudila u diváků pozitivní ohlasy, ale i jisté projevy nesouhlasu, protože stylizaci folklorního materiálu byla odlišná od běžné práce ve folklorních souborech. Choreografie však postoupila v rámci soutěže folklorních souborů až na celostátní festival, který se téhož roku konal v Košicích, a získala zde jednu ze dvou hlavních cen.²³⁸ Premiéra souboru v roce 1984 byla obohacena o hostování spřáteleného Škoda Plzeň; v témže roce se Hradišťan zúčastnil folklorního festivalu ve Východné a 39. ročníků Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, kde vystoupil v československém pořadu *Zpěv o volnosti: [...] „byl pojat jako symbolické vyjádření životnosti lidového umění v jeho vztazích k člověku, ke společnosti a jejich potřebám.“*²³⁹

Soubor Hradišťan si už postupně nevystačil s pouhou prezentací lidových písní a tanců, byť ve stylizované podobě, jako tomu bylo u většiny folklorních souborů. Jiří Pavlica

---

²³⁵ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 42.

²³⁶ Tamtéž, s. 43.

²³⁷ SYNEK, František: Národní přehlídka SLPT v Třinci. *Národopisné aktuality* [online], č. 3, 1983, s. 217 (216-218) [cit. 24. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1983/3/Nr.html#18>

²³⁸ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 43-44.

²³⁹ FROLEC, Václav: Strážnice 1984. *Národopisné aktuality* [online], č. 4, 1984, s. 282. [cit. 25. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1984/4/Nr.html#28>

se zaměřoval na folklorní materiál, který sice zařazoval z pohledu regionálního, ale zajímal ho také pohled historický a širší kontext hudebních vztahů. Objevují se nám tak dvě odlišné roviny, z nichž jedna se zaměřuje na regionální odkaz lidové tradice, naproti tomu ta druhá čerpá více z historie, z tematického zaměření a směřuje k vlastní tvorbě.²⁴⁰ Martina Pavlicová a Josef Jančář k tomu napsali: „*V pojetí Hradišťanu to znamená podtrhnout estetickou stránku folkloru jako nejvýraznější rys jeho současné prezentace, umělecky jej povýšit, ale vyhnout se jeho zneužití, organicky jej začlenit do kulturního povědomí a dát mu sdělnost pro dnešního člověka.*“²⁴¹ Protože se začaly zvyšovat umělecké nároky, objevila se i další externí spolupráce především s choreografy, a to s Alenou Skálovou (1926–2003) a Danielou Stavělovou z Prahy, s Janem Čumpelíkem z Prahy, ze Slovenska s Katarínou Daučíkovou. Postupně se choreograficky začala uplatňovat Yvona Kraváčková, která na konci osmdesátých let ukončila studium na VŠMU (Vysoká škola múzických umění) v Bratislavě.²⁴²

V květnu 1985 se konala premiéra souboru, na které se představil s pásmem *U muziky*, později nazývaném podle ústředního motivu *Kdo má písničku pro štěstí*. Na tomto čísle se podíleli Jiří Pavlica a Jana Polášková ve spolupráci s bratislavskou choreografkou Katarínou Daučíkovou. Snahou choreografů bylo zachytit dobovou atmosféru taneční zábavy na vesnici ve dvacátých letech, kdy i na venkov začala pronikat městská kultura. Pro tuto inscenaci tvůrci využili dobových oděvů a melodií typických pro tuto dobu. Zajímavé postřehy a poznatky poskytl souboru pamětník Hynek Plevák ze Starého Města.²⁴³

V polovině osmdesátých let došlo v souboru Hradišťan, zejména v taneční sekci, ke střídání generací a členové byli doplňováni ze záloh Hradišťánku. V roce 1985 získal soubor cenu *Za nejlepší taneční kolektiv* v kulturním programu Československé spartakiády. Dále se podílel na natáčení televizního pořadu *S Hradišťanem za písničkou*, vystupoval v Divadle na Vinohradech, jako každoročně se uskutečnila premiéra souboru ve Slováckém divadle v Uherském Hradišti, která byla věnována vzpomínce na zakládající členy Hradišťanu – Jaroslavovi Čechovi a Jaroslavovi Staňkovi.²⁴⁴

---

²⁴⁰ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 88.

²⁴¹ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 47.

²⁴² POTYKA, Miroslav: Třetí část: Šedesát let souboru Hradišťan, léta 1978 až 1995. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 7. 4. 2010, s. 4.

²⁴³ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 47.

²⁴⁴ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 49.

Kromě řady vystoupení na domácí půdě, reprezentoval soubor v osmdesátých letech i na zahraničních zájezdech v Belgii (1987), Francii (1981, 1987), Španělsku (1987), Řecku (1983) a Tunisku (1985), z nichž nejúspěšnější byl zájezd na folklorní festival do tuniského Kartága, kde získal *Zlatý talíř* za nejlepší taneční soubor festivalu.²⁴⁵

Soubor Hradišťan byl v roce 1987 vybrán jako jeden z účinkujících do pořadu na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici, který autorsky připravovali Josef Jančář a Martina Pavlicová a nazvali ho *Zpívání na pátek i na svátek*. Hradišťan zde vystupoval společně s Brněnským rozhlasovým orchestrem lidových nástrojů. Za neformální způsob prezentace folklorního materiálu získal pořad jednu z cen festivalu.²⁴⁶ Navázán byl opět kontakt s choreografkou Alenou Skálovou, jež připravila taneční pásmo, které korespondovalo s tématem nové gramofonové desky Hradišťanu *Zbojné písně moravské* (1986). Jiří Pavlica a Alena Skálová vytvořili hudebně-taneční fresku na motivy písní se zbojnickou tematikou, které byly silnou inspirací pro uměleckou výpověď - ...ej, že sú tam zbojníci (1987). V roce 1988 se stali vedoucími taneční složky Yvona Čižmárová-Kraváčková a Ivo Kaňovský, kteří se snažili rozvíjet činnost taneční sekce novými nápady. Taneční repertoár souboru byl obohacován dalšími choreografiemi. Yvona Čižmárová-Kraváčková se v roce 1989 podepsala pod *Pásmo tanců z Kopanic*,²⁴⁷ vytvořila choreografii *Saltus*, která je taneční variací na melodii zapsané cisterciákem Kristianem Hirschmentzelem z Velehradu, a pásmo *Tance ze Selce* (1991).²⁴⁸ Daniela Stavělová připravila pásmo *Chodničky lásky* (1990)²⁴⁹ a choreografii *Velehradský tanec* (1992). Autorem hudby byl Jiří Pavlica.

V roce 1991 se vedení taneční složky ujali Ladislav Peřestý a Lenka Kraváčková, [...] „která později sama pokračovala v nastoupené linii taneční práce s technicky náročnými prvky a spolu s některými členy souboru se věnovala rovněž výchově souborového 'dorostu'“.“²⁵⁰

---

²⁴⁵ MADĚŘIČOVÁ, Anna a kol.: *Hradišťan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000, s. 20-21.

²⁴⁶ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 49.

²⁴⁷ Příloha č. 26.

²⁴⁸ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 50-51.

²⁴⁹ Webový portál Scena.cz k této choreografii uvedl: „Chodničky lásky jsou molová, místy drásavá píseň, jejímž tématem je odchod na vojnu a nenaplněná láska.“ Tančit svůj život [online] *Scena.cz: 1. kulturní portál* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=3&c=35456&r=11>

²⁵⁰ MADĚŘIČOVÁ, Anna a kol.: *Hradišťan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000, s. 23.

4.3 Taneční choreografie Ladislavy Košíkové ve spolupráci s Jiřím Pavlicou

V roce 1992 začala se souborem Hradišťan externě spolupracovat choreografka Ladislava Košíková.²⁵¹ Společně s Jiřím Pavlicou připravovala premiérové pořady Hradišťanu.²⁵² Záměrem obou autorů byl návrat k odvěkým symbolům a principům, které lidé chápali a ctíli, ale především hledali nové hudební a taneční prostředky, jež by dnešním divákům co nejlépe přiblížily.²⁵³ Ladislava Košíková se snažila využívat současných výrazových tanečních prostředků, ale stále vycházela z lidové kultury, i když v širokých historických a uměleckých kontextech.²⁵⁴

V roce 1992 vytvořila společně s Jiřím Pavlicou triptych *Biblická zastavení*, jenž měl premiéru v době adventu. Biblická zastavení jsou inspirována biblickými texty, v první části byl použit text Kazatele, ve druhé se objevovala legenda o Adamu a Evě a ve třetí části bylo znázorněno narození Ježíška a příchod lidu do Betléma.²⁵⁵

V roce 1994 uvedli Ladislava Košíková a Jiří Pavlica nový premiérový pořad s názvem *V proměnách času*.²⁵⁶ Na folklor bylo nahlíženo nejen v proměnách staletí, ale také ve vertikálním řezu, který byl vodítkem pro regionální členění. Vycházelo se zde z historie lidského rodu, který žil v místech, kde vzniklo ve 13. století město Uherské Hradiště. V první části pořadu doznívá období pohanství a nastupuje křesťanství, rozkvétají města v době vrcholného středověku a doba úpadku v důsledku válek v období pozdního středověku. Tyto etapy přibližuje choreografka prostřednictvím tanečních variací. Ve druhé části se objevuje vliv baroka na lidovou kulturu, dále období, kdy se lidová kultura stala základem a součástí národní kultury až k současnosti s pohledem na budoucnost. Dramaturgie pořadu byla konzultována s různými odborníky – s archeologem Luděkem Galuškou, archivářem Jiřím Čoupkem, novinářem a publicistou Jiřím Jilíkem a s etnografkou Ludmilou Tarcalovou. Jiří

---

²⁵¹ Příloha č. 27.

²⁵² MADĚRIČOVÁ, Anna a kol.: *Hradišťan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000, s. 23.

²⁵³ MATYÁŠ, Bohuslav: ...s Ladislavou Košíkovou. *Zvuk Zlínského kraje*, jaro/léto, 2016, s. 60.

²⁵⁴ KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 25.

²⁵⁵ Tamtéž, s. 29.

²⁵⁶ Příloha č. 28.

Pavlica jako autor hudby se inspiroval staroslověnským liturgickým textem z 9. století, písněmi jezuity Felixe Kadlinského a tradiční lidovou hudbou.²⁵⁷

O rok později vznikla inscenace s názvem *Skrytá tajemství* (1995) – obrazy na motivy světců z lidového kalendáře. V tomto programu se objevili světci, kteří jsou spojeni s Uherským Hradištěm, např. sv. František Xaverský, sv. Jiří a další. Prostřednictvím různých svatých, resp. skrze umělecká ztvárnění vycházející z daných motivů se autoři obracejí k řádu přírody a lidského života.²⁵⁸ Kostýmy byly tvořeny z prostých bílých krojů, tanečníci pracovali s jednoduchými symboly, jako šátek či kameny.²⁵⁹ Ladislava Košíková o tomto tanečním pásmu uvedla: „*Vzpomínám na část Z lidového kalendáře – Sv. Urban (Člověk a víno-1995). V ní jsou vážné texty, oslovující patrona vína, prokládány tancem. V tanečních slokách je pohybem neodolatelně vyjádřena gradace od potěšení z vína – přes opojení vínem – až po ztrátu rovnovážného stavu. Vlastním zdrojem smíchu zde nejsou situační zápletky, ale hlavně pohybový humor, chuť a vůně tanečních prvků, rozvíjených z folklorního základu tak odvážně, originálně a nakažlivě, že obecenstvo reagovalo bouřlivým smíchem.*“²⁶⁰

Vyvrcholením spolupráce Jiřího Pavlici s Ladislavou Košíkovou byla celovečerní kompozice hudebně-taneční pásmo *O slunovratu – o tom, co bývalo a znovu kdysi bude* (1998).²⁶¹ Jiří Pavlica zkomponoval hudbu na verše Jana Skácela a texty lidové poezie.²⁶² Na oficiálních stránkách Hradišťanu se o této kompozici dočteme: „*V jeho základech se odráží koloběh roku a lidského života. Pořad připomíná mnohé z principů, které ctili a chápali lidé před námi a které jsou platné a potřebné i pro dnešního člověka.*“²⁶³ Choreografka Jiřina Mlíková se o Slunovratu vyjádřila v následujících myšlenkách: Vedoucím partem je Pavlicova hudba a hlas, který nás provází kruhem roku. Společně s ním zpívá Alice Holubová, provází nás i slovo básníka. Střídají se zde životní etapy, které nás vedou přes období vína, smíření léta s podzimem do tmy, ze které vzejde světlo. Ladislava Košíková se v choreografii inspirovala pohyby ze života a dovedla je až k uměleckému ztvárnění na jevišti. Pracuje s něčím tak všedním, jako je voda – dotek vody, rosa, pramen a studánka.

²⁵⁷ JILÍK, Jiří: *V proměnách času* (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 1994, nestránkováno.

²⁵⁸ JILÍK, Jiří: *Skrytá tajemství* Hradišťanu. *Slovácké noviny*, 17. 5. 1995, s. 4.

²⁵⁹ KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 30–31.

²⁶⁰ MLÍKOVSKÁ, Jiřina: *Tance, špalíčky, kytičky a jiná díla obsahující inspiraci lidovým uměním*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2004, s. 54.

²⁶¹ Příloha č. 29.

²⁶² Autor pod šifrou raš: Hradišťan hrál a zpíval *O Slunovratu*. *Velkomoravský kurýr*, 5. 5. 1998, s. 4.

²⁶³ Hudebně taneční projekty [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/kapela/dalsi/hudebne-tanecni-projekty>

Dívčí tanec o vodě utěšuje, ale zpěv Pavlicovy modlitby za ni vzrušuje.²⁶⁴ Pásmo O Slunovratu bylo uvedeno také v roce 2003 na Mezinárodním operním festivalu Smetanova Litomyšl.

Ukázka písně *Modlitba za vodu*, kdy se dívky omývají vodou a ztvárňují jarní očistu.

„Ubývá míst kam chodívala pro vodu

starodávná milá

kde laně tišily žízeň kde žila rosnička

a poutníci skláněli se nad hladinou

aby se napili z dlaní

Voda si na to vzpomíná

voda je krásná

voda má“ [...].²⁶⁵

V roce 1999 vznikl pořad *O člověku (a jeho ctnostech a neřestech)*, který se zamýšlí nad lidským pokolením.²⁶⁶ Inspiraci našli Ladislava Košíková s Jiřím Pavlicou v sochách Ctností a Neřestí v Kuksu, jejich autorem byl sochař M. B. Braun. Ladislava Košíková se jako choreografka pokusila scénicky znázornit moudrost, marnost, chamtivost, rozmařilost, naději a lásku.²⁶⁷

Autorská tvorba Ladislavy Košíkové a Jiřího Pavlici se začala odklánět od tradičního folklorního pojetí a postupně přešla k volnějším scénickému ztvárnění. Nicméně folklor zůstává stále silným inspiračním zdrojem, i když často pouze ve filozofické rovině.²⁶⁸ Od roku 1999 je Ladislava Košíková uměleckou vedoucí tanečního souboru Hradišťan.

Na jaře v roce 2000 slavil Hradišťan padesát let od svého založení. Anna Maděričová v časopisu *Zvuk* vzpomíná: „Byly to oslavy docela skromné co do účasti kulturních či politických celebrit, o to však více tvořivé, radostné a 'člověčí'.“²⁶⁹ Vše realizovaly dva týmy

---

²⁶⁴ MLÍKOVSKÁ, Jiřina: *Tance, špalíčky, kytice a jiná díla obsahující inspiraci lidovým uměním*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2004, s. 52-53.

²⁶⁵ Modlitba za vodu [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/diskografie/hradistan-muzykanci/text/modlitba-za-vodu>

²⁶⁶ Hudebně taneční projekty [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/kapela/dalsi/hudebne-tanecni-projekty>

²⁶⁷ KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 32.

²⁶⁸ Rukopisný materiál Anny Maděričové.

²⁶⁹ MADĚRIČOVÁ, Anna: *Návraty a cesty*. *ZVUK Zlínského kraje*, léto, 2000, s. 74.

ve dvou typech pořadů současným souborem, členy pěti generací Hradišťanu a zástupci dětského souboru Hradišťánek v Klubu kultury v Uherském Hradišti. Součástí programu byla i výstava prezentující historii souboru, jež byla zahájena v průběhu večera v Klubu kultury.²⁷⁰ Zároveň se jednalo o poctu těm, kteří před půl stoletím soubor zakládali – Jaroslavu Staňkovi, Jaroslavu Čechovi a Otakaru Horkému. Program začal 29. dubna 2000, členové Hradišťánku zpívali a hráli v ulicích města. Večer se odehrával pořad *Návraty a cesty I.*, který připravili Ladislava Košíková společně s Jiřím Pavlicou a kde se představila současná generace souboru Hradišťan. Obsahem pořadu *Návraty a cesty I.* byly úryvky z hudebně-tanečních pořadů, např. *Skrytá tajemství*, *O slunovratu* aj. Neděle 30. dubna patřila všem generacím, které prošly souborem od jeho založení.²⁷¹ Na závěr bylo rozloučení s písní *Okolo Hradiště*.²⁷² V témže roce Ladislava Košíková inscenovala s taneční složkou Hradišťanu Dvořákovy *Slovanské tance* na koncertě Vídeňské filharmonie.²⁷³

V roce 2001 vydal Jiří Pavlica s muzikou Hradišťan CD s názvem *Zpívání o lásce*, ke kterému vytvořila o rok později Ladislava Košíková taneční vstupy – *Ej lásko, lásko, Polajka, Černé oči*, aj.²⁷⁴

Taneční složka Hradišťanu realizuje řadu samostatných projektů, které zaštiťuje Ladislava Košíková jako choreografka. Můžeme zmínit představení Janáčkovy opery *Její pastorkyňa* na Mezinárodním hudebním festivalu v Salzburku v roce 2001 (režie B. Swaim a dirigent J. E. Gardiner).²⁷⁵ V roce 2004 vznikla scénická koláž na motivy stejnojmenného baletu Leoše Janáčka s názvem *Rákoš Rákoczy*²⁷⁶ s podtitulem „Obrázek z moravského Slovenska s původními tanci a zpěvy o jednom jednání od Augustina Berga, Jana Herbena a Leoše Janáčka“ v režii Magdaleny Švecové. Součástí představení byla i videoprojekce, která podkreslovala atmosféru děje a přiblížila dílo současným divákům. Taneční složka Hradišťanu tuto inscenaci poprvé předvedla na počest 150. výročí narození skladatele Leoše Janáčka na Mezinárodním hudebním festivalu Janáčkovo Brno 2004 a poté na 49. ročníku Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl v roce 2007. Na tomto festivalu byla

---

²⁷⁰ JILÍK, Jiří: Jubilejní Hradišťan: strhující, úchvatný. *Slovácké noviny*, 3. 5. 2000, s. 1.

²⁷¹ MADĚŘIČOVÁ, Anna: *Návraty a cesty*. *ZVUK Zlínského kraje*, léto, 2000, s. s. 74.

²⁷² Autor pod šifrou avP: Ohlédnutí za 50. výročí souboru Hradišťan. *Slovácké noviny*, 10. 5. 2000, s. 13.

²⁷³ Rukopisný materiál Anny Maděričové.

²⁷⁴ Diskografie [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/diskografie/zpivani-o-lasce>

²⁷⁵ Autor pod šifrou kot: Tanečníci z Hradišťanu předvedli Janáčka v Rakousku. *Brněnský deník Rovnost*, 4. 8. 2001, s. 3.

²⁷⁶ Příloha č. 30.

představena také choreografie *Kytice*²⁷⁷ (2007) na hudbu Bohuslava Martinů, cyklus skladeb pro sóla, smíšený a dětský sbor a malý orchestr na lidové texty. Představuje osm střídavě se prolínajících vokálních a instrumentálních skladeb, které se pojí do dvojic (*Předehra – Sestra travička, Selanka – Kravarky*). Hudební kritik a publicista Jiří Černý o představení napsal: „*Pro mě bylo představení Kytice absolutním vrcholem festivalu a patří k tomu nejkrásnějšímu, co jsem ve svém hudebním životě viděl.*“²⁷⁸

V roce 2006 vznikl projekt s názvem *Žákovské vigilie*,²⁷⁹ jednalo se o spolupráci tanečního souboru Hradišťan s choreografkou Ladislavou Košíkovou a Jaroslavem Krčkem se souborem Musica Bohemica. Základním zdrojem inspirace se stala sbírka středověké žákovské poezie, tzv. *Písně žáků darebáků*.²⁸⁰

Jiří Pavlica vydal CD a knihu dětských písní s názvem *Studánko, rubínko*. Křest proběhl na 51. ročníku Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl v roce 2009. Ladislava Košíková vytvořila taneční choreografie k jednotlivým dětským písním.²⁸¹ Vzniklo tak zajímavé spojení dětského zpěvu s dospělými tanečnicí souboru Hradišťan, tančili v barevných kostýmech a používali jednoduché předměty, např. šátky, prostěradla, větvičky atd.²⁸² K šedesátému výročí založení souboru vytvořili Ladislava Košíková s Jiřím Pavlicou pořad s názvem *Třikrát je člověk*²⁸³ (2010): „*Letitá moudrost říká, že člověk je za život třikrát jiný, mimořádně bezbranný i pod ochrannou vyšších sil – v okamžiku zrození, o svatební noci a v okamžiku smrti.*“²⁸⁴ Spolutvůrcem pořadu byl básník Michal Stránský. Premiéra se konala 7. května 2010 v uherskohradišťském Klubu kultury. Ladislava Košíková v následném novinovém rozhovoru uvedla: „*V pořadu jsme se snažili zachytit tři přelomové životní okamžiky člověka, o nichž se dříve říkalo, že se právě díky nim ocitá v jiné situaci, působí na něj magické síly-doteky tajemna i posvátnosti.*“²⁸⁵

---

²⁷⁷ Příloha č. 31.

²⁷⁸ STRÍTESKÝ, Vojtěch – SLAVÍKOVÁ, Jitka a kol.: *Katalog Smetanovy Litomyšle 2007*. Smetanova Litomyšl, o.p.s., 2007, s. 27-29.

²⁷⁹ Příloha č. 32.

²⁸⁰ *Žákovské vigilie* [online] Hradišťan [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/zakovske-vigilie>

²⁸¹ STRÍTESKÝ, Vojtěch – SLAVÍKOVÁ, Jitka a kol.: *Katalog Smetanovy Litomyšle 2009*. Smetanova Litomyšl, o.p.s., 2009, s. 41.

²⁸² KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 33.

²⁸³ Příloha č. 33.

²⁸⁴ Hudebně taneční projekty [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/kapela/dalsi/hudebne-tanecni-projekty>

²⁸⁵ TYMROVÁ, Iva: Premiéra Hradišťanu *Třikrát je člověk*. *Dobrý den s kurýrem*, 3. 5. 2010, s. 10.

K příležitosti šedesátých oslav²⁸⁶ založení Hradišťanu pořádal Klub kultury v Uherském Hradišti v roce 2010 setkání generací souboru Hradišťan; autorsky pořad připravil Jiří Pavlica.²⁸⁷ V říjnu se k tomuto výročí přidala také prezentace *Kytice*, tedy taneční ztvárnění kantáty Bohuslava Martinů, jež sklídila velký úspěch u domácího publika; mj. Kytici předvedli tanečníci i na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici.²⁸⁸

Z popudu Mezinárodního operního festivalu Smetanova Litomyšl vznikl projekt s názvem *Písně tance a lásky*, který měl premiéru 11. června 2011. V podnázvu se skrývají díla *Catulli Carmina*²⁸⁹ Carla Orffa a *Svatby*²⁹⁰ Igora Stravinského. Představení dirigoval Roman Válek. *Catulli Carmina* je scénická hra na texty římského básníka Gaia Valeria Catulla pro sóla, sbor, čtyři klavíry a bicí složku.²⁹¹ Ladislava Košíková k tomuto projektu dodala: „*Zpívaná řeč či mluvený zpěv Catullovy veršů, jejichž rytmus proniká tělem až k duši a oživuje člověka samého, oživuje jazyk těla. Slovo, hudba a řeč těla – to je Catulli carmina. Proud emocí lásky v jejich dotecích absolutního štěstí, v jejich obyčejných radostech, slastech ale stejně tak bolestech, zklamáních i nenávisti vyzpívaný pohybem těl tanečníků.*“²⁹² Tanečníci byli oděni do černých šatů a jako rekvizity použili stoličky, se kterými během představení manipulují.²⁹³ Balet *Svatby* inspirované ruským folklorem od Igora Stravinského zpracovala Ladislava Košíková jako choreografické scény ve čtyřech obrazech s použitím zpěvů a hudby skladatele Stravinského. *Svatby* jsou inspirovány rituály slovanských svatebních obřadů, tanečníci byli oděni do černých kalhot a hnědých košil s černou vestou, tanečnice měly oblečené hnědé šaty, doplněné červeným krátkým sakem. Vlasy měly spletené do copů a některé z nich měly červenou čelenku. Obě díla mají podobné hudební obsazení a jsou typické pro svůj důraz na rytmus.²⁹⁴

---

²⁸⁶ Příloha č. 34.

²⁸⁷ PAVLICA, Jiří – PAVLICOVÁ, Martina: *Hradišťan, setkání generací k 60. výročí založení souboru* (závěrečné slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště 2010, nestránkováno.

²⁸⁸ Autor pod šifrou avP: Kytici tleskalo hradišťské publikum vestoje. *Slovácký deník*, 3. 11. 2010, s. 8.

²⁸⁹ Příloha č. 35.

²⁹⁰ Příloha č. 36.

²⁹¹ Písně a tance lásky [online] *Smetanova Litomyšl* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.smetanovalitomysl.cz/cs/50-o-festivalu/historie-festivalu/minule-rocniky/smetanova-litomysl-2011-porady/1750-pisn-a-tance-lasky>

²⁹² Catulli Carmina [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/catulli-carmina>

²⁹³ Osobní archiv, fotografie Anny Maděričové.

²⁹⁴ *Svatby* [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/svatby>

V témže roce byla v choreografii Ladislavy Košíkové a opět s tanečnicí Hradišťanu představena *Česká mše vánoční*²⁹⁵ od skladatele Jana Jakuba Ryby, která se stala symbolem českých Vánoc. Scénické zpracování se vyznačovalo jednoduchým pohybovým stylem odpovídající hudbě 18. století. V *České mši vánoční* se objevuje příběh prostých pastýřů, kteří uviděli světlo a přichází do Betléma s křesťanským mešním obřadem. Autorka choreografie svůj umělecký záměr vyjádřila slovy: „*Scénicky vyjádřit toto mystérium znamenalo najít symboly lásky, víry a naděje, splynout s hudbou starých mistrů, ale nezapomenout přitom i na trochu humoru, který byl a je ozdravující v každé době.*“²⁹⁶ Premiéra se konala v Ostravě v moravskoslezském Národním divadle v roce 2010, repríza 10. prosince 2011 v Klubu kultury v Uherském Hradišti. Hudebního nastudování se ujal The Czech ensemble Baroque Orchestra and Choir.²⁹⁷

Na požádání ředitele festivalu Znojmo Jiřího Ludvíka vytvořila Ladislava Košíková společně s Eduardem Tomašíkem²⁹⁸ představení na téma Claudio Monteverdi s podnázvem *Claudio Monteverdi cesta přes Moravu snad až do Prahy*²⁹⁹ (2013). Autoři vycházeli z primárních pramenů o pobytu C. Monteverdiho na dvoře Rudolfa II. mezi léty 1595 až 1599, který byl ve službách mantovského vévody Vincenza Gonzagy. Snažili se zrekonstruovat cestu Monteverdiho na našem území. Po návštěvě Vídně zavítal do Znojma, Prahy, Brna, na Hanou (Kroměříž), do Strážnice a Uher – Ráb. Celovečerní hudebně-taneční dílo seznámilo publikum s hudebními vlivy, které Monteverdi zanechal v jednotlivých regionech. Tanečnice byly oblečeny v černých šatech s hnědým detailem a tanečníci měli černé kalhoty s hnědou košilí a černou vestou, jako předměty byly použity žluté rukavice, drátěné košíky, zavařovací nádoby, aj.³⁰⁰ Tanečníci Hradišťanu se představili i na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici (2013) v pořadech *Vino, Po stopách svatých Cyrila a Metoděje a jejich žáků, Naše světla* aj. Sólově reprezentoval Hradišťan František Silný ve finále soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku.³⁰¹

---

²⁹⁵ Příloha č. 37.

²⁹⁶ Česká mše vánoční [online] Hradišťan [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/ceska-mse-vanocni>

²⁹⁷ KOŠÍKOVÁ, Ladislava: J. J. Ryba: Česká mše vánoční (slova choreografky v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2011, nestránkováno.

²⁹⁸ Eduard Tomašík je umělecký vedoucí barokního souboru Societas Incognitorium.

²⁹⁹ Příloha č. 38.

³⁰⁰ Claudio Monteverdi [online] Hradišťan [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/claudio-monteverdi>

³⁰¹ Hradišťan ve Strážnici [online] Hradišťan [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky/46-hradistan-ve-straznici>

V roce 2014 vzniklo scénické dílo s názvem *Chléb náš vezdejší*,³⁰² zpracování tří kantát od Bohuslava Martinů: *Izaiášovo proroctví* pro sóla, mužský sbor a instrumentální doprovod, *Polní mše* pro baryton, mužský sbor a orchestr a *Hora tří světél* pro mužský sbor, tenorové, barytonová sóla a varhany. Ladislava Košíková spolupracovala na této choreografii s režisérem Tomášem Pilařem a dirigentem Tomášem Krejčím, sama se k tomuto dílu vyjádřila následovně: „*Spojení těchto tří kantát nás vybízí k zastavení a pohroužení se do otázek, které bychom sami sobě rádi kladli, kdybychom se nebáli odpovědi. Toto spojení nás však zároveň ujišťuje, že na tomto světě existuje milosrdenství, že andělé chodí mezi námi živými, a že láska je skutečně silnější než smrt.*“³⁰³ Premiéra se konala 30. dubna 2014 v Sono centru v Brně a 1. května 2014 v Klubu kultury v Uherském Hradišti.

*Moravský kabaret aneb Na druhé koleji 14:32*³⁰⁴ (2015) vytvořila Ladislava Košíková ve spolupráci s Jiřím Pospíchalem a jeho Hudební bandou Umíme hrát. Hudbu inspirovanou lidovými motivy k představení složil Vlastimil Peška. Nápad na inscenaci vznikl ve vlaku z Brna do Starého Města, kdy spolu cestovali Ladislava Košíková a Jiří Pospíchal. Tanečníci bylo oblečeni do kostýmů hnědé barvy, tanečnice měly hnědé sukně a vesty, tanečníci měli černé kalhoty a hnědá saka. Používali masky na obličej, lana, dřevěné palety atd.: „*Dnešní představení tedy je obrazem okamžitého a pomíjejícího splynutí lidí vytržených ze zaběhlých kolejí všedních dnů. Je jako nasazení masky, která dokáže skrýt každodenní tvář jedince, chvilka bláznů, kterým je vše dovoleno. Ale je možná i obrazem nahodilého a nevědomého probuzení dávných atavismů v každém z nás. Hlavně to však je pocta člověku, který jako jediný z tvorů na zemi, vynalezl humor.*“³⁰⁵ Premiéra se konala 30. dubna 2015 v Kongresovém sálu REC Group, reprízy byly odehrány např. v Z – Studiu Městského divadla Zlín (2017) a v Archeoskanzenu Modrá (2017).³⁰⁶

Jako každoročně vystoupil taneční soubor Hradišťan na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici (2016) v několika pořadech: o jízdě králů, *O krásném pití*, *Už jsme tam*, aj.³⁰⁷ V roce 2017 se tanečníci zúčastnili Festivalu česneku v Buchlovicích, na festivalu

---

³⁰² Příloha č. 39.

³⁰³ Chléb náš vezdejší [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/chleb-nas-vezdejsi>

³⁰⁴ Příloha č. 40.

³⁰⁵ Na druhé koleji 14:32 [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/na-druhe-koleji-14-32>

³⁰⁶ Na druhé koleji 14:32 [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/na-druhe-koleji-14-32>

³⁰⁷ TS Hradišťan opět ve Strážnici [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky/64-ts-hradistan-opet-ve-straznici>

Gorolski Świeto představili pořad *O Slunovratu* a nechyběli ani na Slováckých slavnostech vína a otevřených památek v Uherském Hradišti. Dále se v následujících letech podíleli na premiéře nového projektu *Na plese národů Rakouska – Uherska* v Kroměříži (2018), vystoupili na Dnech Zlínského kraje společně s muzikou Hradišťanu (2018), u příležitosti 100. výročí založení republiky představili pořad *O Slunovratu* ve Slováckém divadle Uherském Hradišti, vystoupili na festivalu Janáček Brno (2018) s programem *Počátek románu a Rákoš Rákoczy*. V roce 2019 se konala repríza projektu ve spolupráci se zlínskou Filharmonií Bohuslava Martinů *Na plese Rakouska-Uherska*. Obnovenou premiéru *Kytice* uvedli v Archeoskanzenu v Modré (2019), v Areálu Jízdy králů Kunovice (2019) a na Mezinárodním hudebním festivalu Janáčkovy Hukvaldy (2019).³⁰⁸

---

³⁰⁸ Novinky [online] Hradišťan [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky?limitstart=0>

5. Osobnosti, jež se podílely na utváření podoby tanečního souboru Hradišťan

5.1 Jana Polášková

Jana Polášková³⁰⁹ se narodila 9. července 1952 v Topolčanech na Slovensku. Studovala v Uherském Hradišti Střední všeobecně vzdělávací školu, kterou ukončila v roce 1970 maturitou. Poté se přihlásila na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně na obory učitelství pro 1. – 5. stupeň a specializaci v hudební výchově, které studovala v letech 1970–1974. Od roku 1974 pracovala jako učitelka na Základní škole v Nedakonicích, poté v roce 1978 učila na Základní škole v Kněžpoli a v roce 1992 se stala její ředitelkou.³¹⁰

Jana Polášková byla členkou dětského souboru Hradišťánek v letech 1963–1967, ve folklorním souboru Hradišťan působila od roku 1967. V roce 1976 se stala vedoucí taneční složky souboru Hradišťan a podílela se na tanečním repertoáru, např. v roce 1978 *Co si vypravují zvony*, v roce 1981 *Svatba*, v roce 1986 *Točená z Pozlovic*, v roce 1987 *Figurální tance z Uherskohradištska* aj. V roce 1971 se stala vedoucí jedné ze skupin Hradišťánku, se kterým dosáhla velkých úspěchů i v zahraničí.³¹¹ Jako vedoucí dětského souboru Hradišťánek působila až do roku 2002. V roce 1989 se podílela na přemíře programu *Ozvi se, písničko*, v roce 1994 na programu *V dobrém jsme se sešli*.³¹²

V roce 1989 se stala členkou odborné rady pro dětské taneční kolektivy při Artamě v Praze, dále se účastní práce v odborné porotě při různých soutěžích. Je dlouholetou spolupracovnicí Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici jako autorka pořadů, členka Dramaturgicko-produkční rady festivalu. V roce 1993 spolu s Ladislavou Košíkovou získala Cenu festivalu za promyšlenou kompozici programu a ztvárnění dětského pořadu *Vodo, vodičko, vodo*. Společně se Zdenkou Jelínkovou a Ladislavou Košíkovou vydaly v roce 1989

---

³⁰⁹ Příloha č. 41.

³¹⁰ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 96.

³¹¹ Tamtéž.

³¹² TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 45.

sbírku *Tance z Uherskohradištska. Staré Město, Mařatice*. V roce 1995 připravila publikaci *Hradišťánek – 40 let*.³¹³

Jana Polášková v jednom z rozhovorů uvedla: „*Hradišťan se skutečně stal mým osudem. Vždyť mezi jeho členy jsem našla řadu skvělých lidí a mezi nimi i svého manžela. Členství v souboru mi navíc umožnilo poznat řadu zemí.*“³¹⁴

5.2 Radmila Baboráková-Staňková

Radmila Baboráková,³¹⁵ roz. Staňková je dcera bývalého primáše Hradišťanu Jaroslava Václava Staňka; narodila se 6. září 1949 v Uherském Hradišti. Po skončení gymnázia v Uherském Hradišti a absolvování Pedagogické školy v Kroměříži začala vyučovat v mateřské škole. V souboru Hradišťan působila od roku 1964 jako tanečnice, od poloviny sedmdesátých let se podílela na jeho uměleckém vedení. Od roku 1969 do roku 1980 byla uměleckou vedoucí folklorního souboru Hradišťánek.³¹⁶ Společně s Janem Maděričem a Janou Škárovou (později Poláškovou) připravili v roce 1973 slavnostní vystoupení, v letech 1974 až 1976 pracovali s Janou Škárovou na programech *Odpoledne dětských souborů Hradišťánek*, *Dětský rok* a *Přišlo jaro k nám*.³¹⁷ Společně s Ladislavou Košíkovou spolupracovala na choreografiích *Tance z Myjavy, Bílovske, U muziky, Dívejte sa na Antoša* aj.³¹⁸ V roce 1980 odešla do Prahy, kde studovala na konzervatoři lidový tanec a o dva roky později založila dětský folklorní soubor Rosénka; v roce 1996 vznikla i dospělá složka souboru.

Radmila Baboráková – Staňková ve sborníku k příležitosti šedesáti let výročí Hradišťánku napsala: „*Hradišťánku! Děkuji ti za dobu s tebou prožitou. Vzkročila jsem s tebou do nádherného barevného světa.*“³¹⁹

---

³¹³ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 96.

³¹⁴ KUČEROVÁ, Alena: Jana Polášková byla v čele souboru přes třicet let. *Zlínské noviny*, 29. 6. 2002, s. 8.

³¹⁵ Příloha č. 42.

³¹⁶ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 74.

³¹⁷ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 45.

³¹⁸ KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 23.

³¹⁹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 15.

5.3 Lenka Kraváčková

Lenka Kraváčková³²⁰ se narodila 3. listopadu 1963 v Uherském Hradišti. V letech 1979–1983 studovala na Gymnáziu v Uherském Hradišti, které zakončila maturitou. Poté studovala na Masarykově univerzitě v Brně obory tělesná výchova a biologie v letech 1984–1989. V období studia navštěvovala Národopisný kroužek Gymnázia Uherské Hradiště, Javorinu, sportovní gymnastiku a folklorní soubor Hradišťan, kde tančila v letech 1980-1990. V roce 1991 se Lenka Kraváčková spolu s Ladislavem Peřestým ujali vedení taneční složky souboru a zároveň se věnovala i výchově souborového dorostu.³²¹ V roce 1992 nastoupila jako učitelka tělesné výchovy, biologie a tance na Gymnázium v Uherském Hradišti, kde učí dodnes. V roce 1996 vystudovala konzervatoř v Praze, obor taneční umění a taneční pedagogiku. Na Masarykově univerzitě v Brně si dokončila doktorské studium, studijní program Kinantropologie v letech 2005–2011. Lenka Kraváčková stála u vzniku folklorního souboru Cifra, ve kterém je od března 2001 uměleckou vedoucí dodnes.³²² Kromě Cifry spolupracuje choreograficky se soubory Dolina ze Starého Města, Včelaran z Bílovic, Salajka – Dambořice z Dambořic a s Vojenským uměleckým souborem Ondráš.³²³

5.4 Yvona Kraváčková – Čižmárová

Yvona Čižmárová, rozená Kraváčková je sestra Lenky Kraváčkové,³²⁴ narodily se jako dvojčata 3. listopadu 1963 v Uherském Hradišti. Členkou folklorního souboru Hradišťan se stala v roce 1979. Po skončení gymnázia v roce 1983 studovala na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě obor choreografie lidového tance.³²⁵ V období studií na vysoké škole působila ve folklorním souboru Gymnik, v dětském souboru Kramárik a Prvosienka. Od roku 1987 působila jako choreografka souboru a spolu s Ivem Kaňovským vedoucí taneční složky.³²⁶ V roce 1989 připravila pořady *Pásmo tanců z Kopanic* a *Saltus*. Spolupracovala se Slovenským

---

³²⁰ Příloha č. 43.

³²¹ KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 23.

³²² Lenka Kraváčková [online] *Linked in* [cit. 3. 3. 2020]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/lenka-krav%C3%A1%C4%8Dkov%C3%A1-90569448>

³²³ PAŠKOVÁ, Iva: Doposud jsme prožily krásný život: Kdo je kdo, věnováno jubileu sester Kraváčkových [online]. *Dobrý den s kurýrem* [cit. 7. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.idobryden.cz/kultura/doposud-jsme-prozily-krasny-zivotrn/314d4b70-3e6b-11e3-8ffe-5254003d369b/>

³²⁴ Příloha č. 44.

³²⁵ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 74.

³²⁶ Tamtéž.

řudovým umeleckým kolektivem, Slováckým divadlem v Uherském Hradišti, folklorním souborem Radošov z Veselí nad Moravou, Vojenským uměleckým souborem Ondráš a s folklorním souborem Rosénka z Prahy. Založila taneční a relaxační studio Sahara s taneční skupinou, věnovala se tvorbě projektů – dětským operám Majstri speváci a Malý princ – a pracuje jako vedoucí tanečního oboru ZUŠ Bratislava-Ružinov.³²⁷

5.4 Ladislava Košíková

Ladislava Košíková,³²⁸ rozená Pelková se narodila 28. ledna 1957 v Uherském Hradišti. Studovala Gymnázium v Uherském Hradišti, následně se přihlásila na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně (1976–1980) obor Učitelství 1. – 4. ročník se specializací hudební výchova. V letech 1991–1996 studovala Divadelní fakultu Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, obor Taneční umění. V době studií na vysoké škole založila a vedla folklorní soubor Důbrava v Brně. Od roku 1980 do roku 1989 učila na Základní škole v Osvětimanech, poté od roku 1992 až do současnosti pracuje jako učitelka tanečního oboru na Základní umělecké škole v Uherském Hradišti.³²⁹ V letech 1992–1994 absolvovala choreografické kurzy Aleny Skálové. Od roku 2006 pracuje na Státní konzervatoři v Brně v pěveckém oddělení (Taneční a pohybová výchova, Jevištní pohyb), taktéž od roku 2006 působí na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v Brně – Atelier Taneční a pohybové divadlo a výchova (Lidový tanec, Dětská taneční tvorba, Rituál a lidové divadlo).³³⁰

„Bylo mně deset let, když mě maminka přivedla do Slovácké budy. Zkouška Hradišťánku už byla v plném proudu. Uprostřed stál robustní pán, v ruce housle. Kolem něho běhala v kruhu děcka. „Tož děvčico, pod' mezi nás!“ A tak jsem začala i já tančit v Hradišťánku.“³³¹

Od roku 1973 byla Ladislava Košíková členkou souboru Hradišťan, o rok později ve spolupráci s Janou Poláškovou začaly vést jednu ze skupin dětského tanečního souboru

---

³²⁷ PAŠKOVÁ, Iva: Dopusud jsme prožily krásný život: Kdo je kdo, věnováno jubileu sester Kraváčkových [online]. *Dobry den s kurýrem* [cit. 7. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.idobryden.cz/kultura/dopusud-jsme-prozily-krasny-zivotrn/314d4b70-3e6b-11e3-8ffe-5254003d369b/>

³²⁸ Příloha č. 45.

³²⁹ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 58.

³³⁰ Profesionální životopis [online]. *Ladislava Košíková: taneční pedagog choreograf* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/profesi-zivotopis/>

³³¹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 28.

Hradišťánek, se kterým získala různá ocenění, např. v roce 1995 na Národní přehlídce dětských folklorních souborů.³³² Od roku 1975 do roku 2000 byla vedoucí dětského souboru Hradišťánek. Pro dětský folklorní soubor Hradišťánek a folklorní soubor Hradišťan vytvořila řadu choreografií jako *Za naším Huménkem* (1981); *30 let v písních a hrách*, na které se podílely i Jana Polášková a Ladislava Mikuláštková; *Sviť sluníčko, sviť* (1987); *V Hradišti na jarmarku*, společně se Šárkou Tománkovou; *Zahrajme si s pacholaty* (1993).

V roce 1992 se stala externí choreografkou souboru Hradišťan a začala spolupracovat s Jiřím Pavlicou, v roce 1999 se stala uměleckou vedoucí taneční složky.³³³ O svých uměleckých v souvislosti s tanečním souborem uvedla: „*Chtěli jsme se vrátit k odvěkým symbolům a principům, které ctíli a chápali lidé před námi, ale zároveň jsme začali hledat takové hudební a taneční prostředky, které by je současnému publiku co nejvíce přiblížily.*“³³⁴ Ve spolupráci s Jiřím Pavlicou vytvořili scénická pásma jako *Biblická zastavení* (1992), *V proměnách času* (1994), *Svěťci v lidovém kalendáři*, *Skrytá tajemství* (1995), *O Slunovratu* (1998), *O člověku a jeho ctnostech a neřestech* (1999), *Zpívání o lásce* (2002), *Studánko, rubínko* (2009), *Třikrát je člověk* (2010).³³⁵ Na své oficiální webové stránce Ladislava Košíková sdílela: „*V nich se odklání od tradičního folklorního pojetí a přechází k volnějšímu scénickému ztvárnění, kde folklór figuruje jako inspirační zdroj. Čerpá jak z hlubokých znalostí lidového tance a lidové tanečnosti obecně, tak z poznání scénického tance a široké škály tanečních technik. V jejím pojetí se lidový tanec stává inspirací pro nová sdělení vyjadřovaná soudobým jazykem, zároveň však s pevnou vazbou na filozofii a etiku lidové kultury.*“³³⁶

Vytvořila řadu celovečerních tanečních projektů s tanečníky souboru Hradišťan ve spolupráci s jinými hudebními tělesy, např. v roce 2002 *komponovaný program z děl českého hudebního romantismu skladatelů A. Dvořáka a B. Smetany* s Vídeňskou filharmonií, v roce 2004 choreografie Janáčkova baletu *Rákoš Rákoczy* s komorní operou hudební fakulty Janáčkovy akademie múzických umění, v roce 2006 *Žákovská vigilie* s Musicou Bohemicou, v roce 2007 *Kytice* ve spolupráci s Filharmonií Bohuslava Martinů Zlín a Sborem Národního divadla moravskoslezského Ostrava, v roce 2010 *Česká mše vánoční J. J. Ryby* s The Czech

---

³³² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 58.

³³³ Ladislava Košíková [online]. Národní divadlo [cit. 10. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/ladislava-kozikova-1606690>

³³⁴ MATYÁŠ, Bohuslav: ...s Ladislavou Košíkovou. *ZVUK Zlínského kraje*, jaro/léto, 2016, s. 60.

³³⁵ Taneční soubor Hradišťan [online]. *Hradišťan* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/soubor>

³³⁶ Profesionální životopis [online]. *Ladislava Košíková: taneční pedagog choreograf* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/profesi-zivotopis/>

Ensemble Baroque, v roce 2011 *Catulli Carmina Carla Orffa a Svatby Igora Stravinského* pro hudební festival Znojmo, v roce 2013 Claudio Monteverdi a české země společně s komorním ansámblem staré hudby Societas Incognitorum, v roce 2014 *Chléb naši ve zdejší* společně se Slovanským komorním ansámblem a v roce 2015 *Moravský kabaret aneb Na druhé koleji 14:32*.³³⁷

Dále je autorkou či spoluautorkou pořadů na Mezinárodním folklórním festivalu ve Strážnici, kde v roce 1993 získala společně s Janou Poláškovou Cenu MFF za promyšlenou kompozici programu a jeho působivě živé ztvárnění v dětském pořadu *Vodo, vodičko, vodo*.³³⁸ Podílela se na inscenacích Slovákého divadla v Uherském Hradišti, zejména v oblasti pohybové spolupráce, např.: *Ženský zákon* (1995), *Pohádka o Honzovi a hloupé víle Rozárce* (1996), *Kráska a zvíře* (1996), *Šumař na Svatbě* (1998), *Komedie o Libuši* (1999), *Gazdina roba* (2000), *Nikola Šuhaj, Radúz a Mahulena* (2001), *Bratři Karamazovi* (2002), *Othello, Slaměný klobouk, Červené střevíčky* (2003), *Maryša* (2005), *Naši furianti* (2009), *Cena facky aneb Gottwaldovy boty* (2014), *Studna světců* (2015) a *Vojnarka* (2016). Dále spolupracovala s Městským divadlem Zlín, s Divadlem Husa na Provázku v Brně, s Divadlem A. Bagára v Nitře, s Jihočeským divadlem, Divadlem Radost, s Divadlem U Stolu a Národním divadlem Brno. Spolupracuje také s Českou televizí, např. v roce 1995 *Moravsko-slezský zeměpis*, v roce 1996 *Ozvěny duše*, 2001 *Slunovrat*, 2002 *Pohádka O Ječmínkovi a Rok na vsi* a v roce 2004 *O Slunovratu*. S operním studiem brněnské konzervatoře vytvořila choreografii k opeře Henry Purcella (1659-1695) *Didó a Aeneas* (2008), Zpěvy země na kantáty Bohuslava Martinů (1890-1959) (2009), *Con Spirito* (2011), k opeře Arthur Sullivena (1842-1900) *Mikado* (2012) a na melodramy Zdeňka Fibicha (1850-1900) *Kytice* (2014).³³⁹

Ladislava Košíková převzala Cenu města Uherské Hradiště za rok 2018.³⁴⁰ Slavnostní předávání se uskutečnilo 13. října 2019 ve Slovákém divadle v Uherském Hradišti.³⁴¹

---

³³⁷ Profesní životopis [online]. *Ladislava Košíková: taneční pedagog choreograf* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/profesni-zivotopis/>

³³⁸ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 58.

³³⁹ Profesní životopis [online]. *Ladislava Košíková: taneční pedagog choreograf* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/profesni-zivotopis/>

³⁴⁰ Příloha č. 46.

³⁴¹ Ceny města Uherské Hradiště za rok 2018 byly slavnostně předány [online]. *Uherské Hradiště: Srdce Slovákka* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/ceny-mesta-uherske-hradiste-za-rok-2018-byly-slavnostne>

6 Dětský soubor Hradišťánek

Dětský folklorní soubor Hradišťánek³⁴² byl založen v roce 1955 v Uherském Hradišti primášem cimbálové muziky Hradišťan Jaroslavem Václavem Staňkem jako odnož souboru Hradišťan. Soubor Hradišťánek, dětský soubor Olšavěnka z Uherského Brodu a Malá Jasénka z Vsetína jsou považovány za první dětské soubory na Moravě. Na založení Hradišťánku a utváření se kromě Jaroslava Staňka také podílely Dana Möllerová, která byla členkou souboru Hradišťan, a učitelka Marie Konečná z Polešovic, znalkyně dětských písní, tanců a her ze Slovácka. O rok později vznikla při tomto uskupení dětská cimbálová muzika, kterou vedl Jaroslav Čech a primášem se stal jedenáctiletý Lubomír Svatoš (1944–2005).³⁴³ Původně navštěvovaly Hradišťánek děti z Mařatic, protože pro ně byly tradiční zvyky přirozené, a proto i pozdější jevištní vystupování vycházelo primárně od nich samotných.³⁴⁴

V roce 1955 se přihlásilo do souboru Hradišťánek 200 dětí, ze kterých vznikly dvě skupiny dětí – Hradišťánek I a Hradišťánek II – které docházely na zkoušky do *Slovácké budy* ve Smetanových sadech v Uherském Hradišti. První skupinka se skládala z dětí ve věku od 8 do 10 let a druhá skupinka se zaměřovala na dospívající mládež ve věku od 10 do 15 let. Hlavním choreografem v této době byl sám Jaroslav Staněk. Za první pásmo Hradišťánku označujeme *Jaro*, ve kterém byly ztvárněny velikonoční zvyky a obyčeje. Na tomto vystoupení děti tancovaly ve svátečních krojích, které měly vypůjčené z Polešovic.³⁴⁵ V roce 1956 na základě úspěchů dětského souboru Hradišťánek byly získány finance od Ústřední rady odborů na ušití vlastních krojů z Uherskohradišťska. Dívčí kroj se skládal z bílých rukávů, květovaných fěrtůšků, z černého šorce a černých cigánek (cviček) a chlapecký kroj se skládal z bílých drlí, košile, modré zástěry a černých gumových holínek.³⁴⁶

---

³⁴² Příloha č. 47.

³⁴³ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o. s., 2015, s. 8.

³⁴⁴ NĚMCOVÁ, Adéla: *Dětské folklorní hnutí v pohledech jeho účastníků (na příkladu vybraných souborů z uherskohradišťského Dolňácka)*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 37.

³⁴⁵ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 26.

³⁴⁶ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek – 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 8.

V roce 1958 natočili členové dětského souboru Hradišťánek film *Jaro na dědině* s pracovním názvem *Mařacké děcka* režírovaný Františkem Danielem (1926–1996); byl oceněn 1. místem v celostátní soutěži amatérského filmu.³⁴⁷

V roce 1960 oslavuje Hradišťánek pět let činnosti souboru a v rámci oslav vystoupil na premiéře Hradišťanu ve Slováckém divadle v Uherském Hradišti.³⁴⁸ V šedesátých letech fungují v souboru dvě skupiny dětí společně s dětskou cimbálovou muzikou. Jako vedoucí skupinek se zapojují i další členové Hradišťanu, jako Marie Plachá, Jindra Staňková a později také Miloslav Plachý (*1936), který vedl soubor Hradišťánek v letech 1965–1968. Soubor se stává velmi úspěšným, vzniká další skupinka, přibývají další vystoupení na našem území jako na slavnostech v Hluku, ve Strážnici, ale také děti reprezentují lidovou kulturu i v zahraničí, např. v roce 1965 se účastnily 3. celosvětového festivalu pionýrů ve Finsku, kde se představil sólový pár Antonín Gajdoš a Dana Tomšová.³⁴⁹ V roce 1966 soubor zakládá další dvě skupiny Hradišťánku, jedná se o děti s průměrným věkem 10 let. Uměleckou vedoucí jedné ze skupin byla Jindra Staňková a nejmladším dětem se věnovala Marie Plachá. Počet akcí se neustále zvyšoval, jelikož nejstarší skupina Hradišťánku byla na vysoké úrovni. Vystupovaly na dětském karnevalu v Redutě, na přehlídkách dětských souborů v okrese, v Březolupech, v pořadech pro Mesit a Let Kunovice, ve Strážnici či jako hosté na vystoupení souboru Hradišťan. Dále se připravovaly na zahraniční zájezd do tehdejší Německé demokratické republiky, na oslavy výročí založení města Zeitz.³⁵⁰

K příležitosti desátého výročí souboru Jaroslav Staněk napsal: „*Hradišťánek, to je taková malá lidová škola. Slovácká buda v hradišťském parku není sice velká, ale těch šedesát cvrčků ze školy a třicet mládežníků ji naplňuje po celý týden. A je to velká radost i odpovědnost učit je chápat písně a tance Slovácka, tak, jak nás to učili staří muzikanti.*“³⁵¹

V roce 1971 se začala opravovat Slovácká buda, a proto se musely zkoušky Hradišťánku přesunout do sálu Sdruženého závodního klubu revolučního odborového hnutí, tzv. „Lid’áku“. Zde zkoušely tři skupinky, nejmenší děti vedly Marie Plachá se Štěpánkou Lysoňkovou, nejstarší skupinu vedla Radka Staňková, které pomáhala i Jana Škárová-Polášková, odborné

---

³⁴⁷ JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 30.

³⁴⁸ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek – 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 13.

³⁴⁹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 13–48.

³⁵⁰ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 19–21.

³⁵¹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 13.

choreografii se věnoval sám Jaroslav Staněk.³⁵² Soubor si připravil čísla *Odzemek, Boršické, Hudecké, Vrťák, Kopaničářský čardáš* aj., které představil v Janáčkově divadle v Brně, ve Vlčnově a v Dolním Němčí.³⁵³ V průběhu let se vedení souboru ujali *odchovanci*, většinou dívky, které v dětství navštěvovaly soubor Hradišťánek a následně pokračovaly v souboru Hradišťan. Mezi přímé pokračovatele, tj. nové vedoucí, patřily bezpochyby již zmíněná Radmila Baboráková, Jana Polášková, Anna Maděričová, Marie Bilíková, Štěpánka Tománková, Marie Gajdošová, Bronislava Silná, Ladislava Mikuláštková ad.³⁵⁴ Hlavním cílem založení souboru Hradišťánek bylo vychovat další generaci, která by pokračovala dále ve folklorním hnutí a případně v souboru Hradišťan, což se podařilo. Jako problém byl většinou shledáván nedostatek mužských zástupců, který je patrný i v dnešní době, ve většině souborů převažuje spíše ženský element, který vidíme i v roli vedoucích souborů.³⁵⁵

15. dubna 1973 se uskutečnil první premiérový program souboru Hradišťánek v Redutě v Uherském Hradišti. Na této premiéře se podíleli především vedoucí Jana Polášková, Radka Baboráková, Jan Maděrič (*1948) a Jaroslav Staněk.³⁵⁶ Vzhledem k velkému ohlasu a zájmu pracuje v roce 1975 pět skupin a věnuje se jim jedenáct vedoucích. Vedoucí Radka Baboráková a Jana Polášková společně připravily pořad *Dětský rok*, kde se objevovaly hry, zvyky, tance, sborové výstupy či sólové zpěvy. Počet vystoupení se hojně rozrůstal, můžeme uvést, např. natáčení televizních pořadů jako *Silvestrovská Vlaštovka* a *Odpoledne v klubu*, televizní film *Moravský rok*, výchovné koncerty pro žáky základních i mateřských škol v Nedakonicích, Jalubí, Polešovicích atd. Rok 1977 vrcholí celovečerním pořadem *Zahrajte si s námi* v Redutě v Uherském Hradišti.³⁵⁷

Následující léta přinášejí celou řadu významných vystoupení a událostí jako: v roce 1978 vítězství souboru v národní přehlídce s pásmem *Svatba*, slavnostní premiéra dvouhodinového pořadu *Hradišťánek v hrách, tanci a zpěv*, krajská přehlídka ve Strážnici a účinkování souboru v pořadu Věry Haluzové, celovečerní pořad *Od jara do jara*, natáčení televizního pořadu *A ten hlásek, jak by slavík zazpíval*. V roce 1980 připravil soubor celovečerní pořade *Hradišťánek jubilující*, kde děti představily dětské hry na vojáky, na snopy, pásmo

---

³⁵² TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 13.

³⁵³ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 22.

³⁵⁴ Příloha č. 48.

³⁵⁵ NĚMCOVÁ, Adéla: *Dětské folklorní hnutí v pohledech jeho účastníků (na příkladu vybraných souborů z uherskohradišťského Dolňácka)*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 39.

³⁵⁶ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 22.

³⁵⁷ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 14.

ukolébavek, Královničky a hru na školu. V témže roce odjíždí členové souboru na zájezd do Jugoslávie, kde je pořádán mezinárodní festival dětských souborů *Radost Evropy*. V roli vedoucích zůstaly Radka Baboráková, Jana Polášková, Štěpánka Tománková, Marie Bilíková, Ladislava Mikuláštková, Šárka Pilátová, Jana Snášilová a Ladislava Košíková. V roce 1982 připravil Hradišťánek pod vedením Anny Maděričové hudební pořad *Ozvi se, písničko*.³⁵⁸ O rok později se Hradišťánek zařadil mezi nejlepší dětské soubory v republice, a proto byl vybrán na Mezinárodní folklorní festival do Strážnice, kde natáčeli film *Všichni mají talent*. Zde se členové seznámili s dětmi z jiných souborů a pozvali je do Uherského Hradiště, aby vytvořili společné vystoupení. Díky tomu vznikl nový pořad *Hradišťánek uvádí své hosty* v roce 1984 a společně s Hradišťánkem se představily i soubory Kyjovjánek z Kyjova a Vonička ze Zlína.³⁵⁹ Tento program se do roku 1997 uskutečňoval každoročně, další ročníky probíhaly nepravidelně. Objevovaly se zde soubory Rosénka z Prahy, Děcka z Kunovic, Dolina ze Starého Města, Břeclavánek z Břeclavi, Valášek z Brna, Mladinka z Plzně aj.³⁶⁰ V roce 1985 slaví soubor Hradišťánek 30 let od založení a vzniká slavnostní pořad s názvem *30 let v písních a hrách*, který se uskutečnil 18. října ve Slováckém divadle a výtěžek z tohoto koncertu byl věnován mexickým dětem postiženým zemětřesením.³⁶¹

Následovala celá řada vystoupení nejen v Uherském Hradišti, ale i v jiných městech, dále nepřeborné množství akcí, natáčení televizních pořadů a přehlídek. Mezi významné události můžeme zmínit např. vystoupení v Paláci kultury v Praze s Karlem Gottem, v roce 1988 premiérový pořad *Tancujte, nožky moje*, natáčení pořadů *Zazpívej slavičku v Brně*, *Vlaštovky v Praze*, *Červená, modrá fiala*.³⁶² V létě 1988 přijel do Československa dětský soubor Jan Pirrewit z Belgie, společně se soborem Hradišťánek vystupovali v Luhačovicích, Uherském Hradišti a jeho okolí. V roce 1990 byl soubor Hradišťánek pozván do Belgie, následně odjel na Mezinárodní folklorní festival do Dánska, v roce 1992 vystupoval na 20. ročníku Mezinárodního hudebního festivalu v Anglii a o rok později navštívil Francii.³⁶³

V roce 1995 měl soubor Hradišťánek šest skupin a tři cimbálové muziky. Spolupracovaly se Slováckým muzeem, kde představovaly jednotlivá roční období a také

---

³⁵⁸ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 30-34.

³⁵⁹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o. s., 2015, s. 17.

³⁶⁰ Tamtéž, s. 47.

³⁶¹ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 37.

³⁶² Tamtéž, s. 43-44.

³⁶³ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 18.

spolupracovaly se Sborem pro občanské záležitosti při Městském úřadu v Uherském Hradišti. V tomto roce vytvořily slavnostní premiéry *Hradišťánek jubilující*, kterých se účastnili původní členové Hradišťánu. K příležitosti 40 let výročí patřila akce *Roztančené město*, jehož se zúčastnil soubor Děcka z Kunovic, Dolinečka ze Starého města, Břeclavánek a všechny skupiny Hradišťánu. K tomuto výročí vydala Jana Polášková publikaci *Hradišťánek – 40 let* v roce 1995.³⁶⁴

Významné ocenění získal soubor Hradišťánek v roce 1996, kdy byl pozván na Mezinárodní folklorní festival na Tchaj – wan. Po návratu představili členové pořad *Kam doletí písnička*. V roce 1997 připravil soubor slavnostní premiéru *Hradišťánek svému městu* k příležitosti 740. výročí založení města Uherské Hradiště. Následně na to odlétá nejstarší skupina souboru do Kanady, kde se účastní 10. ročníku Mezinárodního dětského folklorního festivalu. V roce 1998 proběhla slavnostní premiéra *Duhový večer* věnována ke znovuotevření Slovácké budy.³⁶⁵

V roce 2000 chodilo do souboru Hradišťánek více než 250 dětí, které byly rozděleny do osmi skupinek, jež vedlo osmnáct vedoucích. O hudební doprovod se postarala cimbálová muzika Základní umělecké školy s vedoucím Pavlem Štulírem a primášem Jakubem Ilíkem a cimbálová muzika Cifra s primášem Petrem Číhalem. Jiří Jílík u příležitosti slavnostního vystoupení *Mé milé léto* napsal: „Čtyřicet pět let nesou v sobě děti Uherského Hradiště písně. Děti mají zvláštní dar. Umí ledacos, co je nám dospělým odepřeno. A tak není divu, že během těch čtyřiceti pěti let naučily své město zpívat. A město si zpívá. Zpívají si jeho domy, ulice, náměstí, plácky, parčíky, zpívají si stráně pod Rochusem, zpívá si řeka i lipová alej na jejím břehu. [...] Poděkujme za to dětem. Hradišťánci, děkujeme!“³⁶⁶

Kromě pravidelných akcí se Hradišťánek věnuje i charitativní činnosti, např. v roce 2002 uspořádal vánoční koncert, jehož výtěžek byl věnován stacionáři Diakonie – středisko cesta.³⁶⁷ Soubor Hradišťánek získal jako první soubor udělení Ceny města za rok 2004, která byla slavnostně předána 19. května 2005. V tomto roce oslavil Hradišťánek 50. výročí

---

³⁶⁴ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 23.

³⁶⁵ Tamtéž, s. 24-25.

³⁶⁶ JILÍK, Jiří: „*Mé milé léto*“ (úvodní slovo k hudebnímu představení. Uherské Hradiště: Klub kultury v Uherském Hradišti, 2000.

³⁶⁷ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 26-30.

od vzniku premiérou s názvem *U Hradišťa města*, na kterém se podílela Ladka Mikuláštková. Při této příležitosti byl vydán Kalendář Hradišťánku na rok 2006.³⁶⁸

Na jaře roku 2009 přišel soubor s první Přehlídkou dětských folklorních souborů Uherskohradištska. Této přehlídce se účastnilo šest souborů z regionu a tři skupinky z Hradišťánku. Do krajského kola postoupila Dolinečka III ze Starého Města, Hluboček z Hluku a všechny tři skupinky Hradišťánku. Mimo pravidelné akce se soubor účastnil 11. ročníku evropského festivalu tradic a folkloru Tradice 2009. Na tomto festivalu se představily soubory z Polska, Slovenska, Maďarska, Rumunska a Běloruska. V následujícím roce pozval soubor Hradišťánek do pořadu *Pod'te všeci mezi nás* soubory Děcka z Buchlovic, Formánci ze Slatiňan, Kobylka z Bratislavy a Malá Vonica ze Zlína. K oslavám 55. výročí proběhla tradiční premiéra s názvem *Pohádkový Hradišťánek*, na kterém se autorsky podílela Gabriela Směříčková.³⁶⁹

V roce 2011 soubor představil další ročník Přehlídky dětských folklorních souborů Uherskohradištska, uvedl premiéru *Hodina tance* a odjel na zájezd do Maďarského Sarváru. Spolupracoval s dalšími cimbálovými muzikami CM Hradišťánek pod vedením Petra Číhala a Jakuba Tomaly, CM ZUŠ pod vedením Pavla Štulíra a primášem Ondřejem Bazalou a CM Ohnica pod vedením Jana Káčera s primášem Janem Mudrákem.³⁷⁰ V letech 2013 až 2014 uvedl premiérový pořad *Hádej, hádej, hadači*, spolupracoval se Sborem pro občanské záležitosti městského úřadu, představují výchovné koncerty, uvedl další premiérový pořad *Hrajeme si malý, velcí* a účastnil se Kopaničářských slavností ve Starém Hrozenkově. Jubilejní 60. výročí představil soubor premiérový pořad *Báječná léta s Hradišťánkem* a velký pořad bývalých členů souboru s následnou besedou u cimbálu. Bylo vydáno CD s názvem Hradišťánek, poté byl soubor pozván do pořadu *U nás v TV Noe*, dále se účastnil Mezinárodního folklorního festivalu *Tradice Evropy* v Pardubicích a pořadu *Špalíček Bohuslava Martinů*. V následujících letech soubor připravil premiéru *Tady rád jsem* (2016), organizoval soutěžní přehlídky dětských souborů, účastnil se Dětské folklorní olympiády ve Starém městě (2017), navštívil mezinárodní festival v Bratislavě, v Polsku a maďarské *Makó – County – Wandering festival* (2018), vystoupil na vlčnovské Jízdě králů (2018), navštívil Portugalsko (2019)

---

³⁶⁸ TYMROVÁ, Iva: Hradišťánek se stane prvním souborem v historii, který získá Cenu města. *Dobry den s kurýrym*, 25. 4. 2005, s. 13.

³⁶⁹ TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015, s. 34-35.

³⁷⁰ Tamtéž, s. 36-37.

a mezinárodní festival v Srbsku (2019).³⁷¹ V roce 2020 oslaví soubor Hradišťánek 65. výročí od vzniku.

---

³⁷¹ Kdo jsme [online] *Hradišťánek* [cit. 14. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistanek.cz/>

7 Anna Maděričová – osobnost města Uherské Hradiště

Anna Maděričová, roz. Havránková se narodila 21. srpna 1943 v Kvítkovicích (okr. Zlín), později se s rodiči a mladší sestrou přestěhovali do Uherského Hradiště. Studovala na Střední průmyslové škole strojnické v Uherském Hradišti, které zakončila maturitu v roce 1961. Po maturitě pracovala v Královopolských strojárnách v Brně (1961–1965), poté byla zaměstnaná jako fotoreportérka v regionálních novinách Slovácká jiskra (1968–1969), dále pracovala jako odborná pracovnice pro Zájmovou uměleckou činnost v okresním kulturním středisku (1969–1991). Mezitím dálkově studovala obor choreografie na Ústavu výchovy a vzdělávání pracovníků kultury v Bratislavě (1983–1985). Od roku 1991 do roku 1995 pracovala jako odborná pracovnice referátu kultury Okresního úřadu Uherské Hradiště.³⁷²

V roce 1992 napsala do Zpravodaje UH: *„Přicházím po prvé do souboru Hradišťánek, jdu se představit bohatýrské postavě, která sedí na židli před Slováckou boudou (tehdy ještě s doškovou střechou, což byla pro čerstvě přistěhované městské dítě exotika). Muž maluje něco do svého skicáře, moji budoucí kamarádi a kamarádky sedí okolo na trávě jako kuřata kolem kvočny. A já slyším vlídný a melodický hlas, který zvláštním pro mne nářečím vypráví o tomto kraji, o písničkách, o starých a moudrých baběnkách a staříčkoch, kteří tyto písničky teď chtějí naučit nás, strapaté a hlupé děcka. A ještě o mnohem, pro mne tak novém a krásném, vyprávěl pan Staněk.“*³⁷³

V dětství chodila na housle do lidové školy umění, věnovala se atletice a bavilo ji čtení. K folkloru se dostala až v souboru Hradišťánek kam začala chodit v roce 1955. V letech 1964–1974 působila jako tanečnice³⁷⁴ folklorního souboru Hradišťan. *„Celé dění kolem tehdejší Hradišťanu mě naprosto převálcovalo a už tehdy se mi stalo osudem.“*³⁷⁵

Od roku 1980 do roku 1984 byla členkou taneční skupiny *Cimbálové muziky Jaroslava Čecha*.³⁷⁶ Během svého působení v kultuře se metodicky a organizačně věnovala folklornímu hnutí a folklorním souborům zejména v okrese Uherské Hradiště. Iniciovala vznik mezinárodního Festivalu hudebních nástrojů a lidových muzik, je spoluzakladatelkou okresní

---

³⁷² PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 72.

³⁷³ POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995, s. 8.

³⁷⁴ Příloha č. 49.

³⁷⁵ Rukopisný materiál Anny Maděričové.

³⁷⁶ Cimbálová muzika Jaroslava Čecha vznikla v roce 1970, navázala na základy dětské cimbálové muziky na Uherskohradišťské Lidové škole umění, kterou vedl cimbalista Jaroslav Čech.

pěvecké soutěže *Zazpívej slavičku*, která vznikla v roce 1975.³⁷⁷ Tato soutěž je zaměřena na talentované dětské zpěváky všech věkových kategorií. Taktéž od roku 1975 byla členkou programové rady a autorského štábu Vlčnovských slavností. V letech 1973–1986 společně se Šárkou Pilátovou vedly jednu ze skupinek Hradišťáňku. Od roku 1976 se Anna Maděričová podílí na různých programech Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, zejména z oblasti dětského folkloru. V roce 1989 zde získala Cenu ministra kultury za pořad dětských muzik *Hrajte mně, husličky*.³⁷⁸ V roce 1997 začala spolupracovat s folklorním souborem *Rosenka* ve Spytihněvi a v roce 2005 založila soubor předškolních dětí *Pacholata* v Míkovcích, kde byla sama vedoucí.³⁷⁹

Jako autorka se podílela na těchto programech Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici: *Mladé štěpy* (1976), *Zahrajme si ještě chvíli* (1982), *Děti Slovácka* (1984), *Z kódele buben, z cibule paličky* (1985), *Jak se chytá sluníčko* (1988), *Slovácké soubory jubilující Strážnici* (1990), *Prameny a tvorba* (1991), *Podvečerní zpívání* (1993), *Soutěž ve zpěvu* (1994,1996), *Pisničky v trávě* (1997), *Pěvecká soutěž dětí ze Slovácka* (1997), *Slovácko zpívá* (1998), *Hrajte mně husličky – setkání dětských muzik po deseti letech* (1999), *Moravskými chodničky* (2000), *Ozvi se, písničko!* (2001), *Zpívání bez hranic* (2002), *Hrdělenko moje* (2003), *Přeletěl slaviček přes hory* (2004), *Na veselém vandru* (2004).³⁸⁰ Na otázku, kde bere stále tolik inspirace, v jednom z rozhovorů odpověděla: „*Za svůj život jsem se setkala s tolika zajímavými lidmi, že mám inspirace ještě na několik desítek let. O tématu pořadů přemýšlím hlavně na cestách, ale stává se mi, že mě múza popadne i u kadeřnice.*“³⁸¹

Anna Maděričová stále publikuje v regionálním tisku články s folklorní tematikou a z kulturního života města a regionu. Byla členkou rady porot, spolupracovala s pořadateli různých folklorních festivalů a slavností, jako např. Dolňácké slavnosti v Hluku, slavnosti na Javořině, Kopaničářské slavnosti ve Starém Hrozenkově a Vlčnovské slavnosti s jízdou králů.³⁸² Dlouhodobě také pomáhá a odborně radí několika dětským souborům v regionu.

³⁷⁷ Autor pod šifrou DoM. Anna Maděričová [online] *Encyklopedie města Uherské Hradiště* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: https://encyklopedie.mesto-uh.cz/home-muh/?acc=profil_osobnosti&load=1418

³⁷⁸ PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 72.

³⁷⁹ HABARTOVÁ, Romana: *Od folkloru k folklorismu: Slovník folklorního hnutí v oblasti dětského folkloru*. Strážnice: Ústav národní lidové kultury, 2006, s. 50.

³⁸⁰ Tamtéž, s. 50-51.

³⁸¹ Rukopisný materiál Anny Maděričové.

³⁸² Autor pod šifrou Admin1072. Cenu města Uherské Hradiště získala folkloristka Anna Maděričová [online] *Zlin.cz* [cit. 9. 3. 2020]. Dostupné z: <https://zlin.cz/zpravy/514373n-cenu-mesta-uherske-hradiste-ziskala-folkloristka-anna-madericova/>

V roce 2014 získala Cenu města Uherské Hradiště³⁸³ za celoživotní udržování a interpretaci lidových písní a za práci s dětmi.³⁸⁴

---

³⁸³ Příloha č. 50.

³⁸⁴ Autor pod šifrou (kul). Cenu města Uherské Hradiště získala Anna Maděričová. *Dobry den s kurýrem*, 30. 6. 2014, nestránkováno.

Závěr

Diplomová práce byla věnována tanečnímu souboru Hradišťan. Odrazovým můstkem se stala má bakalářská práce *Cimbálová muzika Hradišťan*, která byla rozšířena v diplomové práci o taneční složku souboru Hradišťan.

Na začátku jsem se zabývala folklorním hnutím, které souvisí s existencí folklorních souborů a jejich činností. Nastínila jsem jeho obecnou podobu a poté se zaměřila především na oblast Uherskohradišťska v souvislosti s tamními folklorními soubory. V této souvislosti jsem objasnila i samotné termíny folklor, folkloristika a folklorismus, kterým jsem se věnovala v samostatné kapitole.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zmapování historie folklorního souboru Hradišťan od jeho založení až po současnost se zaměřením na taneční složku souboru a na jeho umělecké vedení. Při zpracování bylo nutné přiblížit problematiku lidových tanců, které jsou ve folklorním souboru základní složkou repertoáru. Pokusila jsem se vytvořit ucelený přehled lidových tanců, které se u nás, tedy v moravském prostředí, vyskytují, a rozdělila je podle regionů. S touto otázkou souvisí také sběratelství lidových tanců. Přední osobností na Moravě, která se věnovala sběru lidových tanců, byla Zdenka Jelínková, které jsem věnovala samostatnou podkapitolu.

Stěžejní kapitola je zaměřena na taneční soubor Hradišťan a na osobnosti, které mu vtiskly osobitou podobu. Každá z nich přinesla do souboru něco nového a posunula jej na další úroveň. Medailonky představují hlavní vedoucí taneční složky a choreografy, kteří se podíleli na taneční činnosti souboru: Jana Polášková, Radmila Baboráková, sestry Lenka Kraváčková a Yvona Kraváčková-Čižmárová a Ladislava Košíková.

Samostatnou kapitolu jsem věnovala dětskému souboru Hradišťánek, jenž tvoří základnu pro taneční soubor Hradišťan a těší se také velkým úspěchům. Na závěr jsem představila Annu Maděričovou, která se podílela na folklorním hnutí na Uherskohradišťsku a patří tak k významným osobnostem na Moravě.

V roce 2020 si soubor Hradišťan připomíná 70 let od svého založení, 65. výročí svého vzniku si připomíná dětský soubor Hradišťánek. Jsou dnes již trvalou součástí kultury nejen regionu Uherskohradišťska, ale obecně i české kultury.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura

BLAHŮŠEK, Jan – KRIST, Jan, Miroslav – MATUSZKOVÁ, Jitka – PAVLIŠTÍK, Karel: *Slovácký verbuňk: Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva: The Slovácko verbuňk – Dance of Recruits*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006.

BROUČEK, Stanislav – JEŘÁBEK, Richard (eds.): *Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Věcná část A-N, 2. svazek. Praha: Mladá fronta, 2007.

DAVID, Petr – DOBROVOLNÁ, Věra – SOUKUP, Vladimír: *Slovácko – Uherskohradištsko*. Praha: Soukup & David, 2006.

DEMETEROVÁ, Soňa: *Lidový tanec a jeho zpracování pro jeviště*. Bakalářská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2016.

DOUŠEK, Roman – DRÁPALA, Daniel (eds.): *Časové a prostorové souvislosti tradiční lidové kultury na Moravě*. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

DVOŘÁK, Viktor: *Lidový tanec na Valašsku: minulost a současnost*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2017.

GRABACKI, Petr: *Folklorní soubory na uherskohradištském Dolňácku*. Bakalářská práce. Ostrava: Ostravská univerzita, 2011.

HABARTOVÁ, Romana: *Od folkloru k folklorismu: Slovník folklorního hnutí v oblasti dětského folkloru*. Strážnice: Ústav národní lidové kultury, 2006.

HOLCNEROVÁ, Petra: *Národopisná výstava československá v Praze 1895*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2007.

JANČÁŘ, Josef: *Etnografie na Moravě a ve Slezsku v limitech 20. století*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2014.

JANČÁŘ, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950–1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980.

JANČÁŘ, Josef a kolektiv: *Vlastivěda moravská: Lidová kultura na Moravě*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2000.

JANČÁŘ, JOSEF – KRIST, Jan – SOUKUP, Václav – TYLLNER, Lubomír – UHEREK, Zdeněk: *Malý etnologický slovník*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2011.

JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (Čtyřicet let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990.

- JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: popisy tanců ke stejnojmenné videokazetě*. Díl VII., část 2. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1996.
- JELÍNKOVÁ, Zdenka: *Mužské taneční projevy na Slovácku*. Svatobořice-Mistřín: Folklorní sdružení Kyjovska, 1991.
- KOCOURKOVÁ, Jindřiška: *Taneční soubor Hradišťan pod vedením Ladislavy Košíkové*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016.
- KRIST, Jan Miroslav: *Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska: (doprovodná publikace ke stejnojmenné videokazetě)*. Řada druhá. Mužské taneční projevy. Strážnice: Ústav lidové kultury, 2002.
- KROMSIÁNOVÁ, Věra: *Cimbálová muzika Hradišťan*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018.
- KŘÍŽOVÁ, Alena – PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav: *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2015.
- MADĚŘIČOVÁ, Anna a kol.: *Hradišťan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000.
- MACEK, Josef: *Československá vlastivěda: Lidová kultura*. Díl III. Praha: Orbis, 1968.
- MĚDÍLKOVÁ, Veronika: *Umění a architektura národopisné výstavy 1895*. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012.
- MLÍKOVSKÁ, Jiřina: *Tance, špalíčky, kytice a jiná díla obsahující inspiraci lidovým uměním*. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2004.
- MUDRUŇKOVÁ, Kateřina: *Pohled členů folklorních souborů na folklor a folklorismus v ČR*. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012.
- NĚMCOVÁ, Adéla: *Dětské folklorní hnutí v pohledech jeho účastníků (na příkladu vybraných souborů z uherskohradišťského Dolňácka)*. Magisterská diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2018.
- PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012.
- PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.): *Od folkloru k folklorismu: slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997.
- PECHÁČEK, Stanislav: *Lidová píseň a sborová tvorba*. Praha: Univerzita Karlova, 2010.
- POLÁŠKOVÁ, Jana: *Hradišťánek- 40 let*. Uherské Hradiště: Klub kultury, 1995.
- RUT, Přemysl – PAVLICA, Jiří: *Hovory nejen o hudbě*. Vyšehrad, 2010.

STANĚK, Jaroslav a JILÍK, Jiří: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 1998.

SUŠIL, František: *Moravské národní písně*. Brno: Karel Winiker, 1860.

TOMÁNKOVÁ, Štěpánka: *Hradišťánek – 60 let: sborník k výročí dětského folklorního souboru z Uherského Hradiště*. Uherské Hradiště: Hradišťánek, o.s., 2015.

Články

Autor pod šifrou kot: Tanečníci z Hradišťanu předvedli Janáčka v Rakousku. *Brněnský deník Rovnost*, 4. 8. 2001, s. 3.

Autor pod šifrou raš: Hradišťan hrál a zpíval O Slunovratu. *Velkomoravský kurýr*, 5. 5. 1998, s. 4.

Autor pod šifrou avP: Kytici tleskalo hradišťské publikum vestoje. *Slovácký deník*, 3. 11. 2010, s. 8.

Autor pod šifrou avP: Ohlédnutí za 50. výročím souboru Hradišťan. *Slovácké noviny*, 10. 5. 2000, s. 13.

Autor pod šifrou (kul). Cenu města Uherské Hradiště získala Anna Maděričová. *Dobry den s kurýrem*, 30. 6. 2014, nestránkováno.

JILÍK, Jiří: Jubilejní Hradišťan: strhující, úchvatný. *Slovácké noviny*, 3. 5. 2000, s. 1.

JILÍK, Jiří: Slovácká písnička pod tatranskými štíty, aneb s Hradišťanem do Zakopaného pro zlatý čekán. *Slovácká jiskra*, 17. 9. 1980, nestránkováno.

JILÍK, Jiří: Skrytá tajemství Hradišťanu. *Slovácké noviny*, 17. 5. 1995, s. 4.

MADĚRIČOVÁ, Anna: Návraty a cesty. *ZVUK Zlínského kraje*, léto, 2000, s. 74-77.

MATYÁŠ, Bohuslav: ...s Ladislavou Košíkovou. *Zvuk Zlínského kraje*, jaro/léto, 2016, s. 59-69.

MINÁČ, Vladimír: Tíha folklóru. *Literární noviny*, 22. 3. 1958, č. 12, s. 1.

KUČEROVÁ, Alena: Jana Polášková byla v čele souboru přes třicet let. *Zlínské noviny*, 29. 6. 2002, s. 8.

KOUŘIL, Petr: Displacement a pojem tradiční lidové kultury. *Sociální studia*, roč. 2004, č. 2, s. 43-56.

LAUDOVÁ, Hannah – KOLAJA, Vladimír – PAVLIŠTÍK, Karel: Nová tvorba v práci „Hradišťanu“. *Lidová tvořivost*, roč. 3, č. 3, 1952, s. 110-113.

PAVLICOVÁ, Martina: Zdenka Jelínková. *Národopisná revue*. Bibliografická příloha, 1992, č. 3, s. 1–19.

PIKNA, Jiří: Kytice podle not Hradišťanu. *Mladá fronta DNES*, 25. 7. 2007, s. 5.

POTYKA, Miroslav: První část: Šedesát let souboru Hradišťanu. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 17. 3. 2010, s. 4.

POTYKA, Miroslav: Druhá část: Šedesát let souboru Hradišťanu. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 31. 3. 2010, s. 4.

POTYKA, Miroslav: Třetí část: Šedesát let souboru Hradišťan, léta 1978 až 1995. *Slovácký deník*. Příloha Slovácké noviny, 7. 4. 2010, s. 4.

TYMROVÁ, Iva: Hradišťánek se stane prvním souborem v historii, který získá Cenu města. *Dobrý den s kurýrym*, 25. 4. 2005, s. 13.

VANČURA, Jan: Dobrá propagace aneb Hradišťan v Beneluxu. *Svět v obrazech*, 14. 9. 1968, neustránkováno.

VLKOVÁ, Lenka: Doba postní, vynášení smrti a létečko. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, č. 3, 2019, s. 13.

Sborníky

HABARTOVÁ, Romana: Jak se rodí festival? In: HABARTOVÁ, Romana (ed.). *Kunovské léto*. Kunovice: Občanské sdružení „Kunovjan“, 2013, s. 6-10.

Kolektiv autorů: Historické vrstvy a typy tanců v naší vlasti. In: ŠTEFÁNEK, Josef (šéfredaktor). *O lidovém tanečním umění*. Praha: Orbis, 1954, s. 74-94.

MATUSZKOVÁ, Jitka: K historii etnochoreologického bádání na Moravě. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 20-26.

JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice videodokumentace lidových tanců na Moravě a ve Slezsku. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 27–31.

JELÍNKOVÁ, Zdenka: K problematice formování etnochoreologie na brněnském pracovišti ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV (nyní Etnologickém ústavu AV ČR) od počátku padesátých let 20. století. In: UHLÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Ohlédnutí za půlstoletím české etnochoreologie: Pocta Zdence Jelínkové*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2005, s. 8–14.

KONDROVÁ, Marta: Textilní sbírka slováckého muzea – péče a využití. In: FROLEC, Ivo (ed.). *Slovácko: společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, 2005, s. 9-20.

PAVLICOVÁ, Martina: Folklor a folklorismus v historické a sociální perspektivě. In: KŘÍŽOVÁ, Alena-PAVLICOVÁ, Martina – VÁLKA, Miroslav (eds.). *Lidové tradice jako součást kulturního dědictví*. d., s. 165–193.

PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorní soubory jako výrazný činitel etnokulturních procesů: úcta k tradici i naplňování sociálních a osobních potřeb. In: TONCROVÁ, Marta (ed.). *Vývojové proměny etnokulturní tradice*. Brno: Etnologický ústav AV ČR, 2008, s. 25-36.

PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklor jako součást nehmotného kulturního dědictví: kam s ním? In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.). *Od folkloru k world music: Co patří do encyklopedie*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou, 2013. s. 9-21.

POTYKA, Miroslav: Nová inscenace Hradišťanu: Třikrát je člověk. *Slovácké noviny*, 12. 5. 2010, s. 4.

TONCROVÁ, Marta: K objektu studia české hudební folkloristiky. In: UHLÍKOVÁ, Lucie – PŘIBYLOVÁ, Irena (eds.). *Od folkloru k world music*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko, 2003, s. 30-39.

TYMROVÁ, Iva: Premiéra Hradišťanu Třikrát je člověk. *Dobrý den s kurýrem*, 3. 5. 2010, s. 10.

UHLÍKOVÁ, Lucie: Od folkloru k folklorismu. In: PŘIBYLOVÁ, Irena – UHLÍKOVÁ, Lucie (eds.). *Od folkloru k world music: Terminologický diskurz*. Náměšť nad Oslavou: Městské kulturní středisko v Náměšti nad Oslavou, 2003, s. 7–13.

Programy k představení

Hradišťan laureát státní ceny: K oslavám 700 let založení města (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště, 1957, nestránkováno.

Hradišťan laureát státní ceny Kl. Gottwalda (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Sdružený závodní klub ROH, 1973, nestránkováno.

JILÍK, Jiří: „*Mé milé léto*“ (úvodní slovo k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury v Uherském Hradišti, 2000.

JILÍK, Jiří: *V proměnách času* (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 1994, nestránkováno.

KOŠÍKOVÁ, Ladislava: J. J. Ryba: Česká mše vánoční (slova choreografky v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2011, nestránkováno.

PAVLICA, Jiří – PAVLICOVÁ, Martina: *Hradišťan, setkání generací k 60. výročí založení souboru* (závěrečné slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště 2010, nestránkováno.

STRŽÍTESKÝ, Vojtěch – SLAVÍKOVÁ, Jitka a kol.: *Katalog Smetanovy Litomyšle 2007*. Smetanova Litomyšl, o.p.s., 2007.

Internetové zdroje

A) Články online

Cenu města obdržela folkloristka Anna Maděričová [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/cenu-mesta-obdrzela-folkloristka-anna-madericova-20140625.html

DAVIDOVÁ, Klára: Chorea Bohemica – Folklorní soubor jako místo pro vnitřní emigraci. *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 198-205. [cit. 25. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

FROLEC, Václav: Odkaz národopisné výstavy československé. *Národopisné aktuality* [online], č. 3, 1985, s. 145-157. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

FROLEC, Václav: Národopisná výstava československá a Morava. *Národopisné aktuality* [online], č. 3-4, 1970, s. 185-204. [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

FROLEC, Václav: Strážnice 1984. *Národopisné aktuality* [online], č. 4, 1984, s. 280-284. [cit. 25. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1984/4/Nr.html#28>

Hradišťan představil italského skladatele [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/hradistan-predstavil-italskeho-skladatele-20150128.html

Hradišťánek si připomíná 60 let od vzniku souboru [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/hradistanek-si-pripomina60-let-od-vzniku-souboru-20150605.html

JILÍK, Jiří: XIII. mezinárodní festival folklóru v Zakopaném. *Národopisné aktuality* [online], č.1, 1981, s. 67-68. [cit. 24. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1981/1/Nr.html#27>

JANČÁŘ, Josef: Národopis a folkloristické festivaly. *Národopisné aktuality* [online], č. 4, 1986, s. 223–228. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

JANČÁŘ, Josef: Institucionalizace folklorismu v českých zemích. *Národopisná revue* [online], roč. 25, č. 4, 2016, s. 273-277. [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2015.pdf>

JANČÁŘ, Josef: Využívání folklóru k novodobé kulturní aktivitě. *Národopisné aktuality* [online], č.4, 1989, s. 217–228. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

LAPČÍK, Michael: Choreografka: Kytice? Jeden z vrcholů Hradišťanu. *Slovácký deník* [online], 15. 10. 2010. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/tydenik-rozhovor-kosikova-kytice-hradistan-.html

Mgr. Ladislava Košíková [online] *Zuška Uherské Hradiště* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zusuh.cz/mgr-ladislava-kosikova>

Otevřený dopis. *Kněžpolské noviny* [online] č.2, 2013, s. 1. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.knezpole.cz/content/useruploads/knezpolske_noviny/Knezpole-2-2013.pdf?fbclid=IwAR14pNRNCMPY9BHh3HCCdGAIf-QETF-ATux2gsPGBM0CVLyDAqjrFEMwYA

PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: Folklorismus v historických souvislostech let 1945-1989 (na příkladu folklorního hnutí v České republice). *Národopisná revue* [online], roč. 28, č. 4, 2008, s. 187-197. [cit. 20. 1. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r4-2008.pdf>

PAVLICOVÁ, Martina – UHLÍKOVÁ, Lucie: „Něco za něco...“: Folklorní hnutí v českých zemích ve světle totalitární kulturní politiky. *Český lid* [online], roč. 105, č. 2, 2018, s. 177-197. [cit. 18. 1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/media/articles/733/submission/original/733-1865-1-SM.pdf>

PAŠKOVÁ, Iva: Doposud jsme prožily krásný život: Kdo je kdo, věnováno jubileu sester Kraváčkových [online]. *Dobrý den s kurýrem* [cit. 7. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.idobryden.cz/kultura/doposud-jsme-prozily-krasny-zivotrn/314d4b70-3e6b-11e3-8ffe-5254003d369b/>

POTYKA, Miroslav: Čtvrtá část: 60 let Hradišťanu, léta 1995 až 2010. [online] *Slovácký deník*, 28. 4. 2010. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/tydenik-60-let-hradistan20100428.html

Sestrám Kraváčkovým popřáli folkloristé pořadem Kdo je kdo [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/kultura_region/sestram-kravackovym-poprali-folkloriste-poradem-kdo-je-kdo-20131103.html

SIROVÁTKA, Oldřich: Folklorismus v kulturním životě společnosti. *Národopisná revue* [online], č. 1, 1992, s. 13–19. [cit. 29. 2. 2020]. Dostupné z: <http://revue.nulk.cz/pdf/r1-1992.pdf>

STAVĚLOVÁ, Daniela: Zítřka se bude tančit všude, aneb jak jsme se protancovali ke svobodě. Dichotomie tzv. folklorního hnutí druhé poloviny 20. století. *Český lid* [online], roč. 104, č.4, 2017, s. 411-426. [cit. 20.1. 2020]. Dostupné z: <http://ceskylid.avcr.cz/article/104/4/670/>

SYNEK, František: Národní přehlídka SLPT v Trinci. *Národopisné aktuality* [online], č. 3, 1983, s. 217 (216-218) [cit. 24. 3. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/1983/3/Nr.html#18>

TOMEŠ, Josef: Problémy okolo Moravské Hellas. *Národopisné aktuality* [online], č. 1, 1964, s. 58-60. [cit. 9. 2. 2020]. Dostupné z: <http://na.nulk.cz/>

B) Web

Autor pod šifrou DoM. Anna Maděričová [online] *Encyklopedie města Uherské Hradiště* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: https://encyklopedie.mesto-uh.cz/home-muh/?acc=profil_osobnosti&load=1418

Autor pod šifrou Admin1072. Cenu města Uherské Hradiště získala folkloristka Anna Maděričová [online] *Zlin.cz* [cit. 9. 3. 2020]. Dostupné z: <https://zlin.cz/zpravy/514373n-cenu-mesta-uherske-hradiste-ziskala-folkloristka-anna-madericova/>

Catulli Carmina [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/catulli-carmina>

Ceny města Uherské Hradiště za rok 2018 byly slavnostně předány [online]. *Uherské Hradiště: Srdce Slovácka* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/ceny-mesta-uherske-hradiste-za-rok-2018-byly-slavnostne>

Claudio Monteverdi [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/claudio-monteverdi>

Česká mše vánoční [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/ceska-mse-vanocni>

DFS Holúbek - klobúčkový tanec [online] *Ohlédnutí* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://ohlédnutí.uh.cz/autor/martina-mostkova/dfs-holubek-klobukovy-tanec>

Diskografie [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/diskografie/zpivani-o-lasce>

E. 8 Sedlcká II ze Starého Města u Uh. Hradiště [online] *Lidová kultura* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.lidovakultura.cz/2019/07/23/e-8-sedlcka-ii-ze-stareho-mesta-u-uh-hradiste/>

Etnografické oblasti Moravy [online] *O Moravě pro Moravany* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://dalsimoravak.wordpress.com/2013/11/16/etnograficke-oblasti-moravy/>

FRIČOVÁ, Marie: Lidový tanec (učební text pro výuku studentů) [online] *Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy* [cit. 1. 2. 2020]. Dostupné z: https://ftvs.cuni.cz/FTVS-740-version1-lidovy_tanec_pro_tvs_a_aptv_osp.pdf

Hradišťan ve Strážnici [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky/46-hradistan-ve-straznici>

Hradišťan na festivalu na Myjavě [online] Hradišťan [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky/12-19-6-2010-hradistan-na-festivalu-na-myjave>

Hudebně taneční projekty [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/kapela/dalsi/hudebne-tanecni-projekty>

Chléb náš vezdejší [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/chleb-nas-vezdejsi>

Je či není možný písemný záznam tance? [online] *Masarykova univerzita: Filozofická fakulta* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/~dofkova/sebelova.html>

Kdo jsme [online] *Hradišťánek: dětský folklorní souboru Uherské Hradiště* [cit. 14. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistanek.cz/>

Ladislava Košíková [online] Národní divadlo [cit. 10. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/profil/ladislava-kosikova-1606690>

Lenka Kraváčková [online] *Linked in* [cit. 3. 3. 2020]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/lenka-krav%C3%A1%C4%8Dkov%C3%A1-90569448>

Lidový tanec [online] *Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity* [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/ps09/tanec/web/pages/uvod_lidovyTanec.html

Metodika lidového tance [online] *Moodle AMU* [cit. 30. 1. 2020]. Dostupné z: https://moodle.amu.cz/mod/page/view.php?id=2645#_Toc338604848

Modlitba za vodu [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.cz/diskografie/hradistan-muzykanci/text/modlitba-za-vodu>

Na druhé koleji 14:32 [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/na-druhe-koleji-14-32>

Národopisná výstava československá [online] *Moravská galerie: sbírky online* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: http://sbirky.moravska-galerie.cz/dielo/CZE:MG.GD_14918

Novinky [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky?start=18>

Písňe a tance lásky [online] *Smetanova Litomyšl* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.smetanovalitomysl.cz/cs/50-o-festivalu/historie-festivalu/minule-rocniky/smetanova-litomysl-2011-porady/1750-pisn-a-tance-lasky>

Profesní životopis [online]. *Ladislava Košíková: taneční pedagog choreograf* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/profesni-zivotopis/>

Při fašanku vyrazí do ulic medvědi či kominíci [online] *Slovácko: Slunce v lidech a zemi* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.slovacko.cz/2020/01/31/pri-fasanku-vyrazi-do-ulic-medvedi-ci-kominici/>

Rákoš Rákoczy [online] *Ladislava Košíková: taneční pedagog, choreograf* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/fotogalerie/rakos-rakoczy-foto-tomas-tuma/>

Rosénka zpívá a tančí pro Radku [online] *Facebook, veřejný profil Folklorní soubor Rosenka* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/fsrosenka/photos/a.2387399388182861/2387399451516188/?type=3&theater>

Slovácká buda v roce 1937 [online] *Uherské Hradiště: Srdce Slovácka* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/photo/slovacka-buda-v-roce-1937>

Slovácký verbuňk [online] *Národní ústav lidové kultury* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/2017/01/22/slovacky-verbunk/>

Svatby [online] *Hradišťan* [cit. 28. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/svatby>

ŠORM, Luděk: Folklorní sdružení ČR. [online] *Folklorní sdružení České republiky*. [cit. 27. 1. 2020]. Dostupné z: <http://archiv.fos.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=18786>

Taneční soubor Hradišťan [online]. *Hradišťan* [cit. 8. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/soubor>

Tančit svůj život [online] *Scena.cz: 1. kulturní portál* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=3&c=35456&r=11>

Tříkrát je člověk [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/trikrat-je-clovek>

TS Hradišťan opět ve Strážnici [online] *Hradišťan* [cit. 29. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/novinky/64-ts-hradistan-opet-ve-straznici>

Valašský odzemek [online] *Národní ústav lidové kultury* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/2017/01/30/1380/>

Verbuňk [online] *Dolina soubor písní a tanců ze Starého Města* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://fsdolina.cz/o-nas/verbunk/>

Základní informace o městě. *Uherské Hradiště: Srdce Slovácka* [online] [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/zakladni-informace-o-meste>

Žákovské vigilie [online] *Hradišťan* [cit. 27. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/zakovske-vigilie>

Resumé

Autorka předkládané práce pojednává o tématu Taneční soubor Hradišťan. V práci se zaměřila na činnost souboru Hradišťan, která je úzce spjata s folklorním hnutím na Moravě, Uherskohradišťsku. Zaměřila se také na charakteristiku lidových tanců a jejich územním rozdělení u nás. Především se zabývá historií tanečního souboru Hradišťan od založení souboru, tj. 1950 až po současnost. Autorka nastiňuje vznik dětského souboru Hradišťánek a v krátkých medailonech seznamuje i s vedoucími tohoto souboru. Součástí práce jsou fotografie, programy k představení a notový materiál.

Summary

The presented thesis discusses the topic of the *Dance Ensemble Hradištan*. The thesis focuses on the activity of the ensemble Hradištan, which is closely linked with the folklore movement in Uherskohradištsko, Moravia. It also focuses on the characteristics of the folk dances and their territorial distribution in the Czech Republic. The thesis mainly deals with the history of the *Dance Ensemble Hradištan* since its establishment, i.e. 1950 to the present day. The thesis outlines the development of the children's ensemble *Hradištánek* and introduces the leaders of the ensemble in short portraits. Part of the thesis are photographs, performance programs and sheet music.

Resümee

Die Autorin der vorliegenden Arbeit beschäftigt sich mit dem Thema *Tanzgruppe Hradištan*. Sie hat sich auf die Tätigkeit der Tanzgruppe Hradištan fokussiert, die eng mit der Folklorebewegung in Mähren und im Gebiet von Uherské Hradiště verbunden ist. Weiter wird die Charakteristik der Volkstänze und ihre Gebietsverteilung in Tschechien beschrieben. Das Hauptziel liegt in der Beschreibung der Geschichte der *Tanzgruppe Hradištan* seit der Entstehung in 1950 bis zur Gegenwart. Die Autorin deutet auch den Anfang der Kindergruppe Hradištanek an und stellt uns kurz die Portraits der Leitung dieses Ensembles vor. Verschiedene Fotografien, Veranstaltungskalender und Noten sind in der Arbeit inbegriffen.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Plakát vytvořený Vojtěchem Hynaisem ku příležitosti Národopisné výstavy československé v roce 1895.

Příloha č. 2: Slovácká bída ve Smetanových sadech (1937).

Příloha č. 3: Mapa etnografických regionů na Moravě

Příloha č. 4: Vynášení Mařeny v Babicích (1970).

Příloha č. 5: Zdenka Jelínková při tanci sedlecká s Karlem Páčem na národopisných slavnostech ve Strakonících (1959).

Příloha č. 6: Mečový tanec pod šable Fašank Strání (2018).

Příloha č. 7: Valašský odzemek.

Příloha č. 8: Figurální tanec – mazurka (1993).

Příloha č. 9: DFS HolúbekK – Klobúkový tanec (2016).

Příloha č. 10: Dyž sa mně, děvčico, pěkná zdáš – Sedlecká ze Starého Města u Uherského Hradiště (notový materiál).

Příloha č. 11: Verbuňk Hradišťanu na strážnických slavnostech (1955).

Příloha č. 12: Slovácký verbuňk.

Příloha č. 13: Verbíř Aleš Rada ze Starého Města u Uherského Hradiště – FS Dolina.

Příloha č. 14: Zdenka Jelínková s tanečnicí Annou Válkovou z Křeptova u Tišnova při tanci přeslica (1959).

Příloha č. 15: Ukázka – Labanova notace.

Příloha č. 16: Zdenka Jelínková při natáčení filmu Slovácka suite (1966).

Příloha č. 17: Jaroslav Václav Staněk – Strážnice (1963).

Příloha č. 18: Členové souboru Hradišťan v roce 1952, v době získání státní ceny Klementa Gottwalda.

- Příloha č. 19:** Pásmo Svatební obrázky (1960).
- Příloha č. 20:** Program k 700. výročí od založení města Uherské Hradiště.
- Příloha č. 21:** Hradišťan ve slavnostním průvodu v Dijónu (1962).
- Příloha č. 22:** Rukopisná příprava choreografií J. V. Staňka.
- Příloha č. 23:** Jiří Pavlica s kontrášem Karlem Piškýtlem 1979.
- Příloha č. 24:** Z premiéry souboru v roce 1980–30. výročí vzniku Hradišťanu.:
- Příloha č. 25:** Hradišťan na festivalu v Zakopaném (1980).
- Příloha č. 26:** Děkovačka souboru po premiérovém vystoupení ve Slováckém divadle (1989).
- Příloha č. 27:** Ladislava Košíková a Jiří Pavlica.
- Příloha č. 28:** Program k představení V proměnách času (1994).
- Příloha č. 29:** O slunovratu (1999).
- Příloha č. 30:** Rákoš Rákoczy.
- Příloha č. 31:** Kytice.
- Příloha č. 32:** Žákovské vigílie (2007).
- Příloha č. 33:** Třikrát je člověk.
- Příloha č. 34:** Program k představení ku příležitosti 60. výročí založení souboru Hradišťan (2010).
- Příloha č. 35:** Catulli Carmina (2011).
- Příloha č. 36:** Svatby (2011).
- Příloha č. 37:** Česká mše vánoční (2011).
- Příloha č. 38:** Claudio Monteverdi (2014).
- Příloha č. 39:** Chléb náš vezdejší (2014).
- Příloha č. 40:** Moravský kabaret aneb Na druhé koleji 14:32 (2015).

Příloha č. 41: Jana Polášková (2013).

Příloha č. 42: Radmila Baboráková (2019).

Příloha č. 43: Lenka Kraváčková (2005).

Příloha č. 44: Sestry Kraváčkovy – Lenka a Yvona (2013).

Příloha č. 45: Ladislava Košíková.

Příloha č. 46: Ladislava Košíková – předávání Ceny města Uherské Hradiště (2018).

Příloha č. 47: Dětský soubor Hradišťánek (2015).

Příloha č. 48: Vedoucí Hradišťánku (2015).

Příloha č. 49: Anna Maděričová v Beneluxu (1966).

Příloha č. 50: Anna Maděričová se zetěm Jiřím Pavlicou a vnukem Markem při předání Ceny města Uherské Hradiště (2014).

Přílohy

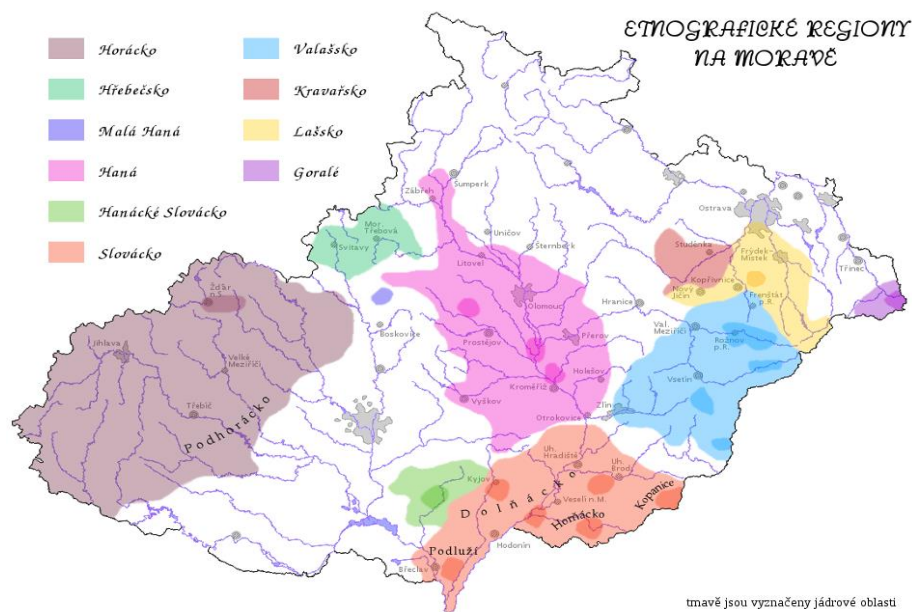
Příloha č. 1: Plakát vytvořený Vojtěchem Hynaisem ku příležitosti Národopisné výstavy československé v roce 1895.³⁸⁵

Příloha č. 2: Slovácká buda ve Smetanových sadech (1937).³⁸⁶

³⁸⁵ Národopisná výstava československá [online] *Moravská galerie: sbírky online* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: http://sbirky.moravska-galerie.cz/dielo/CZE:MG.GD_14918

³⁸⁶ Slovácká buda v roce 1937 [online] Uherské Hradiště: Srdce Slovácka [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/photo/slovacka-buda-v-roce-1937>

Příloha č. 3: Mapa etnografických regionů na Moravě.³⁸⁷

Příloha č. 4: Vynášení Mařeny v Babičích (1970). Foto: Archiv Slovácké muzeum.³⁸⁸

³⁸⁷ Etnografické oblasti Moravy [online] *O Moravě pro Moravany* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://dalsimoravak.wordpress.com/2013/11/16/etnograficke-oblasti-moravy/>

³⁸⁸ VLKOVÁ, Lenka: Doba postní, vynášení smrti a létečko. *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, č. 3, 2019, s. 13.

Příloha č. 5: Zdenka Jelínková při tanci sedlcká s Karlem Páčem na národopisných slavnostech ve Strakonících (1959). Etnologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha, pracoviště Brno, dokumentační sbírky a fondy, sign. 19-619.³⁸⁹

Příloha č. 6: Mečový tanec pod šable Fašank Strání (2018).³⁹⁰

³⁸⁹ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 61.

³⁹⁰ Při fašanku vyrazí do ulic medvědi či kominíci [online] *Slovácko: Slunce v lidech a zemi* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.slovacko.cz/2020/01/31/pri-fasanku-vyrazi-do-ulic-medvedi-ci-kominici/>

Příloha č. 7: Valašský odzemek.³⁹¹

Příloha č. 8: Figurální tanec – mazurka. Foto: L. Chvalkovský 1993.³⁹²

---

³⁹¹ Valašský odzemek [online] *Národní ústav lidové kultury* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/2017/01/30/1380/>

³⁹² KONDROVÁ, Marta: Textilní sbírka slováckého muzea – péče a využití. In: FROLEC, Ivo (ed.). *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí*. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, 2005, s. 11. (9-20)

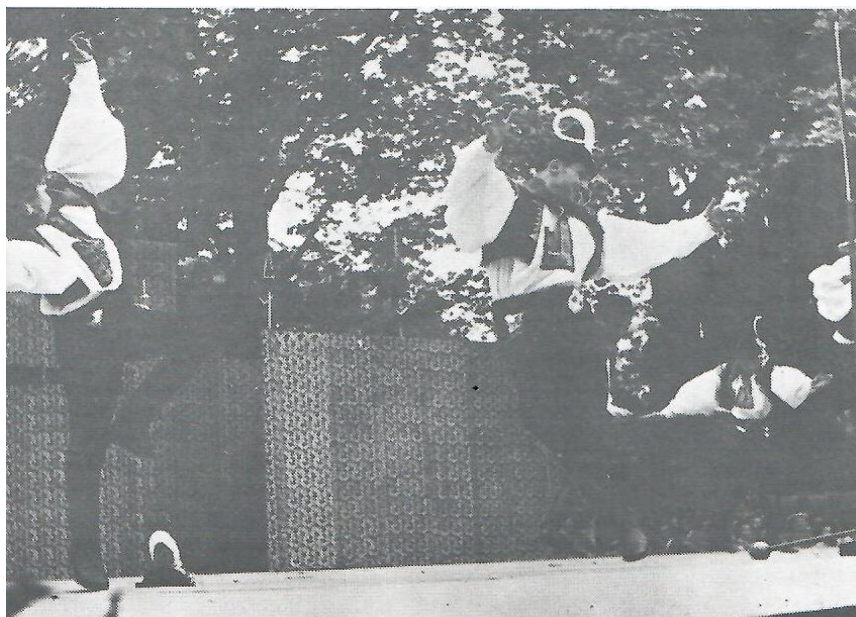
Příloha č. 9: DFS HolúbekK – Klobúčkový tanec. Foto: Martina Moštková 2016.³⁹³

Dyž sa mně, děv-či - co, pěk-ná zdáš, bu-deš-li
 ta-ko-vá, až sa vdáš, eš-tě pěk - něj - ší,
 můj naj-mi - lej - ší, tep-rú sa ty na mňa po-dí - váš.

Příloha č. 10: Dyž sa mně, děvčico, pěkná zdáš – Sedlcká ze Starého Města u Uherského Hradiště.³⁹⁴

³⁹³ DFS Holúbek - klobúčkový tanec [online] *Ohlednutí* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://ohlednuti.uh.cz/autor/martina-mostkova/dfs-holubek-klobukovy-tanec>

³⁹⁴ E. 8 Sedlcká II ze Starého Města u Uh. Hradiště [online] *Lidová kultura* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.lidovakultura.cz/2019/07/23/e-8-sedlcka-ii-ze-stareho-mesta-u-uh-hradište/>

Příloha č. 11: Verbuňk Hradištanu na strážnických slavnostech (1955).³⁹⁵

Příloha č. 12: Slováký verbuňk. Foto: David Marada.³⁹⁶

³⁹⁵ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (40 let Hradištanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 21.

³⁹⁶ Slováký verbuňk [online] *Národní ústav lidové kultury* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/2017/01/22/slovakky-verbunk/>

Příloha č. 13: Verbíř Aleš Rada ze Starého Města u Uherského Hradiště – FS Dolina.³⁹⁷

Příloha č. 14: Zdenka Jelínková s tanečnicí Annou Válkovou z Křeptova u Tišnova při tanci přeslica (1959). Etnologický ústav AV ČR. v. v. i., Praha, pracoviště Brno, dokumentační sbírky a fondy, sign 1455 F.³⁹⁸

³⁹⁷ Verbuňk [online] *Dolina soubor písní a tanců ze Starého Města* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://fsdolina.cz/o-nas/verbunk/>

³⁹⁸ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 9.

Příloha č. 15: Ukázka – Labanova notace.³⁹⁹

Příloha č. 16: Zdenka Jelínková při natáčení filmu *Slovácka suite* (1966). Etnologický ústav AV ČR. v. v. i., Praha, pracoviště Brno, dokumentační sbírky a fondy, sign 1436 F.⁴⁰⁰

³⁹⁹ Je či není možný písemný záznam tance? [online] *Masarykova univerzita: Filozofická fakulta* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/~dofkova/sebelova.html>

⁴⁰⁰ PAVLICOVÁ, Martina: *Cestami lidového tance: Zdenka Jelínková a česká etnochoreologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, Titulní fotografie.

Příloha č. 17: Jaroslav Václav Staněk – Strážnice (1963).⁴⁰¹

Příloha č. 18: Členové souboru Hradišťan v roce 1952, v době získání státní ceny Klementa Gottwalda.⁴⁰²

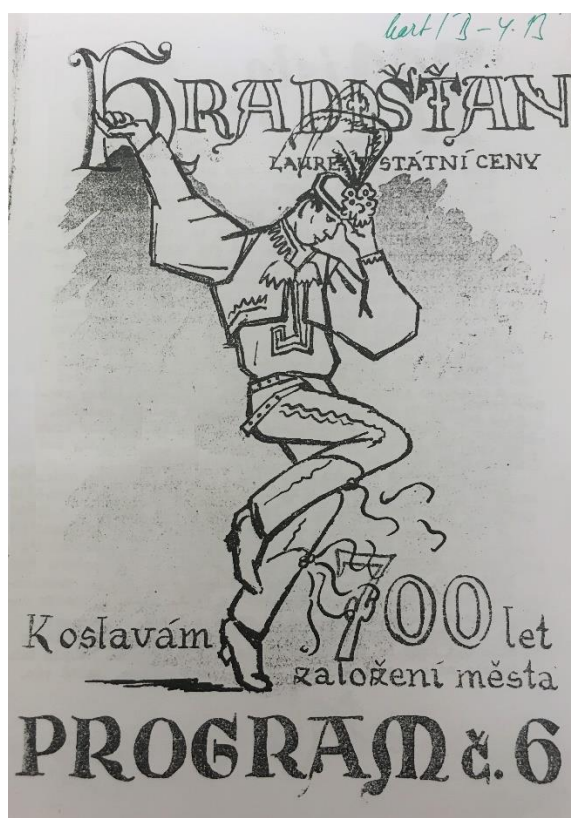
---

⁴⁰¹ STANĚK, Jaroslav – JILÍK, Jiří: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad – Roma s.r.o., 1998, s. 30.

⁴⁰² JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (40 let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 25.

Příloha č. 19: Pásmo Svatební obrázky (1960).⁴⁰³

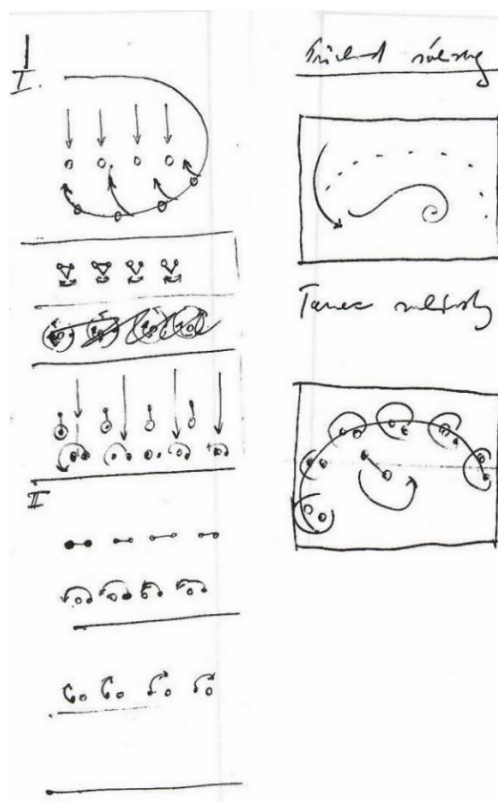
Příloha č. 20: Program k 700. výročí od založení města Uherské Hradiště.⁴⁰⁴

⁴⁰³ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (40 let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 30.

⁴⁰⁴ *Hradišťtan laureát státní ceny: K oslavám 700 let založení města* (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení). Uherské Hradiště 1957, Titulní strana.

Příloha č. 21: Hradišťan ve slavnostním průvodu v Dijónu (1962).⁴⁰⁵

Příloha č. 22: Rukopisná příprava choreografií J. V. Staňka.⁴⁰⁶

⁴⁰⁵ JANČÁR, Josef: *Soubor písní a tanců Hradišťan: laureát státní ceny: 1950-1980*. Uherské Hradiště: Sdružení závodní klub ROH Uherské Hradiště, 1980, s. 27.

⁴⁰⁶ STANĚK, Jaroslav – JILÍK, Jiří: *Primáš Jaroslav Václav Staněk*. Velehrad: Refugium Velehrad – Roma s.r.o., 1998, s. 35-36.

Příloha č. 23: Jiří Pavlica s kontrášem Karlem Piškýtlem 1979. Foto: Antonín Vlk.⁴⁰⁷

Příloha č. 24: Z premiéry souboru v roce 1980–30. výročí vzniku Hradišťanu.⁴⁰⁸

---

⁴⁰⁷ RUT, Přemysl – PAVLICA, Jiří: *Hovory nejen o hudbě*. Vyšehrad, 2010, s. 17.

⁴⁰⁸ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (40 let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 58.

Příloha č. 25: Hradišťan na festivalu v Zakopaném (1980). Foto: Jiří Jilík.⁴⁰⁹

Příloha č. 26: Děkovačka souboru po premiérovém vystoupení ve Slovákém divadle (1989).⁴¹⁰

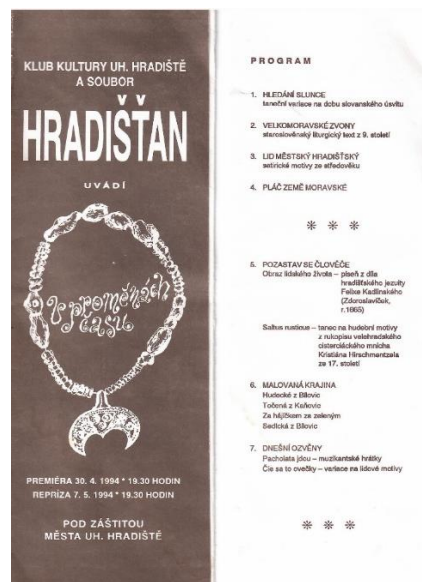
---

⁴⁰⁹ JILÍK, Jiří: Slovácká písnička pod tatranskými štíty, aneb s Hradišťanem do Zakopaného pro zlatý čekán. *Slovácká jiskra*, 17. 9. 1980, nestránkováno.

⁴¹⁰ JANČÁŘ, Josef – PAVLICOVÁ, Martina: *Lidová hudba a tanec na jevišti (40 let Hradišťanu)*. Strážnice: Ústav lidové kultury ve Strážnici, 1990, s. 54.

Příloha č. 27: Ladislava Košíková a Jiří Pavlica.⁴¹¹

Příloha č. 28: Program k představení *V proměnách času* (1994).⁴¹²

⁴¹¹ MADĚŘIČOVÁ, Anna a kol.: *Hradištan 1950-2000: Almanach k 50. výročí založení souboru*. Uherské Hradiště: Klub kultury Uherské Hradiště, 2000, s. 27.

⁴¹² JILÍK, Jiří *V proměnách času (úvodní slovo v programu k hudebnímu představení)*. Uherské Hradiště: Klub Kultury Uherské Hradiště, 1994.

Příloha č. 29: O slunovratu (1999). Foto: Miroslav Potyka.⁴¹³

Příloha č. 30: Rákoš Rákoczy. Foto: Tomáš Tůma.⁴¹⁴

---

⁴¹³ POTYKA, Miroslav: Čtvrtá část: 60 let Hradišfanu, léta 1995 až 2010. [online] *Slovácký deník*, 28. 4. 2010 [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/tydenik-60-let-hradistan20100428.html

⁴¹⁴ Rákoš Rákoczy [online] *Ladislava Košíková: taneční pedagog, choreograf* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/fotogalerie/rakos-rakoczy-foto-tomas-tuma/>

Příloha č. 31: Kytice⁴¹⁵

Příloha č. 32: Žákovské vigílie. Foto: Michal Stránský (2007).⁴¹⁶

---

⁴¹⁵ LAPČÍK, Michael: Choreografka: Kytice? Jeden z vrcholů Hradišťanu [online] *Slovácký deník*, 15. 10. 2010, [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/tydenik-rozhovor-kosikova-kytice-hradiстан-.html

⁴¹⁶ Žákovské vigílie [online] *Ladislava Košíková: taneční pedagog, choreograf* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.ladislavakosikova.cz/fotogalerie/zakovske-vigilie/>

Příloha č. 33: Tříkrát je člověk⁴¹⁷

HRADIŠŤAN
setkání generací
k 60. výročí založení souboru

30. dubna 2010 v 19.30, Klub kultury Uherské Hradiště

Skupina I (50. a 60. léta)
Zdeňka Adamcová, Jiřka Burdová, Blažena Matulová, Marie Mikešová, Dagmar Němečková, Jaroslava Snášilová, Anna Švandová | Pavel Adamec, Stanislav Huňka, Josef Kuřimský, Jaromír Němeček, Robert Snášil, František Stašek, František Vavřiník

Skupina II (60. a 70. léta)
Zdeňka Adamcová, Radka Baboráková, Anna Maděričová, Ladislava Mikuláštková, Zdenka Mikušová, Štěpánka Tománková, Alena Večeřová, Eva Žallmannová | Pavel Adamec, Stanislav Huňka, Jiří Jančík, František Jevický, Vladislav Mazurek, Ladislav Šupka, Miroslav Vlachovský, Karel Zelinka

Skupina III (80. léta)
Soňa Bazin, Yvona Čižmarová, Martina Dočekalová, Helena Hoffmanová, Lenka Hofmanová, Jana Konečná, Lenka Kraváčková, Zdenka Mikušová, Jana Polášková, Bronislava Šilná, Kateřina Sklenářová | Josef Bečica, Jindřich Dostál, Vlastimil Hrabal, Stanislav Malý, Jiří Matušík, Stanislav Mikuláštk, Vladimír Náplava, Pavel Obdržálek, Libor Pelka, Vít Poláček, Jaromír Richter, Milan Stašek, Jiří Šišpera, Antonín Tomšej

Skupina IV (80. a 90. léta)
Lenka Bídová, Jindřiška Drábková, Yvona Čižmarová, Lenka Kraváčková, Pavla Kubišová, Monika Malinová, Kateřina Mikušová, Gabriela Ondrášková, Šárka Peřestá, Veronika Vitovská, Těňa Vráželová | Josef Bečica, Jiří Benč, Adam Hons, Ladislav Chybík, Luděk Kubiš, Petr Machala, Jiří Martykán, Ivo Mikuš, Ladislav Peřestý, Martin Rezek, Petr Taft

Současný soubor
Kateřina Benešová, Aneta Dosoudilová, Marcela Hastíková, Eva Jiřiková, Andrea Kaňovská, Hana Košíková, Jiřka Košíková, Jana Kučerová, Klára Machulková, Tereza Malinová, Klára Posoldová | Petr Hastík, Ondřej Hastík, Štěpán Hrňa, Jan Kysučan, Vojtěch Luža, Jan Malina, Petr Pijáček, Jan Podešva, Slávek Rostleek, František Silný, Filip Sládek, Jan Verfl

Ženský sbor Rezeda
Marie Gajdošová, Ladislava Košíková, Anna Maděričová, Ladislava Mikuláštková, Zdenka Mikušová, Marie Pavězková, Jana Polášková, Štěpánka Tománková, Eva Žallmannová

Mužský sbor
Pavel Adamec, Ivan Bosák, Josef Hanák, Josef Holcc, Stanislav Huňka, Silvestr Janků, Josef Kuřimský, František Mlejnský, Zdeněk Ondrášek, Robert Snášil, František Vavřiník

Příloha č. 34: Program k představení ku příležitosti 60. výročí založení souboru Hradišťan (2010).⁴¹⁸

⁴¹⁷ Tříkrát je člověk [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/choreografie/trikrat-je-clovek>

⁴¹⁸ PAVLICA, Jiří – PAVLICOVÁ, Martina *Hradišťan, setkání generací k 60. výročí založení souboru (závěrečné slovo v programu k hudebnímu představení)*. Uherské Hradiště: Klub Kultury Uherské Hradiště, 2010.

Příloha č. 35: *Catulli Carmina* (2011). Foto: Hana Major Sládková.⁴¹⁹

Příloha č. 36: *Svatby* (2011). Foto: Hana Major Sládková.⁴²⁰

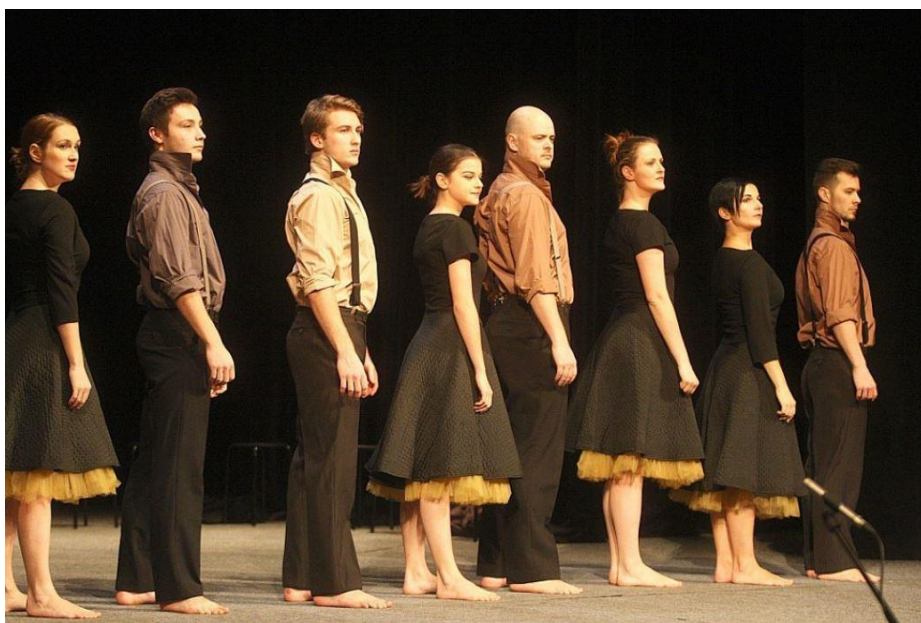
---

⁴¹⁹ *Catulli Carmina* [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/fotogalerie/carl-orff-catulli-carmina-2011>

⁴²⁰ *Svatby* [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/fotogalerie/igor-stravinskij-svatby-2011>

Příloha č. 37: Česká mše vánoční (2011).⁴²¹

Příloha č. 38: Claudio Monteverdi (2014). Foto: Jan Karásek.⁴²²

---

⁴²¹ Česká mše vánoční [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/fotogalerie/ceska-mse-vanocni>

⁴²² Hradišťan představil italského skladatele [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/hradistan-predstavil-italskeho-skladatele-20150128.html

Příloha č. 39: Chléb náš vezdejší (2014).⁴²³

Příloha č. 40: Moravský kabaret aneb Na druhé koleji 14:32 (2015).⁴²⁴

---

⁴²³ Chléb náš vezdejší [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/fotogalerie/chleb-nas-vezdejsi>

⁴²⁴ Na druhé koleji 14:42 [online] *Hradišťan: Taneční soubor* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistan.com/fotogalerie/na-druhe-koleji-14-32>

Příloha č. 41: Jana Polášková (2013).⁴²⁵

Příloha č. 42: Radmila Baboráková (2019).⁴²⁶

---

⁴²⁵ Otevřený dopis. *Kněžpolské noviny* [online] č.2, 2013, s. 1. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://www.knezpole.cz/content/useruploads/knezpolske_noviny/Knezpole-2-2013.pdf?fbclid=IwAR14pNRNCMPY9BHh3HCCdGAIkf-QETF-ATux2gsPGBM0CVLyDAqjrFEMwYA

⁴²⁶ Rosénka zpívá a tančí pro Radku [online] *facebook* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/fsrosenka/photos/a.2387399388182861/2387399451516188/?type=3&theater>

Příloha č. 43: Lenka Kraváčková (2005). Foto: Jana Wenzel.⁴²⁷

Příloha č. 44: Sestry Kraváčkovy – Lenka a Yvona (2013). Foto: Blanka Malušová.⁴²⁸

---

⁴²⁷ Lenka Kraváčková [online] *linked in* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/in/lenka-kravackova-90569448>

⁴²⁸ Sestrám Kraváčkovým popřáli folkloristé pořadem Kdo je kdo [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/kultura_region/sestram-kravackovym-poprali-folkloriste-poradem-kdo-je-kdo-20131103.html

Příloha č. 45: Ladislava Košíková.⁴²⁹

Příloha č. 46: Ladislava Košíková – předávání Ceny města Uherské Hradiště (2018). Foto: Marek Malůšek.⁴³⁰

---

⁴²⁹ Mgr. Ladislava Košíková [online] *Zuška Uherské Hradiště* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.zusuh.cz/mgr-ladislava-kosikova>

⁴³⁰ Ceny města Uherské Hradiště za rok 2018 byly slavnostně předány [online] *Uherské Hradiště: Srdce Slováků* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.mesto-uh.cz/ceny-mesta-uherske-hradiste-za-rok-2018-byly-slavnostne>

Příloha č. 47: Dětský soubor Hradišťánek (2015).⁴³¹

Příloha č. 48: Vedoucí Hradišťánku (2015). Foto: Archiv Městský Úřad Uh. Hradiště.⁴³²

⁴³¹ Kdo jsme [online] *Hradišťánek: dětský folklorní souboru Uherské Hradiště* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: <http://www.hradistanek.cz>

⁴³² Hradišťánek si připomíná 60 let od vzniku souboru [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/tydenik_slovacko/hradistanek-si-pripomina60-let-od-vzniku-souboru-20150605.html

Příloha č. 49: Anna Maděričová v Beneluxu (1966). Foto: Oldřich Rakovec.⁴³³

Příloha č. 50: Anna Maděričová se zetěm Jiřím Pavlicou a vnukem Markem při předání Ceny města Uherské Hradiště (2014). Foto: Jan Karásek.⁴³⁴

---

⁴³³ VANČURA, Jan: Dobrá propagace aneb Hradišťan v Beneluxu. *Svět v obrazech*, 14. 9. 1968, nestránkováno.

⁴³⁴ Cenu města obdržela folkloristka Anna Maděričová [online] *Slovácký deník* [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné z: https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/cenu-mesta-obdrzela-folkloristka-anna-madericova-20140625.html

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Věra Kromsiánová
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	MgA. Petr Martínek
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Taneční soubor Hradišťan
Název v angličtině:	The Dance Ensemble Hradišťan
Anotace práce:	Magisterská diplomová práce je zaměřena na taneční soubor Hradišťan z Uherského Hradiště, profesionálně vedené umělecké těleso, založeno v roce 1950 Jaroslavem Václavem Staňkem. Činnost souboru Hradišťan je také spojena s folklorním hnutím na Moravě. Stěžejní částí práce je historický nástin tanečního souboru Hradišťan od jeho počátků až do současnosti s důrazem na umělecké vedoucí souboru.
Klíčová slova:	Folklor, folklorní hnutí, taneční soubor, Hradišťan, lidový tanec, sbírání lidových tanců, Jaroslav V. Staněk, Jiří Pavlica, Ladislava Košíková, Hradišťánek, choreografie, Uherské Hradiště
Anotace v angličtině:	The master's thesis is focused on the Dance Ensemble Hradišťan from Uherské Hradiště, which is a professionally led art ensemble, founded in 1950 by Jaroslav Václav Stašek. The activity of the Hradišťan ensemble is also associated with the folklore movement in Moravia. The main part of the thesis is the historical outline of the Hradišťan dance ensemble from its beginnings to the present, with an emphasis on the artistic leaders of the ensemble.
Klíčová slova v angličtině:	Folk, folk movement, dance ensemble, Hradistan, folk dance, collecting folk dances, Jaroslav V. Stanek, Jiri Pavlica, Ladislava Kosikova, Hradistanek, choreography, Uherske Hradiste
Přílohy vázané v práci:	Fotografie tanečního souboru Hradišťan, programy hudebních představení a notový materiál.
Rozsah práce:	127 166 znaků (71 normostran)
Jazyk práce:	Český jazyk